

Projekt

z dnia 13 grudnia 2013 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY KOBIERZYCE**

z dnia 13 grudnia 2013 r.

w sprawie uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 ze zm.). Rada Gminy Kobierzyce postanawia:

§ 1. Przyjąć Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kobierzyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Kobierzyce
na lata 2014-2020**

2013

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	19
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	19
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	19
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	21
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	22
5. SYTUACJA GOSPODARCZA	24
6. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	26
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE.....	29
8. BEZDOMNOŚĆ	31
9. EDUKACJA.....	32
10. KULTURA.....	34
11. SPORT I REKREACJA	37
12. TURYSTYKA.....	39
13. SYTUACJA DZIECKA	40
14. OCHRONA ZDROWIA.....	44
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	47
16. POMOC SPOŁECZNA	48
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	57
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	60
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	69
20. SEKTOR POZARZĄDOWY.....	76
21. ANALIZA SWOT	79
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	87
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	100
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	100
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI	117
3. PROGRAMY I PROJEKTY	118
3.1.1. GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOŁOWYCH NA ROK 2014.....	119
3.1.2. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2014	129
3.1.3. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA ROK 2014	133
SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW	141

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem, który na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) pełni zasadniczą rolę wśród planów strategicznych przygotowywanych w obszarze polityki społecznej. Pozwala na racjonalizację tej polityki, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych.

Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kobierzycach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. w pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzyce składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia strategii obowiązującej w poprzednim okresie programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, przygotowaną w ramach dokumentu „Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych Mieszkańców Gminy Kobierzyce”. Została ona oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. w części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych

w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzyce.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zmianami),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zmianami),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zmianami),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 966),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzyce jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program**

walki z ubóstwem” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,

- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadające na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel ten będzie osiąganym poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.
2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.

4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie i „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”. w ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (Narodowej Strategii Spójności), jednocześnie będąc odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa.

Dokument jest instrumentem polityki regionalnej województwa, realizującym działania w oparciu o środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i środki krajowe. Zakres interwencji Programu wynika ze Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku, a jego celem głównym jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Uznano, iż cel główny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe, do których zaliczono: 1. Wzrost aktywności gospodarczej opartej o wiedzę i innowacyjność, 2. Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej, 3. Poprawę bytu mieszkańców i wzrost konkurencyjności regionu poprzez modernizację i rozbudowę infrastruktury społecznej. Osiągnięcie celów szczegółowych uzależniono od realizacji dziesięciu priorytetów. Trzy z nich wyznaczono w ramach odnoszącego się bezpośrednio do sfery społecznej celu szczegółowego 3.:

1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury edukacyjnej na Dolnym Śląsku („Edukacja”).
2. Modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia na Dolnym Śląsku („Zdrowie”).
3. Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich na terenie Dolnego Śląska („Miasta”).

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005-2013

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005-2013 jest dokumentem, który wyznacza główne kierunki działań samorządu wojewódzkiego w obszarze polityki społecznej, służące poprawie jakości życia mieszkańców Dolnego Śląska. Strategia zawiera m.in. analizę sytuacji ludności w wybranych obszarach życia społecznego oraz wyznacza poniżej przedstawione priorytety i działania strategiczne.

1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
  - Aktywizacja osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.
  - Redukowanie zjawiska ubóstwa.
  - Wsparcie osób niepełnosprawnych pozbawionych możliwości samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.
  - Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.
  - Wsparcie dzieci i młodzieży dotkniętych sieroctwem
  - Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej powodowanej uzależnieniami.
  - Przeciwdziałanie bezdomności.
2. Integracja społeczna środowisk osób wymagających szczególnego wsparcia.
  - Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
  - Doskonalenie systemu opieki nad dziećmi i rodziną.
  - Aktywizacja społeczna osób starszych.
  - Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn.
3. Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego.
  - Wsparcie lokalnych inicjatyw opartych o zasady pomocniczości i partnerstwa.
  - Aktywizacja społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich.
  - Umacnianie i rozwój współpracy administracji publicznej z organizacjami sektora pozarządowego.
  - Kreowanie opinii społecznej eliminującej negatywne stereotypy w odniesieniu do osób dotkniętych marginalizacją społeczną.
4. Podnoszenie jakości usług społecznych.
  - Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników oraz kadr kierowniczych jednostek pomocy społecznej.
  - Współpraca z partnerami zagranicznymi i opracowywanie nowych oraz wspólnych rozwiązań z zakresu polityki społecznej.
  - Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki społecznej.
  - Doskonalenie współpracy z administracją rządową oraz samorządową wszystkich szczebli.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrocławskim w latach 2009-2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrocławskim jest dokumentem określającym politykę społeczną powiatu na lata 2009-2015. Zawiera on diagnozę problemów społecznych występujących w powiecie, identyfikację zasobów, którymi dysponuje powiat, wyznacza misję powiatu („Zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego mieszkańców Powiatu Wrocławskiego”) oraz poniżej przedstawione cele nadrzędne, operacyjne i zadania.

I. Wspieranie procesu integracji społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz osób starszych zamieszkujących w Powiecie Wrocławskim.

Cele operacyjne:

- 1.1. Wspieranie i inicjowanie działań na rzecz aktywizacji osób niepełnosprawnych w obszarach zawodowym, społecznym, zdrowotnym i edukacyjnym oraz osób starszych poprzez wykorzystanie dostępnych instrumentów finansowych (PFRON, EFS, środki powiatu i inne zewnętrzne).
  - 1.1.1. Likwidacja barier architektonicznych, technicznych oraz w komunikowaniu się.
  - 1.1.2. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedycznie i środki pomocnicze.
  - 1.1.3. Propagowanie i współfinansowanie zatrudnienia oraz samozatrudnienia osób niepełnosprawnych.
  - 1.1.4. Organizowanie szkoleń zawodowych i przekwalifikowujących oraz badań profilaktyczno-kontrolnych dla osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.
  - 1.1.5. Współfinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.
  - 1.1.6. Organizowanie instytucjonalnej pomocy stacjonarnej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
  - 1.1.7. Organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych i niepełnosprawnych.
  - 1.1.8. Wpieranie funkcjonowania warsztatów terapii zajęciowej.
  - 1.1.9. Zastosowanie narzędzi i instrumentów aktywnej integracji.
  - 1.1.10. Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy.
- 1.2. Rozwój spójnego systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin w środowisku lokalnym poprzez integrację środowisk działających w Powiecie Wrocławskim na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

- 1.2.1. Organizowanie cyklicznych spotkań i wspólnych przedsięwzięć na rzecz rozwoju i umocnienia partnerstwa pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie a Powiatowym Urzędem Pracy nakierowanego na usprawnienie procesu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
- 1.2.2. Inicjowanie i organizowanie spotkań na płaszczyźnie jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu Wrocławskiego na rzecz budowania partnerstwa i współpracy nakierowanej na wsparcie osób niepełnosprawnych oraz osób starszych i ich rodzin.
- 1.2.3. Propagowanie idei aktywności lokalnej i organizowania samopomocy, szczególnie na terenach wiejskich.

II. Zintegrowany system pomocy i wspierania dla rodzin zastępczych oraz usamodzielnionych wychowanków tych rodzin.

- 2.1. Monitorowanie sytuacji i problemów rodzin zastępczych oraz usamodzielnionych wychowanków tych rodzin.
- 2.2. Wspomaganie rodziny zastępczej w sprawowaniu jej podstawowych funkcji.
- 2.3. Budowanie systemu wsparcia dla rodzin w trakcie sprawowania opieki zastępczej nad dziećmi i młodzieżą.
- 2.4. Integrowanie i wzmacnianie rodzin zastępczych, dzieci w nich przebywających oraz usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych.
- 2.5. Popularyzowanie współpracy między instytucjami i organizacjami udzielającymi pomocy dziecku i rodzinie z uwzględnieniem własnego potencjału rodziny.
- 2.6. Aktywizowanie i usamodzielnienie młodzieży oraz pomoc w życiowym starcie.
- 2.7. Pomoc dziecku w jego powrocie do rodziny naturalnej.
- 2.8. Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników socjalnych oraz osób pracujących na rzecz rodzin zastępczych.

III. Doskonalenie i tworzenie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

- 3.1. Przeciwdziałanie rozbiciu rodziny biologicznej i umieszczaniu dzieci w różnych formach opieki zastępczej poprzez koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny znajdujące się w kryzysie.
  - 3.1.1. Nawiązanie ściślejszej współpracy z instytucjami pomocowymi poprzez utworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.
  - 3.1.2. Prowadzenie stałego monitoringu rodzin, wobec których kierowane były działania Zespołu Interdyscyplinarnego.

- 3.2. Optymalizacja efektów działania placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzinnych form opieki zastępczej w kontekście zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.
- 3.2.1. Dostosowanie zakresu i form całodobowej instytucjonalnej opieki dla dzieci i młodzieży pochodzących z terenu Powiatu Wrocławskiego do faktycznych potrzeb w tym zakresie, wynikających z bieżącego monitoringu.
- 3.2.2. Intensyfikacja pracy z rodzinami dzieci zagrożonych koniecznością odseparowania od własnej rodziny oraz już umieszczonych w zastępczych formach całodobowej opieki.
- 3.2.3. Dalsza promocja i wzmożone wsparcie dla rodzinnych form opieki zastępczej, w szczególności rodzin zastępczych zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego, zapewniających całodobową opiekę dla dzieci poniżej 7-go roku życia.
- 3.3. Zapobieganie negatywnym konsekwencjom separacji małoletnich od rodzin biologicznych oraz ich pobytu w zastępczym środowisku wychowawczym na rozwój psychospołeczny i umiejętność radzenia sobie w przyszłości w dorosłym życiu.
- 3.3.1. Organizowanie specjalistycznych szkoleń i grup wsparcia dla pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych i opiekunów zawodowych rodzin zastępczych.
- 3.3.2. Wspieranie procesu pełnego usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i zawodowych rodzin zastępczych dzięki stworzeniu im warunków pełnej autonomii życiowej i przywróceniu im poczucia wpływu na własne życie.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Kobierzyce do 2020 roku

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Kobierzyce do 2020 roku stanowi podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. w jej ramach przeprowadzono diagnozę stanu istniejącego z podziałem na obszary funkcjonalno-przestrzenne (sieć osadnicza, demografia, lokalne życie gospodarcze i rynek pracy, stan środowiska naturalnego, gospodarka komunalna i mieszkaniowa, transport, łączność, edukacja, kultura, sport i rekreacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna, promocja i współpraca zagraniczna, budżet gminy), analizę SWOT, wyznaczono cel generalny („Łączyć wiejskie z miejskim”), cele strategiczne (1. Nowoczesna wieś, konkurencyjne rolnictwo, 2. Awans cywilizacyjny, 3. Rozwój gospodarczy) oraz przygotowano katalog priorytetów i działań.

Problematyka społeczna została głównie ujęta w ramach celów strategicznych 2 i 3 i wyznaczonych w ich obrębie, poniżej przedstawionych priorytetów i działań.

Cel strategiczny 2.: Awans cywilizacyjny – Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej.

Priorytet 4. Rozwój i poprawa stanu zasobów komunalnych gminy oraz rozwój bazy mieszkaniowej.

Działanie 4.1. Budowa i modernizacja zasobów komunalnych gminy i jej wyposażenie.

Działanie 4.2. Realizacja budownictwa komunalnego i socjalnego na terenie gminy.

Priorytet 6. Zapewnienie dostępu do infrastruktury drogowej.

Działanie 6.1. Kontynuacja zorganizowanej komunikacji publicznej na terenie gminy.

Działanie 6.2. Modernizacja, budowa i rozbudowa dróg oraz infrastruktury drogowej w gminie (w tym dróg transportu rolnego).

Działanie 6.3. Współdziałanie w uruchomieniu przewozów kolejowych (towarowych oraz pasażerskich).

Działanie 6.4. Współdziałanie przy podnoszeniu bezpieczeństwa na drogach.

Priorytet 8. Zwiększenie możliwości dokształcania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

Działanie 8.1. Stworzenie możliwości form kształcenia umożliwiającego zmianę kwalifikacji zawodowych.

Priorytet 9. Integracja społeczności lokalnej gminy Kobierzyce.

Działanie 9.1. Budowanie i promocja tożsamości mieszkańców.

Działanie 9.2. Wspieranie inicjatyw i działań nakierowanych na rozwój dzieci i młodzieży oraz uprawianie i upowszechnianie sportu.

Działanie 9.3. Realizacja Programu Odnowa Dolnośląskiej Wsi.

Priorytet 10. Rozwój zasobów gminnych służących aktywizacji kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej mieszkańców.

Działanie 10.1. Modernizacja i budowa obiektów sportowych i ich wyposażenie.

Działanie 10.2. Realizacja obiektów turystycznych i rekreacyjnych na terenie gminy i ich wyposażenie.

Priorytet 11. Poprawa jakości oraz dostępności do usług opieki zdrowotnej i opieki społecznej.

Działanie 11.1. Rozwój bazy dla opieki ambulatoryjnej.

Działanie 11.2. Kształtowanie aktywnych postaw wśród osób korzystających z opieki społecznej.

Priorytet 12. Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

Działanie 12.1. Rozwój bazy i zakup sprzętu dla gminnych OSP.

Działanie 12.2. Kształtowanie aktywnych postaw dotyczących bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Priorytet 13. Wyrównywanie szans dzieci i młodzieży z terenów wiejskich poprzez większy dostęp do edukacji.

Działanie 13.1. Realizacja programów i projektów edukacyjnych (w tym z wykorzystaniem Internetu).

Działanie 13.2. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury edukacyjnej i jej wyposażanie.

Priorytet 14. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informatycznego.

Działanie 14.1. Zapewnienie dostępu do Internetu mieszkańcom gminy Kobierzyce zagrożonym wykluczeniem cyfrowym.

Działanie 14.2. Współdziałanie w zapewnieniu dostępu mieszkańcom gminy do Internetu.

Działanie 14.3. Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej oraz wprowadzenie i zwiększenie dostępności elektronicznych usług dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Priorytet 15. Wspieranie aktywności gospodarczej w gminie Kobierzyce.

Działanie 15.1. Kontynuacja polityki proinwestycyjnej.

Działanie 15.2. Wspieranie Mikro, Małych i Średnich Przedsiębiorstw oraz propagowanie postaw przedsiębiorczych.

Priorytet 16. Wspieranie aktywności gospodarczej w Gminie Kobierzyce.

Działanie 16.1. Wspieranie współpracy i promocji gospodarczej firm z terenu Gminy Kobierzyce z przedsiębiorstwami z kraju i zagranicy.

Priorytet 17. Kreowanie i promocja obszarów i stref aktywności gospodarczej na terenie Gminy Kobierzyce.

Działanie 17.1. Wyposażenie obszarów i stref aktywności gospodarczej w infrastrukturę techniczną.

Działanie 17.2. Wspieranie rozwoju gospodarczego z uwzględnieniem wdrażania nowych technologii innowacyjnych.

Priorytet 18. Promocja gminy w aspekcie kulturalnym, turystycznym i gospodarczym.

Działanie 18.1. Współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego oraz innymi podmiotami na rzecz promowania obszaru gminy.

Działanie 18.2. Współdziałanie na rzecz promowania obszaru gminy w ramach współpracy międzynarodowej (w tym z gminami partnerskimi).

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Kobierzyce jest gminą wiejską, położoną w centralnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie wrocławskim, na południe od Wrocławia. Od wschodu graniczy z gminami Siechnice i Żórawina, od południa z gminą Jordanów Śląski i Borów (z powiatu strzelińskiego), od zachodu z gminą Sobótka, od północnego zachodu z gminą Kąty Wrocławskie, a od północy z Wrocławiem.

Gmina zajmuje powierzchnię 149,26 km² i składa się z 31 sołectw: Bąki, Bielany Wrocławskie, Biskupice Podgórne, Budziszów, Chrzanów, Cieszyce, Damianowice, Dobkowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzyce Królikowice-Nowiny, Krzyżowice, Księginice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pełczyce, Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Rolantowice, Solna, Szczepankowice, Ślęza, Tyniec Mały, Tyniec nad Ślężą, Wierzbice, Wysoka, Żerniki Małe-Raławice Wielkie i Żurawice.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Kobierzyce posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną. Jeśli chodzi o zaopatrzenie w wodę, wszystkie miejscowości są zводociągowane (na terenie gminy znajduje się siedem stacji uzdatniania wody w miejscowościach: Tyniec Mały, Krzyżowice, Księginice, Kobierzyce, Cieszyce, Tyniec nad Ślężą i Biskupice Podgórne). Sieć wodociągowa pokrywa obecne potrzeby mieszkańców gminy, niemniej z uwagi na rozwój budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego w gminie, który niesie coraz większe zapotrzebowanie na wodę, konieczna będzie rozbudowa ujęć wody (m.in. poprzez połączenie sieci gminnej z siecią wodociagową Wrocławia) oraz dalsza modernizacji już istniejących stacji.

Sieć kanalizacyjna w gminie nie jest wystarczająco rozwinięta. Obecnie skanalizowanych jest jedynie osiem miejscowości: podłączone do kanalizacji Wrocławia Bielany Wrocławskie (w 85%), Wysoka (w 90%), Pustków Żurawski (w 90%), Kobierzyce (w 85%), Tyniec Mały (w 50%), Domasław (w 50%), Ślęza (w 85%) i Biskupice Podgórne (w 90%). Mieszkańcy pozostałych miejscowości do usuwania ścieków najczęściej stosują okresowo opróżniane bezodpływowe osadniki gnilne oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenie gminy znajdują się 3 oczyszczalnie ścieków w miejscowościach: Wysoka, Pustków Żurawski i Kobierzyce.

W 2009 roku rozpoczęto budowę kanalizacji 10 miejscowości w południowej części gminy (Damianowice, Jaszowice, Dobkowice, Cieszyce, Rolantowice, Solna, Wierzbice, Żurawice, Pustków Żurawski, Owsianka), której zakończenie jest planowane na rok 2015.

Jeśli chodzi o sieć gazową, jest ona również nie w pełni rozwinięta. Przyłączonych do niej jest 11 miejscowości gminy. w przypadku kolejnych wsi, zajmujących środkową część gminy, prowadzona jest obecnie analiza możliwości ich gazyfikacji.

Cała gmina jest zelektryfikowana. Przesyłanie energii elektrycznej odbywa się napowietrznymi lub kablowymi liniami niskiego napięcia poprzez sieć stacji transformatorowych 20/0,4 kV, z których większość to stacje słupowe w wykonaniu napowietrznym. Główny punkt zasilania – GPZ Bielany znajduje się w obrębie Bieleńskich. Obecnie podstawową potrzebą jest zabezpieczenie zasilania w energię elektryczną dla użytkowników, którzy wykorzystują prąd w celach przemysłowych. w szczególności dotyczy to firm, które ulokowały swoje inwestycje w Strefach Aktywności Gospodarczych.

Jeśli chodzi o infrastrukturę drogową, przez gminę przebiega jeden z najważniejszych szlaków transeuropejskich na linii wschód – zachód, prowadzący na terenie Polski od przejścia granicznego w Medyce do przejścia granicznego w Zgorzelcu. Odcinek leżący w granicach gminy Kobierzyce stanowi fragment autostrady A-4, który krzyżuje się w tzw. „Węźle Bielańskim” z drogą krajową nr 8 łączącą, poprzez przejście graniczne w Kudowie Zdrój, Warszawę z Pragą, oraz z drogą krajową nr 35. w znajdującej się na terenie gminy miejscowości Magnice rozpoczyna się ponadto Autostradowa Obwodnica Wrocławia, która jednocześnie łączy się z autostradą A-4 oraz obwodnicą Tyńca Małego.

Oprócz dróg międzynarodowej i krajowych przez teren gminy przebiegają dwie drogi wojewódzkie (nr 436 relacji Środa Śląska – Oława, nr 348 relacji Małuszów – Pietrzykowice) oraz 19 dróg powiatowych. Wśród tych ostatnich najdłuższy przebieg na terenie gminy (11,280 km) ma droga relacji (Małuszów) K35 – Krzyżowice – Nowiny – Królikowice – W346 (Wierzbice).

Drogi gminne pełnią funkcję dodatkowych połączeń międzyosiedlowych oraz powiązań z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi. Związane są one głównie z obsługą rolnictwa. Sieć dróg gminnych jest gęsta i wynosi 73,83 km na 100 km.

Gmina Kobierzyce posiada sieć telekomunikacyjną w postaci linii napowietrznych, kablowych doziemnych oraz kablowych w kanalizacji telefonicznej (Kobierzyce – osiedle

mieszkaniowe). Operatorem tej sieci jest Orange Polska. Na terenie części gminy działalność prowadzą również m.in. Telefonía Dialog S.A. oraz firma Greenlan z Sobótki.

Poniższa tabela zawiera wybrane dane liczbowe na temat infrastruktury technicznej w gminie Kobierzyce.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2011 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	191,9
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	15.900
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	122,1
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	9.723
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	76.110
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	225
w tym długość dróg gminnych (w km)	119
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	3
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce i Głównego Urzędu Statystycznego.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Komunikacja zbiorowa na terenie gminy Kobierzyce realizowana jest głównie w oparciu o międzygminną komunikację autobusową. w 2008 roku w gminie uruchomiono połączenia autobusowe, które poprzez cztery linie nr 852, 862, 872 i 892 skomunikowały większość miejscowości gminy z Kobierzycami i Wrocławiem. Dodatkowo, w 2011 roku, na wniosek mieszkańców gminy, została uruchomiona linia nocna 862N z Dworca Głównego PKP we Wrocławiu do miejscowości Pustków Żurawski.

Miejscowości Bielany Wrocławskie, Ślęza i Wysoka posiadają również połączenie z Wrocławiem poprzez linię podmiejską nr 612. Linia ta jest objęta dotacją celową w zakresie jej funkcjonowania na terenie gminy Kobierzyce. Do innych ważnych połączeń autobusowych realizowanych na terenie gminy należą: linie nr 602 i 607 umożliwiające połączenie Wrocławia z Biskupicami Podgórnymi (zapewniają one transport pracownikom

firm z terenu Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej), dwie linie (od Dworca Autobusowego PKS oraz od ul. Legnickiej) dające połączenie Wrocławia z Centrum Handlowym Bielany, linia 133 łącząca Wrocław z Centrum Handlowym Auchan w Bielanach Wrocławskich oraz dodatkowe bezpłatne połączenie na linii Wrocław – Centrum Handlowe Auchan (od Wzgórza Partyzantów przy ul. H. Kołłątaja poprzez Dworzec PKS we Wrocławiu do Centrum Handlowego Auchan).

Autobusowa komunikacja w gminie uzupełniana jest przez ofertę prywatnych przewoźników (m.in. BUS MARCO POLO Vratisławia 1992 Sp. z o.o., Usługi Transportowe Krzysztof Drączkowski), ta jednak jest coraz mniejsza. Słabą stroną komunikacji gminnej jest także brak alternatywy dla autobusowego transportu publicznego, jaką mogłaby być szybka kolej podmiejska łącząca gminę Kobierzyce z Wrocławiem.

Przez obszar gminy przebiega również linia kolejowa, jednotorowa z Wrocławia do Świdnicy. Ma ona znaczenie drugorzędne, bowiem jest wykorzystywana jedynie do transportu towarowego.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2011 roku gmina Kobierzyce liczyła 15.963 mieszkańców, w tym 8.901 kobiet, które stanowiły 51,5% ogółu ludności (na 100 mężczyzn przypadało 106 kobiet). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 116 osób na km².

Liczba mieszkańców w poszczególnych miejscowościach była zróżnicowana. Najwięcej z nich mieszkało w leżących pod Wrocławiem Bielanach Wrocławskich (2.562 osoby), a także w Kobierzycach (2.051 osób) i Wysokiej (1.549 osób).

W latach 2009-2011 liczba ludności gminy zwiększała się z roku na rok. Przyrost mieszkańców miał głównie miejsce w przypadku położonych w rejonie Węzła Bielańskiego oraz wzdłuż dróg krajowych nr 35 i 8 miejscowości Bielany Wrocławskie, Wysoka i Tyniec Mały. Na ich obszarze powstają nowe osiedla mieszkaniowe.

W analizowanym roku zwiększała się liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych, a liczba osób w wieku produkcyjnym ulegała wahaniom. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	3.457	3.487	3.741
liczba osób w wieku produkcyjnym	10.035	10.545	10.793
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.405	1.414	1.429
ogółem	14.897	15.446	15.963

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba urodzeń żywych	199	210	237
liczba zgonów	100	121	112
przyrost naturalny	99	89	125

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	336	441	352
saldo migracji w ruchu zagranicznym	2	2	3
saldo migracji ogółem	338	443	355

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wpływ na wzrost liczby dzieci i młodzieży w gminie miała rosnąca dzietność rodzin, o czym świadczy stale zwiększająca się liczba urodzeń żywych (z 199 w 2009 r. do 237 w 2011 r.). Dużo niższa liczba zgonów decydowała o korzystnym przyroście naturalnym.

Zwiększająca się liczba mieszkańców gminy była głównie efektem korzystnego salda migracji, która odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym. Na obszar gminy ludność migrowała przede wszystkim z terenów Dolnego Śląska.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na systematycznie zwiększającą się liczbę dzieci i młodzieży oraz osób w wieku poprodukcyjnym.

Powyższe tendencje demograficzne, które w kolejnych latach się utrzymają, będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. w przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Do 1990 roku gmina Kobierzyce była gminą typowo rolniczą. Wdrożenie koncepcji tzw. „Węzła Bielańskiego” oraz utworzenie w Biskupicach Podgórnych Tarnobrzelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Euro-Park Wisłosan” Podstrefy Wrocław – Kobierzyce pozwoliło zróżnicować gospodarkę gminy i nadać jej także przemysłowy charakter.

Rolnictwo, pomimo dynamicznego w ostatnich latach rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy, stanowi nadal istotną gałąź gospodarki. Zdecydowaną większość powierzchni gminy zajmują bowiem użytki rolne (91%), wśród których dominują grunty orne (94,8%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2011 roku

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		13.587
w tym:	grunty orne (w ha)	12.877
	sady (w ha)	38
	łąki i pastwiska (w ha)	671
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		357
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		969

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

Na terenie gminy przeważają gleby dobre i bardzo dobre. Udział gruntów szczególnie cennych, tj. w klasach I-III, wynosi 85,2%. Odpowiednie warunki glebowe sprawiają, że wiodącym kierunkiem działalności rolniczej jest produkcja roślinna. w strukturze zasiewów dominują zboża (głównie pszenica i kukurydza na ziarno), duże znaczenie mają również uprawy przemysłowe. Gmina jest także liczącym się producentem rzepaku i ziemniaków.

W latach 2009-2011 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z rok na rok (z 1.813 w 2009 r. do 2.270 w 2011 r.). Zdecydowaną większość stanowiły podmioty o charakterze prywatnym. Dominującymi branżami były handel hurtowy i detaliczny oraz usługi w zakresie napraw, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, budownictwo i przetwórstwo przemysłowe. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	34	31	31
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	1.779	2.056	2.239
liczba podmiotów ogółem	1.813	2.087	2.270

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2011 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	51
przetwórstwo przemysłowe	160
budownictwo	254
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	526
transport i gospodarka magazynowa	138
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	66
informacja i komunikacja	110
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	77
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	125
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	323
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	71
edukacja	77
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	118
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	40
inne sekcje	134

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W okolicach tzw. „Węzła Bielańskiego” znajdują się największe w Polsce centra handlowo-usługowe, a w Podstrefie Wrocław-Kobierzyce Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Europark Wisłosan” dominują podmioty działające w branży produkcyjnej i elektronicznej.

W rejonie Regionalnej Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości „Węzeł Bielański” działalność prowadzą m.in. takie firmy jak: Cargill, Castorama, Ikea, Tesco, Obi, Pepsi Cola, ATM, ProLogis, Auchan, Stalprodukt, Toyota. z kolei na obszarze Specjalnej Strefy Ekonomicznej strategicznymi inwestorami są zakłady LG Display, LG Electronics, Toshiba oraz ich poddostawcy. Decyzja koncernu LG Display o inwestycji w gminie z jednej strony sprawiła, że obecnie jest ona największym europejskim centrum produkcji paneli LCD, a z drugiej wpłynęła na decyzje innych inwestorów, którzy postanowili ulokować swoje zakłady na terenie gminy. Efektem tego jest powstanie do końca 2011 roku na terenie samej Podstrefy ok. 10,7 tysięcy miejsc pracy.

W uzupełnieniu powyższych danych warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2009-2011. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2009-2011

inwestycje w 2009 roku
<ul style="list-style-type: none"> • CADBURY WEDEL (obecnie Mondelez Polska S.A.) – druga fabryka czekolady • SAUER DANNFOS – fabryka silników hydraulicznych • MATCHPOINT – nowoczesne centrum sportowo-rekreacyjne (korty tenisowe, korty do squash, boisko do badmintona, sala fitness, siłownia, restauracja) • NISSAN – autoryzowany salon samochodowy marki Nissan • ELEKTROTEK – sprzedaż kabli, drutów nawojowych, przewodów izolowanych, osprzętu elektrycznego i instalacyjnego
inwestycje w 2010 roku
EFL – sprzedaż samochodów polisingowych
inwestycje w 2011 roku
<ul style="list-style-type: none"> • LG ELEKTRONICS – uruchomienie linii produkcyjnej pralek i lodówek • HOTEL ECLIPSE – hotel z 43 pokojami, 4 wielofunkcyjnymi salami konferencyjnymi, restauracją, barem oraz częścią fitness i spa • MERIDA – budowa Centrum Logistycznego

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

6. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwale pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Trudności na lokalnym rynku pracy dotyczą niewielki odsetek mieszkańców gminy Kobierzyce. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu liczba osób

bezrobotnych w gminie w latach 2009-2011 nie przekroczyła 400, ulegając nieznacznym wahaniom (324 na koniec 2009 r., 374 na koniec 2010 r., 349 na koniec 2011 r.). Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety. Dane szczegółowe na temat osób bezrobotnych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec lat 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba bezrobotnych w gminie	324	374	349
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	3,2%	3,6%	3,1%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	183	216	199
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	56,5%	57,8%	57%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu.

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż na koniec 2011 roku w gronie osób bezrobotnych w gminie było 51 osób do 25 roku życia (7,2% ogółu pozostających bez pracy), 11 osób w wieku do 27 lat posiadających wykształcenie wyższe (3,2%), 117 osób powyżej 50 roku życia (33,5%) i 144 osoby długotrwale bezrobotne (41,3%). Prawo do zasiłku posiadało 79 osób (22,6%), a bez kwalifikacji zawodowych pozostawało 133 osób (38,1%). Ponad 7% wśród niemających zatrudnienia stanowiły osoby niepełnosprawne (26 osób).

Znaczny spadek bezrobocia w gminie w ostatnich latach był efektem wspomnianego powyżej napływu wielu inwestorów zagranicznych, którzy w sąsiedztwie tzw. „Węzła Bielańskiego” oraz w ramach Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Euro-Park Wisłosan” Podstrefę Wrocław-Kobierzyce podjęli działalność gospodarczą o charakterze handlowo-usługowym i produkcyjnym. Firmy zewnętrzne przyciągnęła nie tylko doskonała lokalizacja, ale przede wszystkim potencjalny dostęp do wykwalifikowanej siły roboczej z terenu gminy Kobierzyce, gmin ościennych oraz z Wrocławia.

Dobłą sytuację na lokalnym rynku pracy potwierdzają przedstawione w kolejnej tabeli dane na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2009-2011 w powiecie wrocławskim, w województwie dolnośląskim i w kraju.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju na koniec lat 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
stopa bezrobocia w powiecie wrocławskim	5%	5%	4,6%
stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	12,8%	13,1%	12,5%
stopa bezrobocia w kraju	12,1%	12,4%	12,5%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2009-2011 powiat wrocławski charakteryzował się znacznie niższą, w stosunku do województwa dolnośląskiego i kraju, stopą bezrobocia. w 2011 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, w powiecie odnotowano jej spadek.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. z uwagi na brak tego rodzaju danych dla gminy Kobierzyce, w poniższej tabeli przedstawiono dane dla całego powiatu wrocławskiego. Pochodzą one z końca 2011 roku.

Tabela 11. Bezrobotni w powiecie na koniec 2011 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	383	228	59,5	staż pracy	bez stażu	256	158	61,7
	25-34 lata	722	490	67,9		do 1 roku	454	258	56,8
	35-44 lata	472	288	61,0		1-5 lat	542	349	64,4
	45-54 lata	513	250	48,7		5-10 lat	391	249	63,7
	55-59 lat	362	172	47,5		10-20 lat	407	204	50,1
	60-64 lata	123	X	X		20-30 lat	356	150	42,1
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	303	142	46,9	staż pracy	30 lat i więcej	169	60	35,5
	1-3 miesiące	530	286	54,0		wyższe	359	249	69,4
	3-6 miesięcy	436	255	58,5		policealne i śr. zawodowe	557	371	66,6
	6-12 miesięcy	458	259	56,6		średnie ogólnokształcące	265	186	70,2
	12-24 miesiące	405	235	58,0		zasadnicze zawodowe	694	296	42,7
	pow. 24 miesięcy	443	251	56,7		gimnazjalne i niższe	700	326	46,6

Dane Powiatowego Urzędu Pracy we Wrocławiu.

Na koniec 2011 roku wśród bezrobotnych w powiecie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 1.105 osób), osoby długotrwale bezrobotne, powyżej 12 miesięcy (w sumie 848 osób) oraz osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy (530 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (542 osoby), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (700 osób) oraz zasadniczym zawodowym (694 osoby).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (67,9%), osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy (58,5%) oraz powyżej 12 miesięcy (57,3%), osób ze stażem pracy od roku do 5 lat (64,4%) oraz osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (70,2%) i, co budzi niepokój, wyższym (69,4%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcenie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

Z uwagi na wiejski charakter gminy Kobierzyce, większość budynków mieszkalnych znajdujących się na jej terenie to obiekty wolnostojące i jednorodzinne. W latach 2008-2011 liczba budynków mieszkalnych zwiększała się z roku na rok (z 2.790 w 2008 r. do 3.355 w 2011 r.), co wiązało się z przyrostem ludności gminy (nowe osiedla mieszkaniowe powstawały przede wszystkim w północnej części gminy, w miejscowościach Bielany Wrocławskie, Wysoka i Tyniec Mały). Tym samym zwiększała się liczba mieszkań (z 5.640 w 2008 r. do 6.415 w 2010 r.), liczba izb (z 21.948 w 2008 r. do 24.887 w 2010 r.), powierzchnia użytkowa mieszkań (z 498.387 m² w 2008 r. do 572.548 m² w 2010 r.),

przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 88,4 m² w 2008 r. do 89,3 m² w 2010 r.) i przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (z 33,7 m² w 2008 r. do 36,3 w 2010 r. m²). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2009-2011

	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba budynków mieszkalnych w gminie	2.790	2.934	3.032	3.355
liczba mieszkań w gminie	5.640	5.992	6.415	brak danych
liczba izb w mieszkaniach w gminie	21.948	23.316	24.887	
powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie (w m ²)	498.387	532.774	572.548	
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie (w m ²)	88,4	88,9	89,3	
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie na 1 osobę (w m ²)	33,7	34,9	36,3	

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2008-2011 roku zasoby mieszkaniowe w gminie poszerzono o łącznie 1.581 mieszkań. Najwięcej z nich oddano w 2008 roku (619), a najmniej w 2011 roku (168). Jeśli chodzi o budownictwo niemieszkalne, w analizowanym okresie oddano do użytkowania w sumie 100 budynków. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2009-2011

	2008 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	619	356	438	168
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	1.890	1.389	1.650	814
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	59.656	34.811	41.844	23.983
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	26	14	33	27
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	195.018	50.305	14.984	14.323

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W uzupełnieniu powyższych danych, warto dodać, iż w 2011 roku w posiadaniu gminy było 68 mieszkań komunalnych w 14 budynkach mieszkalnych (znajdowało się w nich 15 lokali własnościowych). Wszystkie lokale były podłączone do wodociągu, zdecydowana większość posiadała ustęp spłukiwany (66), blisko 60% było wyposażonych w łazienkę (40), a tylko 2 były podłączone do sieci gazowej.

Mankamentem budownictwa komunalnego w gminie jest to, że większość budynków została wybudowana w latach 1900-1939, postępuje ich degradacja techniczna, co z kolei

powoduje konieczność ponoszenia nakładów finansowych na utrzymanie ich w odpowiednim stanie. w gminie występuje również deficyt mieszkań socjalnych, a także mieszkań potrzebnych do realizacji wyroków eksmisyjnych (aktualne zapotrzebowanie na mieszkania komunalne, według listy oczekujących, szacowne jest na około 100 mieszkań).

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	33	43	39
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	229	258	308
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	36.385	43.284	61.718

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

W latach 2009-2011 liczba rodzin, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, ulegała wahaniom (33 w 2009 r., 43 w 2010 r., 39 w 2011 r.), liczba przyznanych dodatków zwiększała się (z 229 w 2009 r. do 308 w 2011 r.), podobnie jak wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 36.385 w 2009 r. do 61.718 w 2011 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad

innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Kobierzyce jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach. w latach 2009-2011 liczba osób objętych wsparciem z powodu bezdomności nieznacznie rosła i była następująca: w 2009 roku 4 osoby, w 2010 roku 5 osób, a w 2011 roku 8 osób w 7 rodzinach.

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Kobierzyce nie odbiega (a w pewnych parametrach jest nieco wyższy) od poziomu wykształcenia ludności gmin wiejskich. Pozytywną tendencją z ostatnich lat jest stały wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2011 roku ponad połowa ludności gminy (55%) posiadała wykształcenie ponadpodstawowe, a absolwenci szkół wyższych stanowili ponad 15% ogółu mieszkańców.

W roku szkolnym 2010/2011 w gminie Kobierzyce funkcjonowały: 3 przedszkola, 5 szkół podstawowych (1 w ramach zespołu szkół), 2 gimnazja (1 w ramach zespołu szkół), i 1 szkoła ponadgimnazjalna. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2010/2011

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Przedszkole Samorządowe w Ślęzie, Ślęza, ul. Przystankowa 2, 55-040 Kobierzyce	361	46
Przedszkole Samorządowe w Pustkowie Żurawskim, Pustków Żurawski, ul. Parkowa 1, 55-040 Kobierzyce		
Przedszkole Samorządowe w Kobierzycach, ul. Robotnicza 19, 55-040 Kobierzyce		
Szkoła Podstawowa w Kobierzycach, ul. Parkowa 7, 55-040 Kobierzyce	1.299	138
Szkoła Podstawowa w Pustkowie Wilczkowskim, Pustków Wilczkowski, ul. Kłodzka 2, 55-040 Kobierzyce		
Szkoła Podstawowa w Pustkowie Żurawskim, Pustków Żurawski, ul. Kolejowa 46, 55-040 Kobierzyce		
Szkoła Podstawowa w Tyńcu Małym, Tyniec Mały, ul. Domaśławska 10, 55-040 Kobierzyce		
Gminny Zespół Szkół w Bielanych Wrocławskich – Szkoła Podstawowa, Bielany Wrocławskie, ul. Akacyjowa 1, 55-040 Kobierzyce		
Gimnazjum w Kobierzycach, ul. Parkowa 7, 55-040 Kobierzyce	477	59
Gminny Zespół Szkół w Bielanych Wrocławskich – Gimnazjum, Bielany Wrocławskie, ul. Akacyjowa 1, 55-040 Kobierzyce		
Powiatowy Zespół Szkół Nr 1 w Krzyżowicach, Krzyżowice, ul. Główna 2, 55-040 Kobierzyce	171	68

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

Poza ww. placówkami oświatowo-wychowawczymi przy 5 szkołach podstawowych (w Bielanych Wrocławskich, Kobierzycach, Pustkowie Wilczkowskim, Pustkowie Żurawskim i Tyńcu Małym) funkcjonują oddziały przedszkolne. Ponadto na terenie gminy działa 5 publicznych (w Tyńcu Małym, Tyńcu nad Ślęzą, Krzyżowicach, Pustkowie Wilczkowskim i Ślęzy) oraz 7 niepublicznych (w Wysokiej, Bielanych Wrocławskich i Żurawicach) punktów przedszkolnych.

Pod względem technicznym i wyposażenia przedszkola są na dobrym poziomie, jednak liczba dostępnych w nich miejsc, z uwagi na powodowany rozwojem gospodarczym gminy przyrost mieszkańców, jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Jeśli chodzi o placówki oświatowe, mieszczą się one w nowoczesnych, funkcjonalnych, wybudowanych lub odremontowanych obiektach. Stwarza to, dzięki wyposażeniu w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz pracownie informatyczne i biblioteki, bardzo dobre warunki do prawidłowej realizacji procesu dydaktycznego. Placówki oferują bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych, w tym edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych,

zapewniają również pomoc psychologiczno-pedagogiczną. Każda ze szkół posiada także dobre warunki do organizacji zajęć sportowych: sale gimnastyczne, siłownie i boiska szkolne.

Gmina zapewnia dzieciom i młodzieży bezpłatny transport do szkoły, a także realizuje program pomocy materialnej uczniom, w tym: stypendia socjalne, zasiłki szkolne, dożywianie, dofinansowanie zakupu podręczników (środki na ten cel pochodzą z dotacji celowej budżetu państwa).

Działająca w gminie jedna szkoła ponadgimnazjalna – Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Krzyżowicach składa się z technikum i zasadniczej szkoły zawodowej. w technikum kształcą się uczniowie w zawodach technika: hodowcy koni, rolnika, architektury krajobrazu, hotelarstwa, ogrodnika, ekonomisty, weterynarii, ochrony środowiska i geodety, a w zasadniczej szkole zawodowej w zawodzie ogrodnika.

Na terenie gminy funkcjonuje również Zespół Szkół Specjalnych. Mieści się on przy Zakładzie Lecznico-Opiekuńczym prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr Św. Józefa w Wierzbicach. Dzieci i młodzież skierowane do tego ośrodka mają zapewnioną opiekę i naukę w ramach oddziału przedszkolnego, szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum ogólnokształcącego.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Główną instytucją kultury w gminie Kobierzyce jest Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach. Budynek zajmowany przez Centrum posiada przeznaczone dla uczestników sekcji i kół zainteresowań sale zajęć pracy dydaktyczno-kulturalnej, kawiarnię i bibliotekę, jest wyposażony w aparaturę oświetleniową i nagłaśniającą, a także dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (zainstalowany jest podjazd, dostępna jest winda i toaleta dla osób niepełnosprawnych).

Do głównych celów GCKiS należy: wychowanie do uczestnictwa w kulturze, sporcie i rekreacji, wychowanie regionalne i patriotyczne, organizacja czasu wolnego, zapewnienie możliwości rozwoju i samorozwoju poprzez zagwarantowanie szerokiej oferty zajęć dodatkowych dostosowanych do wieku, możliwości i uzdolnień uczestników. Centrum realizuje zadania ukierunkowane na rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych społeczności lokalnej, przygotowanie do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych, kształtowanie wzorców i nawyków aktywnego uczestnictwa w kulturze a także realizuje zadania z zakresu profilaktyki i edukacyjnej opieki wychowawczej.

GCKiS prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży w świetlicach profilaktyki środowiskowej funkcjonujących w miejscowościach: Bielany Wrocławskie, Budziszów, Damianowice, Domasław, Jaszowice, Krzyżowice, Kobierzyce, Królikowice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pustków Żurawski, Solna, Ślęza, Tyniec nad Ślężą i Żerniki Małe. Realizowany w placówkach Program Profilaktyki Środowiskowej obejmuje problematykę zapobiegania i zwalczania alkoholizmu i narkomanii wśród dzieci i młodzieży.

Centrum jest także organizatorem uroczystości związanych z tradycjami i świętami narodowymi, oraz imprez okolicznościowych, sportowych i teatralnych. Przy wykorzystaniu będącej w jego posiadaniu bazy prowadzona jest działalność sekcji tańca, tańca nowoczesnego dla dzieci i młodzieży, plastycznej, modelarskiej (z elementami robotyki), teatralnej, szachowej, karate, organizowana jest nauka gry na instrumentach muzycznych, nauka indywidualna śpiewu, nauka języków obcych, prowadzone są zespoły wokalne i wokлно-instrumentalne oraz sportowe.

Centrum zapewnia również wychowanie, opiekę i edukację dzieciom w wieku przedszkolnym. Działalność ta przybiera formę zajęć świetlicowych prowadzonych w miejscowościach Krzyżowice, Domasław i Tyniec nad Ślężą. w ich ramach organizowane są m.in. zajęcia z rytmiki i tańca.

Jak już wspomniano w ramach Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach działa Biblioteka. Posiada ona 4 filie biblioteczne w Bielanych Wrocławskich, Jaszowicach, Tyńcu Małym i Wierzbicach oraz 2 punkty biblioteczne w Pustkowie Żurawskim i Tyńcu nad Ślężą. Główny cel działalności placówek, tj. rozwój czytelnictwa, realizowany jest poprzez takie działania, jak: gromadzenie, opracowanie i przechowywanie księgozbiorów ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw dotyczących regionu Dolnego Śląska, udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie zbiorów na zewnątrz oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych dla wszystkich czytelników z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz ludzi niepełnosprawnych i chorych. Stan księgozbiorów bibliotek ogółem wynosi 57.259 woluminów.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2011 roku

nazwa i adres placówki		liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
Gminne Centrum Kultury i Sportu, ul. Ludowa 7, 05-040 Kobierzyce		171	68
w tym:	Biblioteka Centralna Kobierzyce, ul. Ludowa 7, 05-040 Kobierzyce	1.865	5
	Filia Biblioteczna w Bielanych Wrocławskich, Bielany Wrocławskie, ul. Przystankowa 2, 55-040 Kobierzyce		
	Filia Biblioteczna w Jaszowicach, Jaszowice, ul. Sportowa 2, 55-040 Kobierzyce		
	Filia Biblioteczna w Tyńcu Małym, Tyniec Mały, 55-040 Kobierzyce		
	Filia Biblioteczna w Wierzbicach, Wierzbice, ul. Lipowa 55-040 Kobierzyce		
	Punkt Biblioteczny w Pustkowie Żurawskim, Pustków Żurawski, 55-040 Kobierzyce		
	Punkt Biblioteczny w Tyńcu nad Ślężą, Ślęza, 55-040 Kobierzyce		
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej „Pozytywka” w Bielanych Wrocławskich, Bielany Wrocławskie, 55-040 Kobierzyce	15	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Budziszowie, Budziszów, 55-040 Kobierzyce	18	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Damianowicach, Damianowice, 55-040 Kobierzyce	16	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Domasławiu, Domasław, 55-040 Kobierzyce	11	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Jaszowicach, Jaszowice, 55-040 Kobierzyce	9	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Kobierzycach, ul. Ludowa 7, 55-040 Kobierzyce	40	2
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej „Promyk” w Kuklicach, Kuklice, 55-040 Kobierzyce	18	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej „Arka” w Królikowicach, Królikowice, 55-040 Kobierzyce	16	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Krzyżowicach, Krzyżowice, 55-040 Kobierzyce	20	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Magnicach, Magnice, 55-040 Kobierzyce	37	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Małuszowie, Małuszów, 55-040 Kobierzyce	10	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Owsiance, Owsianka, 55-040 Kobierzyce	10	1
	Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Pustkowie Żurawskim, Pustków Żurawski, 55-040 Kobierzyce	30	2

Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Solnej, Solna, 55-040 Kobierzyce	12	1
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej „Ślężanka”, ul. Główna, Ślęza, 55-040 Kobierzyce	14	1
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Tyńcu nad Ślężą, Tyńiec nad Ślężą, 55-040 Kobierzyce	20	1
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Żernikach Małych, Żerniki Małe, 55-040 Kobierzyce	11	1

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach jest instytucją, która w gminie Kobierzyce realizuje również zadania z zakresu sportu i rekreacji. Podejmując ścisłą współpracę z funkcjonującymi na jej terenie klubami sportowymi, m.in. prowadzi zajęcia grup młodzieżowych (dzieci i młodzież w wieku 7-17 lat) w takich dyscyplinach sportowych, jak: piłka nożna i piłka ręczna oraz organizuje i bierze udział w meczach i turniejach towarzyskich piłki nożnej i ręcznej.

Na terenie gminy znajdują się 2 obiekty piłkarskie oraz 12 terenów sportowych utworzonych na wiejskich terenach zielonych. Najnowocześniejszym obiektem jest stadion sportowy w Kobierzycach. Jest to utrzymany, ogrodzony, kilkuhektarowy obiekt, na którym znajdują się 2 boiska piłkarskie oraz pełne zaplecze techniczne. Płyta głównego boiska jest w bardzo dobrym stanie i spełnia wymogi licencyjne IV ligi oraz posiada trybunę z sektorem dla kibiców gości. Płyta boczna posiada sztuczne oświetlenie piłkarskie. Budynek techniczny posiada 2 szatnie dla zawodników, szatnie dla sędziów oraz pomieszczenie klubowe.

Odpowiednie warunki do uprawiania piłki nożnej zapewnia również boisko w Jaszowicach, które jest ogrodzone i posiada kompletne zaplecze techniczne wraz z oświetleniem. Dobrze utrzymane wiejskie boiska sportowe znajdują się ponadto w Bielanych Wrocławskich, Magnicach, Solnej i Tyńcu nad Ślężą.

Obiekty sportowe funkcjonują również przy placówkach oświatowych. Należą do nich wielofunkcyjne boiska do piłki ręcznej, koszykówki i siatkówki ze sztuczną nawierzchnią. Dostępne są także bieżnie, skocznie do skoku w dal i rzutnie do pchnięcia kulą. Każda ze szkół posiada salę gimnastyczną, a szkoła w Kobierzycach korzysta z nowej, wybudowanej

hali sportowej. Ponadto w Tyńcu Małym znajduje się kompleks sportowy wybudowany w ramach Programu „Orlik 2012”.

Na terenie gminy działa 11 klubów biorących udział w rozgrywkach państwowych od IV ligi do klasy C. Kluby, samodzielnie lub, o czym już wspomniano, przy współpracy z Gminnym Centrum Kultury i Sportu, prowadzą także kilka zespołów młodzieżowych.

Największym klubem jest Gminny Klub Sportowy w Kobierzycach, którego pierwszy zespół seniorski występuje w IV lidze, juniorzy w lidze okręgowej a zespoły młodzieżowe w ligach terenowych. Innym wyróżniającym się klubem jest Ludowy Klub Sportowy „Polonia” Jaszowice prowadzący szkolenie młodzieży, którego seniorski zespół występuje w Lidze Okręgowej.

Drugą wiodącą dyscypliną w gminie jest piłka ręczna kobiet. Klub Piłki Ręcznej Gminy Kobierzycze od 1995 roku szkoli dziewczęta z terenu gminy. Największe sukcesy klubu to dwukrotnie zdobyty brązowy medal w Klubowych Mistrzostwach Polski – w 2005 roku w kategorii wiekowej do lat 15, a w 2007 roku w kategorii wiekowej do lat 13. Wychowanki klubu występują w zespołach ekstraklasy, pierwszej ligi, w kadrze Polski juniorek oraz w kadrze młodzieżowej. w gminie uprawiane są również takie dyscypliny, jak: tenis stołowy, piłka siatkowa, judo, piłka koszykowa i badminton.

Poniższa tabela zawiera dane szczegółowe na obiektów sportowych w gminie.

Tabela 17. Obiekty sportowe w gminie w 2011 roku

lp.	rodzaj obiektu	miejsce położenia
1.	Stadion sportowy	Kobierzycze
2.	Orlik 2012	Tyniec Mały
3.	Boisko piłkarskie	Jaszowice
4.	Wiejskie boisko sportowe	Krzyżowice
5.	Wiejskie boisko sportowe	Bielany Wrocławskie
6.	Wiejskie boisko sportowe	Tyniec Mały
7.	Wiejskie boisko sportowe	Małuszów
8.	Wiejskie boisko sportowe	Domasław
9.	Wiejskie boisko sportowe	Magnice
10.	Wiejskie boisko sportowe	Pustków Żurawski
11.	Wiejskie boisko sportowe	Wierzbice
12.	Wiejskie boisko sportowe	Dobkowice
13.	Wiejskie boisko sportowe	Pustków Wilczkowski
14.	Wiejskie boisko sportowe	Tyniec nad Ślężą

Dane Urzędu Gminy Kobierzycze.

12. TURYSTYKA

Pod względem fizyczno-geograficznym gmina Kobierzyce położona jest na Nizinie Śląskiej. Obszar gminy ma głównie równinny charakter, na południu i na południowym zachodzie przechodząc gdzieś w rzeźbę falistą lub nieco wyższe pagórki. Najniższy punkt gminy (121,1 m n.p.m.) znajduje się w dolinie rzeki Ślęzy, na wschód od Bielan Wrocławskich, najwyższy zaś (194,8 m n.p.m.) znajduje się w południowej części gminy, pomiędzy Pustkowem Wilczkowskim, a Damianowicami.

Na terenie gminy występują lasy grabowe wysokie i niskie, małe lasy dębowe, dębowo-grabowe i dębowo-sosnowe. w kotlinach rzek zachowały się niewielkie resztki lasów łęgowych. Największe zespoły leśne posiadają wsie: Kobierzyce, Królikowice, Szczepankowice, Krzyżowice, Tyniec Mały, Tyniec nad Ślężą i Bielany Wrocławskie.

W gminie istnieją dość dobre warunki do rozwoju turystyki rowerowej. Przez jej obszar przebiega ścieżka rowerowa Wrocław – Kobierzyce – Sobótka (góra Ślęża), która biegnie głównie gminnymi drogami w pasie terenu pomiędzy drogą krajową nr 8 i nr 35.

W 2011 roku na obszarze gminy Kobierzyce, dzięki wsparciu finansowemu z Unii Europejskiej, wytyczono trasę rowerową „Rowerem przez historię”, która prowadzi szlakiem miejsc i zabytków architektury. Przez teren gminy (w miejscowościach Wysoka, Ślęża, Bielany Wrocławskie, Tyniec Mały i Biskupice Podgórne) przebiega również żółty szlak spacerowy dookoła Wrocławia o długości 15 km.

Dodatkowe możliwości wypoczynku i rekreacji, w szczególności dla mieszkańców gminy i okolic, stwarza dolina rzeki Ślęzy w Tyńcu nad Ślężą. Potencjalne walory rekreacyjne w postaci dotychczas nie w pełni wykorzystanych walory stawów w Ślężie, Magnicach i Księginicach posiada również obszar tej rzeki w rejonie Ślęża – Partynice.

Inne możliwości aktywnego wypoczynku zapewniają ośrodki hippiczne. Na terenie gminy zlokalizowane są 3 stadniny: w Chrzanowie – Gospodarstwo Rolno-Hodowlane i Królewski Klub Jeździecki „Wiktoria”, w Krzyżowicach, gdzie przebiega oznakowana ścieżka konna, oraz w Magnicach – Stadnina „Batanka”.

Gmina Kobierzyce posiada również interesujące obiekty zabytkowe, głównie z końca XVIII i początku XIX wieku. Należą do nich: kościoły (w Bielanach Wrocławskich z ok. XIV w., w Tyńcu Małym z ok. XIV w., w Tyńcu nad Ślężą z ok. XII w., w Domasławiu z ok. XIII w., w Wierzbicach z ok. XV w. i w Kobierzycach z 1958 r.) oraz zespoły pałacowe, parkowo-pałacowe oraz dworsko-folwarczne (w Kobierzycach z ok. 1730 r., w Bielanach Wrocławskich z XIV w., w Biskupicach Podgórnych z XIX w., w Budziszowie z XIX w.,

w Cieszykach z XIX w., w Dobkowicach z 2 połowy XIX w., w Królikowie z ok. XIX w., w Krzyżowice z ok. XIX w., w Pustkowie Wilczkowskim (ruina) z ok. 1870 r., w Pustkowie Żurawskim z lat 1869-1870, w Solnej (ruina) z 1614 r., w Szczepankowie z 1 połowy XIX w., w Ślęzy z XIV-XV i XVII w. i w Tyńcu nad Ślężą z ok. XVIII w.).

Jeśli chodzi o bazę noclegową, w gminie funkcjonuje 7 obiektów zbiorowego zakwaterowania, które dysponują 150 miejscami noclegowymi. Wśród nich jest 5 hoteli znajdujących się w Bielanach Wrocławskich, Pustkowie Wilczkowskim, Krzyżowicach, Domasławiu i Ślęzy. Baza gastronomiczna gminy, poza rejonem „Węzła Bielańskiego”, jest słabo rozwinięta, co sprawia, że gmina posiada wyłącznie warunki do rozwoju turystyki sobotnio-niedzielnej (pozwala mieszkańcom Wrocławia i okolic na krótkie, jednodniowe wyjazdy).

Na obszarze gminy nie ma parków narodowych i rezerwatów przyrody. Mimo że wartość przyrodnicza obszarów gminy jest stosunkowo niska, walory krajobrazowe, charakter rolniczy oraz bliskość Wrocławia dają możliwość rozwoju agroturystyki. Dodatkowym atutem jest rzeka Ślęza; są plany przystosowania jej do pełnienia funkcji wodnego szlaku turystycznego dla spływów i wędrówek kajakowych.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Kobierzyce została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. w sumie do analizy przedłożono 6 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub, w przypadku ich braku, dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa w Kobierzycach (liczba uczniów: 427),
- Szkoła Podstawowa w Pustkowie Wilczkowskim (liczba uczniów: 88),
- Szkoła Podstawowa w Pustkowie Żurawskim (liczba uczniów: 105),
- Szkoła Podstawowa w Tyńcu Małym (liczba uczniów: 197),

- Gminny Zespół Szkół w Bielanych Wrocławskich (liczba uczniów: 702),
- Gimnazjum im Zesłańców Sybiru w Kobierzycach (liczba uczniów: 257).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zapewniają pomoc pedagoga i pielęgniarki, a po trzy logopedy (SP w Kobierzycach, Pustkowie Wilczkowskim i Tyńcu Małym) i psychologa (SP i Gimnazjum w Kobierzycach, GZS w Bielanych Wrocławskich). Żadna szkoła nie oferuje wsparcia doradcy zawodowego.

Na terenie gminy w szkołach prowadzi się dożywianie dzieci i młodzieży. Wszystkie placówki zapewniają uczniom dostęp do Internetu i umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej. Szkoły nie posiadają klas integracyjnych. Uczniowie nie mają trudności z dojazdem do szkoły.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. przedmiotowe, muzyczne, plastyczne, teatralne, historyczne, językowe, informatyczne). Jednocześnie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia wyrównawcze (6 szkół), korekcyjno-kompensacyjne, (5), logopedyczne (4), psychoterapeutyczne (2) oraz socjoterapeutyczne, psychoedukacyjne, rewalidacyjne, gimnastyka korekcyjna.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na dysfunkcje występujące w domu odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania przez nich alkoholu oraz zjawiska przemocy domowej. Niektórzy badani zwracali także uwagę na problem bezrobocia prowadzący do ubóstwa, a także występującą u dzieci i młodzieży niską motywację do nauki.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy

cechy patologii społecznej	występuje		nie występuje
	liczba szkół	liczba ujawnionych przypadków w szkołach	liczba szkół
sięganie po alkohol	4	8	2
sięganie po narkotyki	1	5	5
palenie papierosów	4	20	2
ucieczki z domu	1	1	5
kradzieże	3	6	3
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	5	>6	1
autoagresja	3	5	3
przestępczość ujawniona	2	>2	4
niszczenie mienia szkolnego	4	15	1
udział w grupach negatywnych	1	0	5
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	6	28	0
przemoc w rodzinie	3	5	3
zaniedbanie przez dom	4	22	2
wykorzystywanie seksualne	0	0	6

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, sięganie przez uczniów po papierosy i alkohol, zaniedbanie przez dom oraz niszczenie mienia szkolnego.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, głównie problemy agresji w grupie rówieśniczej oraz przemocy domowej. w opinii ankietowanych trzeba również dokładnie rozpoznać potrzeby uczniów odnośnie oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwoju zainteresowań. Ważne jest także zbadanie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży tak w szkole, jak i poza nią.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę kontynuowania i intensyfikacji działań profilaktycznych podejmowanych m.in. w ramach szkolnych programów profilaktycznych i wychowawczych, w tym w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz agresji i przemocy. Ponadto zwracali uwagę na konieczność propagowania zdrowego stylu życia.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele trzech ankietowanych placówek (SP Kobierzycach, Pustkowie Żurawskim i Tyńcu Małym) uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą, pozostali zaś mieli do niej zastrzeżenia. w ramach współpracy odbywają się rozmowy indywidualne, zebrania, szkolenia, prowadzona jest pedagogizacja. Rodzice są również angażowani w organizację wycieczek oraz imprez i uroczystości szkolnych i pozaszkolnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli przede wszystkim: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminne Centrum Kultury i Sportu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Policję, Sąd Rejonowy oraz organizacje pozarządowe, np. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i Stowarzyszenie „Strefa Zdrowia”.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili przede wszystkim uwagę na konieczność dalszego edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich. Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych, m.in. poświęconych cyberprzemocy, oraz propagowania zdrowego stylu życia i rozwijania aktywności ruchowej uczniów.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i kół

zainteresowań. Zwracali także uwagę na możliwość realizowania programów profilaktycznego i wychowawczego oraz prowadzenia pedagogizacji rodziców. Ankietowani podkreślali również wagę i korzyści płynące ze współpracy szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny w gminie.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Kobierzyce funkcjonują 4 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej oraz działa 7 aptek: 2 w Kobierzycach, 3 w Bielanych Wrocławskich (w tym 1 w Centrum Handlowym Bielany i 1 w Centrum Handlowym Auchan), 2 w Tyńcu Małym oraz Punkt Apteczny w Pustkowie Żurawskim. Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie zakładów opieki zdrowotnej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2011 roku

nazwa placówki	adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach	ul. Witosa 5, 55-040 Kobierzyce
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Praktyka Lekarzy Rodzinnych” w Wysokiej	Wysoka, 55-040 Kobierzyce
Centrum Medyczne 4MED – Przychodnia LG4med w Biskupicach Podgórnych	ul. LG 1, Biskupice Podgórne, 55-040 Kobierzyce
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Ginekologiczna w Bielanych Wrocławskich	Bielany Wrocławskie, 55-040 Kobierzyce

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

W skład Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach wchodzi pięć placówek: Ośrodek Zdrowia w Kobierzycach, Ośrodek Zdrowia w Tyńcu Małym, Ośrodek Zdrowia w Pustkowie Wilczkowskim, Ośrodek Zdrowia w Bielanych Wrocławskich oraz Punkt Lekarski w Pustkowie Żurawskim. Placówka świadczy usługi medyczne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (w tym higieny szkolnej) i specjalistycznej opieki zdrowotnej (laryngologia, neurologia, ginekologia, dermatologia, alergologia, alergologia dziecięca, reumatologia, stomatologia, rehabilitacja, ortopedia,

kardiologia, diabetologia, chirurgia, okulistyka, poradnia zdrowia psychicznego, pracownia USG).

Usługi pogotowia ratunkowego (transport sanitarny) na terenie gminy realizowane są przez Wojewódzką Kolumnę Transportu Sanitarnego we Wrocławiu (ul. Traugutta 112). Średni czas dojazdu pogotowia ratunkowego do miejscowości na terenie gminy wynosi ok. 30 minut.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jej terenie. w poniższych tabelach przedstawiono dane za 2011 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach.

Tabela 20. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2011 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory		30
niedokrwistości		109
choroby tarczycy		38
cukrzyca		14
niedożywienie		6
otyłość		22
zaburzenia odżywiania		2
upośledzenie umysłowe		5
padaczka		25
dziecięce porażenie mózgowe		1
choroba nadcisnieniowa		38
alergia – dychawica oskrzelowa		450
alergie pokarmowe		1
alergie skórne		18
zniekształcenia kręgosłupa		46
choroby układu moczowego		151
wady rozwojowe układu nerwowego		4
wady rozwojowe układu krążenia		21
wady rozwojowe narządów płciowych		12
wady rozwojowe – aberracje chromosomowe		6
zaburzenia rozwoju		17
w tym:	zaburzenia rozwoju fizycznego	1
	zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	16
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		41

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach.

Tabela 21. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2011 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		4
nowotwory		285
choroby tarczycy		512
cukrzyca		679
niedokrwistość		345
choroby obwodowego układu nerwowego		2.598
choroby układu krążenia		3.654
w tym:	przewlekła choroba reumatyczna	6
	choroba nadciśnieniowa	3.015
	choroby naczyń mózgowych	109
	niedokrwienność serca (w tym przeżyty zawał serca)	616 (65)
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		548
przewlekłe choroby układu trawiennego		1.815
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		2.697
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		501

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach.

W 2011 roku pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach było odpowiednio 3.754 dzieci i młodzieży oraz 11.472 osoby dorosłe z gminy. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono alergię – dychawicę oskrzelową (450 osób), a także choroby układu moczowego (151), niedokrwistości (109) oraz zniekształcenia kręgosłupa (46). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (3.654 osoby), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (2.697), chorobami obwodowego układu nerwowego (2.598), przewlekłymi chorobami układu trawiennego (1.815) oraz cukrzycą (679).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 22. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2011 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	4.083
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następny raz (dzieci do lat 3)	brak danych
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	288

wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następny raz (dzieci do lat 3)	powyżej 694
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	1.586
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	608

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach.

W 2011 roku poradami profilaktycznymi lekarza rodzinnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach po raz pierwszy zostało objętych 4.083 dzieci do lat 3. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 288 dzieci do 1 roku życia, a następny raz powyżej 694 dzieci do lat 3. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 1.586 dzieci i młodzieży, w tym 608 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Gmina Kobierzycze w ramach działań podejmowanych w obszarze zdrowia finansuje realizację programów zdrowotnych, m.in. „Szczepienia profilaktyczne przeciwko rakowi szyjki macicy dziewcząt – mieszkanki gminy Kobierzycze” oraz inne wynikające z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych oraz stanu zdrowia mieszkańców gminy. Badania wysoko specjalistyczne oraz wysoko specjalistyczna diagnostyka realizowane są w ośrodkach zdrowia funkcjonujących we Wrocławiu. Do wrocławskich szpitali kierowani są mieszkańcy gminy, którzy wymagają hospitalizacji. Na terenie gminy prowadzone są również prywatne praktyki lekarskie, m.in. stomatologiczne, internistyczne, ginekologiczne, laryngologiczne i pediatryczne.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Posterunku Policji w Kobierzycach, Komisariatu Policji Wrocław-Krzyki, w 2011 roku w gminie Kobierzycze odnotowano szereg przestępstw i wykroczeń, które miały bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo jej mieszkańców. w analizowanym roku odnotowano 258 włamań i kradzieży, zarejestrowano 166 wykroczeń i przeprowadzono 1.210 interwencji. Ponadto 34 osoby przewieziono osób do Izby Wyrzeźwień.

Najbardziej zagrożona przestępstwami i wykroczeniami jest północna część gminy, co wynika z bezpośredniego sąsiedztwa Wrocławia oraz dużej liczby placówek usługowo-handlowych i zakładów pracy znajdujących się w tym rejonie.

Według danych II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w Sprawach Karnych przy Sądzie Rejonowym we Wrocławiu, w 2011 roku na terenie gminy Kobierzyce kuratorzy sądowi dla dorosłych sprawowali łącznie 102 dozory wobec osób poddanych okresowi próby w związku z warunkowym umorzeniem postępowania karnego, warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności oraz warunkowym przedterminowym zwolnieniem z kary pozbawienia wolności. Ponadto w przypadku 35 osób kontrolowali w okresie próby wykonywanie przez skazanego lub sprawcę nałożonych na niego tzw. obowiązków probacyjnych, a w przypadku 13 osób przeprowadzali kontrole i organizowali wykonanie kary ograniczenia wolności oraz pracy społecznie użytecznej, orzeczonej w zamian za karę grzywny.

W celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym, a w sytuacji ich wystąpienia, usuwania ich skutków, w gminie Kobierzyce funkcjonuje system zarządzania kryzysowego. w jego skład wchodzi: Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, stały dyżur (przez całą dobę) na potrzeby zarządzania kryzysowego, koordynatorzy działań oraz specjaliści do oceny zagrożenia.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Kobierzyce wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o wychowaniu

w trzeźwość i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. i tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2009-2011.

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2009-2011

wielkość wydatków	2009 r.	2010 r.	2011 r.
ogółem	4.507.515,12 zł	4.927.221,50 zł	5.209.334,19 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	787.487,72 zł	925.216,12 zł	1.092.854,22 zł
w tym na świadczenia rodzinne	2.188.751,15 zł	2.321.302,38 zł	2.323.143,62
na zadania własne gminy	2.056.005,68 zł	2.433.781,10 zł	2.740.130,53 zł
na zadania zlecone gminie	2.348.046,05	2.395.842,38 zł	2.396.043,62 zł
projekt unijny – wkład własny (w zł)	103.463,39 zł	97.598,02 zł	73.160,04 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

W latach 2009-2011 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom zwiększała się z roku na rok (z 4.507.515,12 zł w 2009 r. do 5.209.334,19 zł w 2011 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych gminie, wśród których przeważały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych, przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych. w ramach

wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków w naturze i celowych, usług opiekuńczych, zasiłków stałych i posiłku.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2009-2011.

Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	417	418	458
liczba rodzin	308	328	330
liczba osób w rodzinach	794	766	794
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	5,2%	4,6%	4,6%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2009-2011 ulegała wahaniom (794 osoby w rodzinach w 2009 r., 766 w 2010 r., 794 w 2011 r.), a ich udział w ogóle ludności gminy był niewielki i zmniejszał się z roku na rok (z 5,2% w 2009 r. do 4,6% w 2011 r.).

Najliczniejsze grupy wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2011 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2009-2011 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
ubóstwo	169	313	199	436	468	500
bezdomność	4	5	7	4	5	8
potrzeba ochrony macierzyństwa	3	0	0	18	0	0
bezrobocie	113	140	140	323	314	400
niepełnosprawność	84	89	120	187	173	239
długotrwała lub ciężka choroba	115	99	128	157	179	240

bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	66	54	89	312	234	383
przemoc w rodzinie	43	37	45	160	117	150
alkoholizm	29	31	45	63	72	115
narkomania	4	0	0	6	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	2	5	2	3
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawczej	0	0	1	0	0	1
zdarzenie losowe	2	0	0	5	0	0
sytuacja kryzysowa	0	0	3	0	0	5
klęska żywiołowa lub ekologiczna	2	0	0	6	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

W latach 2009-2011 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były ubóstwo i bezrobocie. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z powodu ubóstwa rosła z roku na rok (z 436 w 2009 r. do 500 w 2011 r.), a liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy na skutek bezrobocia ulegała wahaniom (323 w 2009 r., 314 w 2010 r., 383 w 2011 r.).

Ważną przyczyną udzielania pomocy była również bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS-u z tego powodu również ulegała wahaniom (312 w 2009 r., 234 w 2010 r., 383 w 2011 r.),

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą zwiększała się (z 157 w 2009 r. do 240 w 2011 r.), a liczba rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności ulegała zmianom (187 w 2009 r., 173 w 2010 r., 239 w 2011 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2009-2011 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2009-2011

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2009 r.	2010 r.	2011 r.
pieniężna	307	294	304	208	200	300	504	606	680
rzeczowa	157	173	237	100	128	130	290	160	479
praca socjalna	X	X	X	396	328	335	772	766	803
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	4	0	0	12	0	0
schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	27	24	27	23	24	27	27	25	30
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pobyt w domu pomocy społecznej	12	18	26			25			30

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

X – do pracy socjalnej oraz poradnictwa specjalistycznego nie wydaje się decyzji administracyjnych.

W latach 2009-2011 mieszkańcy gminy korzystali z pomocy w formie pracy socjalnej. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych i świadczeniu poradnictwa. Ważnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny. w 2011 roku zawarto ich 16. Generalnie liczba osób w rodzinach objętych przez GOPS pracą socjalną w latach 2009-2011 ulegała wahaniom (z 772 w 2009 r., 766 w 2010 r., 803 w 2011 r.).

Ważną formą wsparcia była również pomoc pieniężna i w naturze. Liczba osób w rodzinach, którzy skorzystali z tego rodzaju pomocy zwiększała się z roku na rok (z 504 w 2009 r. do 680 w 2011 r.). Istotną formę wsparcia świadczoną mieszkańcom gminy stanowiła także pomoc rzeczowa, głównie w postaci posiłku. Liczba osób nią objętych ulegała wahaniom (290 w 2009 r., 160 w 2010 r., 479 w 2011 r.).

W latach 2009-2011 GOPS świadczył również usługi opiekuńcze, głównie osobom starszym, niepełnosprawnym oraz długotrwale i ciężko chorym. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych była na podobnym poziomie (27 w 2009 r., 25 w 2010 r., 30 w 2011 r.).

Osoby, którym niezbędna była całodobowa opieka, m.in. z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. w latach

2009-2011 gmina Kobierzycze pokryła koszt pobytu w tego typu placówkach odpowiednio 12, 18 i 26 osób.

Ponadto w sprawie objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym wydano 27 decyzji. Prawem do opieki zdrowotnej objęto 21 osób, które nie podlegały ubezpieczeniu zdrowotnemu, a wymagały leczenia z uwagi na zły stan zdrowia. Objęcie prawem do świadczeń opieki zdrowotnej poprzedzone było przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego, podczas którego dogłębnie bada się sytuację osoby nieubezpieczonej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach udzielał pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Kobierzycze.

W roku szkolnym 2010/2011, czyli w okresie od stycznia do czerwca 2011 r., 75 osób wnioskowało o przyznanie stypendium szkolnego; wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Kwota przyznanych świadczeń za okres styczeń – czerwiec 2011 r. wyniosła 22.228,17 zł. Natomiast w roku szkolnym 2011/2012, czyli w okresie od września do grudnia 2011 r., 70 osób wnioskowało o przyznanie stypendium szkolnego, z czego 69 osób otrzymało ww. pomoc, 1 osoba wnioskowała o przyznanie zasiłku szkolnego i taką pomoc otrzymała. Kwota przyznanych świadczeń w okresie wrzesień – grudzień 2011 r. wyniosła 21.017,35 zł.

Stypendia szkolne są udzielane uczniom w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji i umożliwienia pokonywania barier w dostępie do edukacji, które wynikają z trudnej sytuacji materialnej ucznia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach w 2011 r., jak i w poprzednich latach realizował Program Rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Powyższym programem objętych było ogółem 371 osób, w tym 141 osób to dzieci dożywiane w szkołach. Natomiast 230 stanowiły osoby dorosłe, w tym 173 osoby, które skorzystały z pomocy finansowej na żywność i 57 osób objętych pomocą w formie skierowań do sklepów na zakup żywności.

W analizowanym okresie GOPS realizował również projekt pn. „Aktywizacja klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. w 2009 roku uczestniczyło w nim 20 osób, rok później 18 osób, a w 2011 roku 15 osób.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach zajmuje się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych. Do świadczeń tych należą: zasiłek rodzinny i dodatki

do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

W latach 2009-2011 wysokość kwot przeznaczanych na ten cel ulegała wahaniom i w kolejnych latach wyniosła: w 2009 r. 1.828.694 zł, w 2010 r. 1.941.571 zł, a w 2011 r. 1.921.526 zł. Dane szczegółowe dotyczące przyznanych świadczeń rodzinnych w 2011 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2011 roku

rodzaj świadczenia	liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	liczba przyznanych świadczeń
zasiłek rodzinny	442	7.313
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	39	39
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	38	459
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	24	248
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	33	401
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	200	444
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	69	883
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	113	1.367
zasiłek pielęgnacyjny	170	2.265
świadczenie pielęgnacyjne	33	390
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	264	264
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	1.425	14.073

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

W roku 2011 w ramach realizacji świadczeń rodzinnych najczęściej przyznawanym świadczeniem był zasiłek rodzinny (7.313 świadczeń), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również zasiłek pielęgnacyjny i dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne GOPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia świadczoną w latach 2009-2011 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, udzielana zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	97	92	94
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	1.169	1.215	1.108
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	353.759 zł	358.466 zł	369.992 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2009-2011 GOPS przyznał świadczenie alimentacyjne była na zbliżonym poziomie (97 w 2009 r., 92 w 2010 r., 94 w 2011 r.). Tym samym podobna była liczba wypłaconych świadczeń (1.169 w 2009 r., 1.215 w 2010 r., 1.108 w 2011 r.). Zwiększała się natomiast wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 353.759 zł w 2009 r. do 369.992 zł w 2011 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. w gminie Kobierzycy, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje 20 świetlic profilaktyki środowiskowej. Znajdują się one w następujących miejscowościach: Budziszów, Bielany Wrocławskie, Damianowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzycy, Królikowice, Krzyżowice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Tyniec Mały, Tyniec nad Ślężą, Solna, Szczepankowice, Ślęża i Żerniki Małe. w świetlicach realizowane są zadania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej poprzez organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz podejmowanie działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym. Programy w świetlicach profilaktyki środowiskowej realizują: Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice w Szczepankowicach,

Szkoła Podstawowa w Pustkowie Wilczkowskim, Szkoła Podstawowa w Tyńcu Małym, natomiast w pozostałych miejscowościach Gminne Centrum Kultury i Sportu.

Mieszkańcy gminy są również wspierani przez Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu. w roku szkolnym 2010/2011 ZPPP objął diagnozą psychologiczną, pedagogiczną i logopedyczną 311 dzieci z gminy Kobierzyce, w tym 115 dzieci w wieku przedszkolnym, 138 uczniów szkół podstawowych, 48 uczniów szkół gimnazjalnych oraz 10 uczniów szkoły ponadgimnazjalnej. Po badaniach dzieci i uczniowie otrzymali opinie z zaleceniem odpowiednich form pomocy i opieki.

W analizowanym roku pracownicy Zespołu wydali 38 orzeczeń, w tym 13 do indywidualnego nauczania, 20 do kształcenia specjalnego (9 z uwagi na niepełnosprawność ruchową, 5 z uwagi na niepełnosprawność sprzężoną, 3 z uwagi na upośledzenie w stopniu lekkim, 5 z uwagi na upośledzenie w stopniu umiarkowanym i znacznym), 9 do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz 8 opinii w sprawie objęcia dziecka wczesnym wspomaganie rozwoju.

Udzielone porady i wydane opinie dotyczyły: dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb dziecka, problemów dydaktyczno-wychowawczych, trudności w nauce czytania i pisania (dysleksja, dysgrafia, dysortografia), zaburzeń w zachowaniu, dostosowania warunków egzaminacyjnych, sprawdzianów do dysfunkcji, zaburzeń w rozwoju mowy, określania ogólnych możliwości intelektualnych, predyspozycji do uczenia się, aktualnych umiejętności, wiadomości szkolnych oraz dojrzałości szkolnej.

Organizowane zajęcia indywidualne obejmowały: terapię integracji sensorycznej, terapię EEG Biofeedback oraz terapię wad wymowy, a zajęcia grupowe wybór zawodu i szkoły ponadgimnazjalnej, trening umiejętności interpersonalnych, profilaktykę uzależnień, warsztaty „Moje miejsce w grupie rówieśniczej” oraz obserwację grupy pod kątem niedostosowania społecznego i trudności wychowawczych.

Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych organizował również prelekcje dla rodziców i nauczycieli, podczas których podejmowano problematykę zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych dzieci, wpływu grupy rówieśniczej i rodziny na rozwój dziecka, dojrzałości emocjonalnej i społecznej do nauki w klasie I, spadku motywacji do nauki, efektywnego uczenia się („Jak motywować dziecko do nauki?”), a także przybliżano cele i zadania Zespołu.

Wybrane dane dotyczące działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu w odniesieniu do dzieci z gminy Kobierzyce w latach 2009-2011 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	2	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	2	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	4	2	2
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	2	9
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	5	6	8
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	18	14	11
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	1	1	0
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	3	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

W latach 2009-2011 liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych zwiększała się z roku na rok (z 5 w 2009 r. do 8 w 2011 r.). z kolei liczba dzieci z gminy umieszczonych w tej formie pieczy zastępczej w latach 2010-2011 była mniejsza niż w 2009 roku (po 2 w stosunku do 4).

W analizowanym okresie zmniejszała się liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (z 18 w 2009 r. do 11 w 2011 r.), choć w 2011 roku odnotowano znaczny wzrost liczby dzieci z gminy w nich umieszczonych (do 9 w stosunku do 4 w 2009 r. i 2 w 2010 r.).

W latach 2009-2011 usamodzielniono łącznie 5 dzieci z gminy, natomiast zgłoszono do adopcji i adoptowano 2 dzieci (w 2009 r.), które przebywały w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Kobierzyce wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Kobierzyce mieszkało 1.759 osób niepełnosprawnych (846 mężczyzn i 913 kobiet), w tym 1.352 osoby niepełnosprawne prawnie i 407 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej ludności gminy wynosił 14,3%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 30. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych	udział w ogólnej liczbie ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	131	7,4%	4,2%
osoby w wieku produkcyjnym	855	48,6%	11,3%
osoby w wieku poprodukcyjnym	773	43,9%	48%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 855 osób niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym, co było zjawiskiem niepokojącym. Stanowiły one ponad 11% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Nieco mniej liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (773 osoby), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 48%.

Tabela 31. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	40	2,4%
policealne	13	0,8%
średnie	243	14,5%
zasadnicze zawodowe	332	19,8%
podstawowe ukończone	812	48,3%
podstawowe nieukończone	229	13,6%

nieustalone	12	0,7%
-------------	----	------

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. w 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (812 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił 48,3%.

Tabela 32. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	269	15,3%
aktywni zawodowo bezrobotni	50	2,8%
bierni zawodowo	1.436	81,6%
nieustalony status na rynku pracy	4	0,2%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. w 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (1.436 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 81,6%. Aktywnych zawodowo było 319 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (269 osób).

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Chorych "SONICH" z siedzibą w Kobierzycach reprezentuje interesy środowiska osób chorych i niepełnosprawnych. Jego misją jest tworzenie warunków dla pełnego i aktywnego udziału tych osób w życiu społecznym, głównie poprzez niesienie pomocy socjalnej, medycznej i rehabilitacyjnej członkom Stowarzyszenia oraz integracja osób niepełnosprawnych i chorych. Liczy 100 członków. Realizuje cele poprzez: integrowanie lokalnych środowisk osób niepełnosprawnych i chorych w celu obrony ich interesów; inicjowanie i organizowanie pomocy materialnej osobom chorym i niepełnosprawnym; przeciwdziałanie różnym formom dyskryminacji osób niepełnosprawnych i chorych; inicjowanie, opiniowanie i uczestniczenie w pracach legislacyjnych dotyczących warunków życia osób chorych i niepełnosprawnych; prowadzenie działań informacyjnych; inicjowanie i organizacja rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych; prowadzenie działalności integrującej członków Stowarzyszenia poprzez aktywność kulturalną, rekreacyjną i towarzyską. Obszarem

działań Stowarzyszenia jest: przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierająca, ochrona zdrowia, ochrona praw, przeciwdziałanie bezrobociu i rozwój gospodarczy.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 33. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób

ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci
---	--	--	------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. w gminie Kobierzyce działania te wyznaczane są w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, a także Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, a ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Kobierzyce na latach 2009-2011.

Tabela 34. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2011

wielkość wydatków	2009 r.	2010 r.	2011 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	1.312.837,11 zł	1.314.124,75 zł	1.350.122,96 zł
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	32.000,00 zł	28.749,60 zł	32.000,00 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0,00 zł	1.000,00 zł	1.000,00 zł
razem	1.344.837,11 zł	1.343.874,35 zł	1.383.122,96 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobierzycach.

W 2011 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie była większa niż w latach 2009-2011 (1.383.122,96 zł w stosunku do odpowiednio 1.344.837,11 zł i 1.343.874,35 zł). w analizowanym okresie zwiększały się środki finansowe przeznaczane na walkę z alkoholizmem, a wahanom ulegały kwoty wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii. Na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w latach 2010-2011 wydatkowano w gminie po 1.000 zł.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Kobierzyce oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie uchwalony przez Radę Gminy	75	75	85
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	83	86	80
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	38	44	40
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	49	49	46
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	58	58	47
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	32	25	42
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	15	10	20
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	26	24	37
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobierzycach.

W 2011 roku liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była niższa w porównaniu z latami 2009-2010 (80 w stosunku do odpowiednio 83 i 86). Limit punktów uchwalony przez Radę Gminy w poszczególnych latach wynosił: w 2009 i 2010 roku po 75, a w 2011 roku 85. Liczba przeprowadzona w nich kontroli ulegała nieznacznym wahaniom (38 w 2009 r., 44 w 2010 r., 40 w 2011 r.). w analizowanym okresie liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była na zbliżonym poziomie (po 49 w latach 2009-2010, 46 w 2011 r.). w 2011 roku liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych była mniejsza niż w latach poprzednich (47 w stosunku do 58 w 2009 i 2010 r.).

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w latach 2009-2011 Komisja nie podjęła żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i nie przedstawiła żadnej negatywnej opinii w sprawie wydania zezwolenia na ich sprzedaż.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. w latach 2009-2011 liczba osób nimi objętych ulegała wahaniom (32 w 2009 r., 25 w 2010 r., 42 w 2011 r.), podobnie jak liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (15 w 2009 r., 10 w 2010 r., 20 w 2011 r.),

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2009-2011 GKRPA kontaktowała się kolejno z 26, 24 i 37 osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała żadnej osoby na terapię i nie złożyła w stosunku do żadnego sprawcy przemocy w rodzinie zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki wsparcia. Jedną z nich jest Gminny Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach, w ramach którego funkcjonują: grupy młodzieżowe (młodzież gimnazjalna eksperymentująca z narkotykami, alkoholem, szukająca wsparcia, konsultacje z rodzicami), grupy wsparcia dla rodziców, grupy motywuujące osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków do leczenia przed lub po terapii, grupa AA „Nadzieja”, odbywają się konsultacje, dyżury, działa telefon zaufania dla osób dotkniętych problemami alkoholizmu i narkomanii, funkcjonuje Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „Iskra”.

W latach 2010-2011 pomocy w Punkcie udzielono w każdym roku 29 osobom z problemem alkoholowym, 54 dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionymi i DDA), 33 ofiarom i 23 sprawcom przemocy w rodzinie.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. w latach 2009-2011 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się zarówno z alkoholizmem i narkomanią, jak i przemocą domową. o ile liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia GOPS-u w związku z alkoholizmem zwiększała się (63 osoby w rodzinach w 2009 r., 72 w 2010 r., 115 w 2011 r.), o tyle liczba osób objętych pomocą z powodu przemocy w rodzinie ulegała wahaniom (17 osób w rodzinach w 2009 r., 6 w 2010 r., 16 w 2011 r.). z powodu narkomanii Ośrodek udzielał pomocy jedynie w 2009 roku (6 osób w rodzinach).

Działalność w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie prowadzi również Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach przy wykorzystaniu działających w gminie świetlic profilaktyki środowiskowej. Znajdują się one w następujących miejscowościach: Bielany Wrocławskie, Budziszów, Damianowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzycy, Królikowice, Krzyżowice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pustków Żurawski, Tyniec nad Słężą, Solna, Słęża i Żerniki Małe. w świetlicach realizowane są zadania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej poprzez organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz podejmowanie działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym. Ważnym elementem programu placówek jest udzielenie pomocy w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień własnych dziecka oraz wspieranie w rozwiązywaniu jego bieżących problemów. Prowadzona jest również profilaktyczna działalność edukacyjna i informacyjna ukierunkowana na rozwój dziecka poprzez zabawy, gry i ćwiczenia, organizowane są zajęcia w kołach zainteresowań (taneczne, muzyczne, teatralne, plastyczne, karate, szachy, siłownia), zajęcia kulinarne. Dzieci aktywnie uczestniczą także w obchodach świąt i uroczystościach, np. Dniu Babci i Dziadka, Walentynkach, Dniu Kobiet, Dniu Matki, Dniu Taty, Dniu Dziecka, Dniu Ziemi, Zaduszkach, Andrzejkach, Świątach Bożego Narodzenia, Jasełkach. Uczestnicy świetlic spędzają swój wolny czas podczas gry w tenisa stołowego, w piłkarzyki, samodzielnie pracując przy komputerze. Dużym powodzeniem cieszą się wycieczki integracyjne do teatru lalek, kina, teatru muzycznego, na basen oraz na łyżwy, udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy oraz Ogólnopolskiej Kampanii Społecznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł” ukierunkowanej na wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży oraz zapobieganie zachowaniom ryzykownym.

W latach 2009-2011 w zajęciach świetlicowych brały udział odpowiednio 320, 350 i 352 osoby w wieku od 6 do 21 lat. Świetlice prowadzone są w szkołach (3): Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Tyniec Mały i w budynkach świetlic wiejskich (17). Dla poprawienia warunków lokalowych świetlic przeprowadzone zostały remonty i modernizacje pomieszczeń przeznaczonych na ich działalność.

W Gminnym Zespole Szkół w Bielanych Wrocławskich, Gimnazjum w Kobierzycach oraz Szkołach Podstawowych w Kobierzycach, Pustkowie Wilczkowski, Pustkowie Żurawski i w Tyńcu Małym realizowane są również szkolne programy profilaktyczne z elementami socjoterapii, którymi objęci są uczniowie, nauczyciele i rodzice. Obejmują one działania w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej, w tym: włączenie się w ogólnopolską akcję „Zachowaj trzeźwy umysł”, integrację zespołów klasowych – warsztaty, rajdy integracyjne, wycieczki klasowe; profilaktykę zachowań agresywnych, zajęcia

wychowawcze; edukację społeczną i prawną – prelekcje prowadzone przez funkcjonariuszy policji; treningi umiejętności społecznych i komunikacyjnych, pomoc w wyborze dalszej drogi życiowej; przygotowanie nauczycieli w ramach działań z promocji zdrowia apteczka pierwszej pomocy, pierwsza pomoc w złamaniach, stop uzależnieniom, jestem bezpieczny w szkole i w domu, bezpieczna szkoła, zagrożenia internetowe, bezpieczny tydzień, maraton „Dobro za dobro”, „Wzorowa Klasa”, „Debata”, „Cukierki”, „Spójrz inaczej”, „Szkoła z prawami dziecka”, „Cyberprzemoc”, „Kiszone ogórki”, „WWW kłopoty”, „Dobre zachowanie”, „Dzień niezapominajki”, „Nikogo nie ma w domu”, „Bezpieczeństwo w Internecie”, „Bezpieczna droga”, „Bezpieczna wyprawa”, „Czy mam prawo do...”, „Szczepienie zdrowie, ratuj życie”, „Lato Muminków”, „Przemoc rodzi przemoc”, „Jak wspierać abstynencję dziecka”, „Uzależnienie od Internetu”, „Agresja...”, „Metamorfoza”, „Pierwsza pomoc”, „Jak radzić sobie ze stresem”, „Ważne, by uwierzyć w dobro”, „Jak żyć z ludźmi”, „Od poznania siebie do projektowania własnej ścieżki edukacji zawodowej”, „Szkoła z prawami dziecka”, „Ciernie”, „Odpowiedzialność karna nieletnich za popełniane czyny”, Konkurs Koła Fotograficznego PIXEL, „Pomagajmy sobie wzajemnie”, „Przyjaciele Zippiego”, „Koncerty muzyczne. Muzyka Łagodzi Obyczaje”, „Żeby zdrowym być – trzeba zdrowo i bezpiecznie żyć”, „Żyj zdrowo i radośnie – projekt edukacji prozdrowotnej”, „Ratujemy i uczymy ratować”, „Bezpieczne sportowe ABC. Dekalog mądrego sportowca”, „Żyj zdrowo i aktywnie, czyli popołudnia na sportowo”, „Magiczne pudełko”, „Z etykietą za pan brat – bezpieczeństwo w sieci”, „Szkoła z prawami dziecka – projekt szkół UNICEF”, „Magiczne kryształy”, „Profilaktyczne przedstawienia teatralne”, „Tytoniowa pułapka nastolatka”, „Wzorowa klasa”, „Światowy Dzień bez tytoniu”, „Tydzień dla Zdrowia”, „Stop Narkomanii”, „Moja postawa wobec przemocy”, „Masz tylko jedno życie”, „Internet TAK, ale bezpiecznie”, „STOP DOPALACZOM”, wyjazdy na basen, programy świetlic profilaktyki środowiskowej.

Gmina Kobierzyce organizuje także corocznie wyjazdy dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji letnich, podczas których realizowane są programy profilaktyczne. w 2010 roku 51 osób pojechało do Kołobrzegu, a w 2011 r. 48 osób udało się do Rewalu. Programy przewidywały różnorodne formy realizacji – rozmowy indywidualne i grupowe z dziećmi, pogadanki, rozmowy kierowane, wykłady, burze mózgów, konkursy plastyczne, quizy oraz minispektakle, w których poruszano problematykę sięgania po substancje uzależniające. Zajęcia odbywały się w dwóch grupach dostosowanych do wieku rozwojowego dzieci: w grupie dzieci młodszych (7-10 lat) i grupie dzieci starszych (11-16 lat). w trakcie wyjazdów realizowany był również program kulturalno-turystyczny.

Ważną rolę w przeciwdziałaniu problemom uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie odgrywa również Policja. Według danych Posterunku Policji w Kobierzycach, Komisariatu Policji Wrocław Krzyki w 2011 roku na terenie gminy Kobierzycze przeprowadzono 31 interwencji rodzinnych (w tym 7 w związku z alkoholem), tj. o 42 mniej w porównaniu do roku poprzedniego. w analizowanym roku przewieziono 37 osób do Izby Wyrzeźwień (o 2 mniej w stosunku do roku 2010) oraz założono 7 Niebieskich Kart w związku z przemocą domową (o 1 mniej w porównaniu do roku poprzedniego). Dane szczegółowe w powyższym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Dane Policji dotyczące naruszeń prawa i porządku publicznego w gminie w związku z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w latach 2009-2011

	2009 r.	2010 r.	2011 r.
liczba interwencji rodzinnych	338	73	31
liczba interwencji rodzinnych w związku z alkoholem	138	34	7
liczba założonych Niebieskich Kart	15	8	7
liczba osób przewiezionych do Izby Wyrzeźwień	18	39	37

Dane Posterunku Policji w Kobierzycach, Komisariatu Policji Wrocław Krzyki.

Istotną funkcję w działaniach na rzecz rodzin dotkniętych w gminie problemami uzależnień i przemocy domowej odgrywają Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „Iskra” oraz Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i Młodzieży, Koło Turystyczne w Kobierzycach. Jednym z głównych celów Stowarzyszenia jest promocja zdrowia i popieranie zdrowego stylu życia oraz integracja środowisk trzeźwościowych. w ramach swojej działalności prowadzi ono telefon zaufania Anonimowych Alkoholików i członków ich rodzin, dzięki któremu osoby nieśmiałe i niezdecydowane mogą uzyskać informacje o programie organizacji o chorobie alkoholowej oraz o tym, gdzie szukać pomocy.

Członkowie Stowarzyszenia biorą udział w treningu terapeutycznym ukierunkowanym na lepsze funkcjonowanie w rodzinie, w Ogólnopolskich Spotkaniach Trzeźwościowych w Międzygórzu, Częstochowie, Zakroczymiu i Licheniu, uczestniczą w życiu kulturalnym (wspólne wyjścia do teatru i opery), imprezach okolicznościowych (Wigilia, Mikołajki) i przedsięwzięciach sportowo-rekreacyjnych (turnieje piłki nożnej i w warcaby klasyczne, zabawy taneczne, wycieczki krajoznawcze, biwaki nad jeziorem, wyjazdy na basen, grzybobranie). w 2009 roku programem organizacji objęte były 54 osoby, rok później 58 osób, a w 2011 roku 71 osób.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i Młodzieży, Koło Turystyczne w Kobierzycach realizuje z kolei program dla dzieci i młodzieży w zakresie upowszechniania aktywnych form

spędzania wolnego czasu poprzez naukę i doskonalenie umiejętności pływania. w 2011 roku z wyjazdów organizowanych w jego ramach skorzystało 200 dzieci. Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice realizuje program świetlicy profilaktyki środowiskowej w Szczepankowicach dla 20 dzieci i młodzieży.

Ważną rolę pełni Zespół Interdyscyplinarny na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie składający się z 14 osób. w 2011 roku zajmował się w szczególności: oceną sytuacji problemowej osoby indywidualnej, rodziny, grup problemowych lub środowiska, znajdujących się w sytuacji kryzysowej i wypracowaniem sposobu postępowania celem przywrócenia integralności rodziny lub środowiska oraz możliwości realizowania ich funkcji, oraz podejmował działania w tym celu; udzielał pomocy, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowisku, mającym trudności lub wykazującym potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów; podejmował interwencję w przypadku przemocy domowej i uruchamiał procedury mające na celu jej powstrzymanie; udzielał pomocy dzieciom doświadczającym i będących świadkami przemocy w rodzinie; podejmował wspólne działania w ramach procedury „Niebieska karta”; utworzył 7 grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach w związku z 7 wnioskami i 2 niebieskimi kartami. Odbyły się 23 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym 3 posiedzenia ogólne oraz 20 spotkań grup roboczych.

Poniższa tabela zawiera pełen wykaz jednostek i grupy wsparcia działających w gminie w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 37. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie w 2011 roku

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobierzycach	Al. Pałacowa 1, 55-040 Kobierzyce
Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach	ul. Witosa 18, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Bielanych Wrocławskich	Bielany Wrocławskie, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Budziszowie	Budziszów, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Damianowicach	Damianowice, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Domasławiu	Domasław, 55-040 Kobierzyce

Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Jaszowicach	Jaszowice, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Kobierzycach	Kobierzyce, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Królikowicach	Królikowice, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Krzyżowicach	Krzyżowice, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Kuklicach	Kuklice, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Magnicach	Magnice, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Małuszowie	Małuszów, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Owsiance	Owsianka, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Pustkowie Wilczkowskim	Pustków Wilczkowski, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Pustkowie Żurawskim	Pustków Żurawski, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Tyńcu Małym	Tyniec Mały, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Tyńcu nad Ślężą	Tyniec nad Ślężą, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Solnej	Solna, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Ślężie	Ślęża, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Żernikach Małych	Żerniki Małe, 55-040 Kobierzyce
Świetlica Profilaktyki Środowiskowej w Szczepankowicach	Szczepankowice, 55-040 Kobierzyce
Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach	ul. Ludowa 7, 55-040 Kobierzyce
Grupa AA „Nadzieja”	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Kobierzycach	Al. Pałacowa 1, 55-040 Kobierzyce
Telefon zaufania AA	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
Telefon zaufania AN	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „Iskra” w Kobierzycach	ul. Witosa 18, 55-040 Kobierzyce
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Koło w Kobierzycach	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
Posterunek Policji w Kobierzycach, Komisariat Policji Wrocław Krzyki	ul. Witosa 11, 55-040 Kobierzyce
VII Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach Rodzinnych i Nieletnich przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków	ul. Podwale 30, 50-040 Wrocław
II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach Karnych przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia- Krzyków	ul. Komandorska 16, 53-412 Wrocław
Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia Krzyków-Zachód we Wrocławiu	ul. Powstańców Śląskich 161, 53-138 Wrocław

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobierzycach.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Kobierzyce badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 27 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w sąsiedztwie Wrocławia oraz z przebiegającą przez jej teren autostradą A-4, która krzyżuje się w tzw. „Węźle Bielańskim” z drogą krajową nr 8 oraz z drogą krajową nr 35.

Duże znaczenie przywiązywali również do wynikających z położenia geograficznego i komunikacyjnego walorów ekonomicznych gminy, które, przy zaangażowaniu władz gminy, pozwoliły na przyciągnięcie na jej teren inwestorów zagranicznych i utworzenie największego w Polsce centrum handlowo-usługowego w okolicach tzw. „Węzła Bielańskiego” oraz licznych zakładów produkcyjnych w ramach Podstrefy Wrocław-Kobierzyce Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Europark Wisłosan”. W konsekwencji doprowadziło to do powstania w gminie nowych miejsc pracy, a co za tym idzie znacznego spadku bezrobocia.

Mieszkańcy gminy podkreślali także funkcjonowanie w gminie międzygminnej komunikacji autobusowej. Wspominali również o dobrym dostępie do placówek oświatowo-wychowawczych oraz obiektów rekreacyjno-sportowych.

Słabe strony gminy

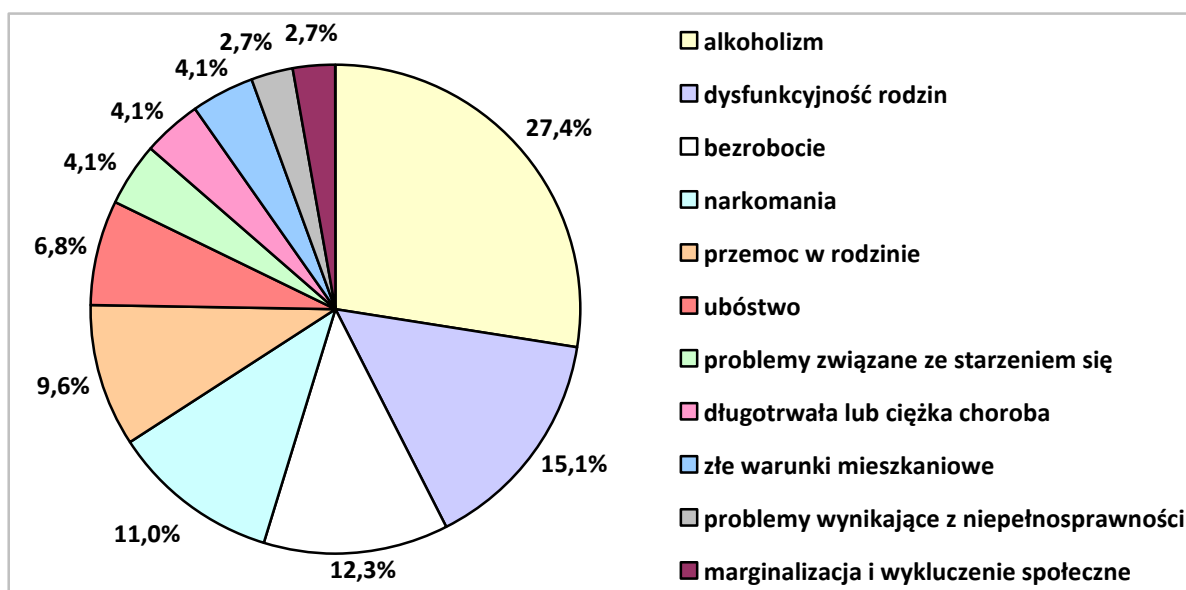
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością była nieodpowiednia dostępność opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej. Według ankietowanych bolączką gminy jest także niewystarczająco rozwinięte budownictwo komunalne i socjalne. Zdaniem badanych ważkimi problemami są

również niedostateczna opieka nad dziećmi do lat 3 oraz brak placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Część respondentów zwróciła uwagę na zagrożenie alkoholizmem i narkotykami (tym ostatnim przypadku z uwagi na położenie gminy w sąsiedztwie Wrocławia).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

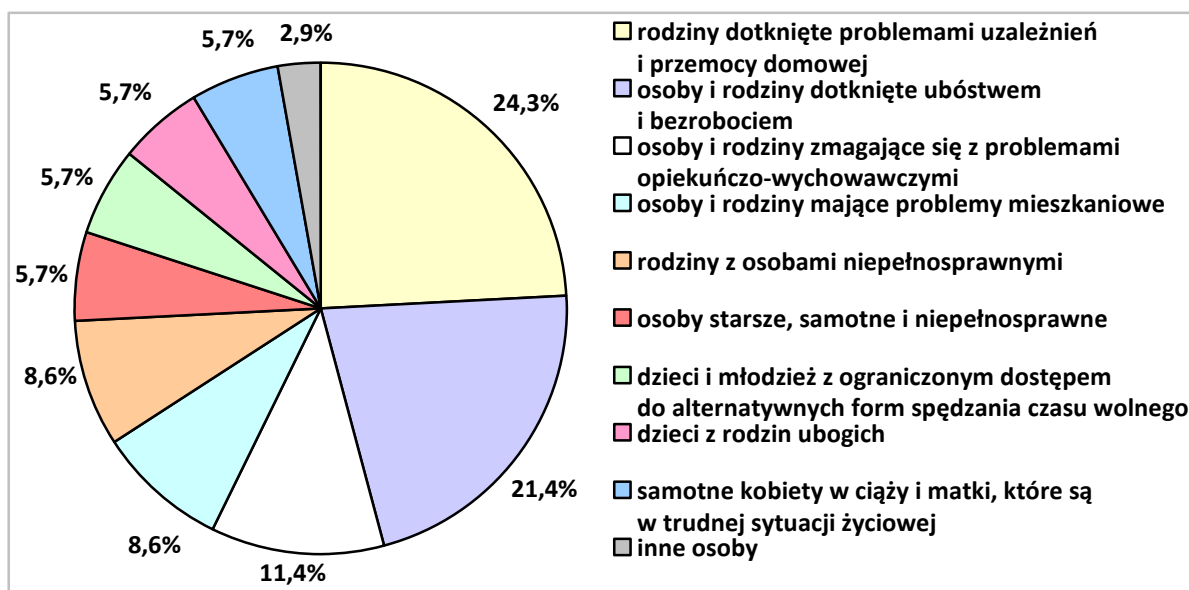

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli w pierwszej kolejności alkoholizm (27,4%), a następnie dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (15,1%), bezrobocie (12,3%), narkomanię (11%) i przemoc w rodzinie (9,6%). Uwagę zwrócili również m.in. na problemy związane ze starzeniem się i długotrwałą lub ciężką chorobę oraz złe warunki mieszkaniowe (po 4,1%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

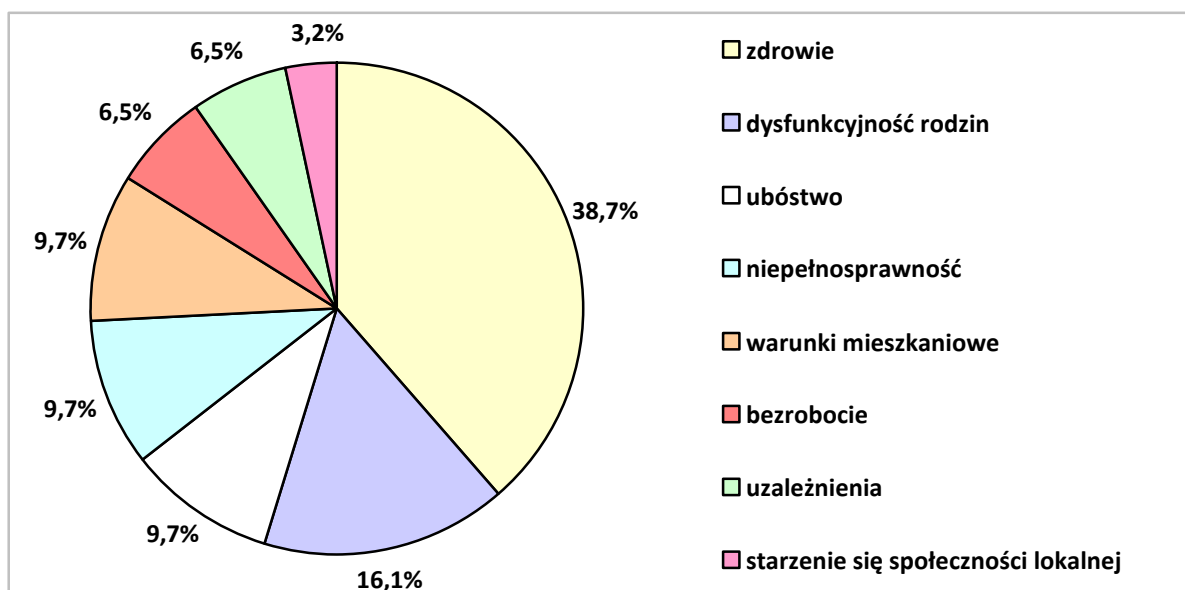
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (24,3%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Równie liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem (21,4%). Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się również m.in. osoby i rodziny mające problemy opiekuńczo-wychowawcze (11,4%), a także osoby i rodziny zmagające się z problemami mieszkaniowymi (po 8,6%), rodziny z osobami niepełnosprawnymi, osoby starsze, samotne i niepełnosprawne, dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego oraz dzieci z rodzin ubogich (po 5,7%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: zdrowie (38,7%) oraz dysfunkcyjność rodzin (16,1%), ubóstwo, niepełnosprawność i warunki mieszkaniowe, (po 9,7%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej (w tym specjalistycznej) oraz badań profilaktycznych. Za równie istotne uznali podjęcie kroków w celu poprawy warunków mieszkaniowych w gminie (m.in. poprzez rozbudowę mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego) oraz utworzenie na jej terenie placówki wsparcia dziennego dla osób starszych (domu dziennego pobytu).

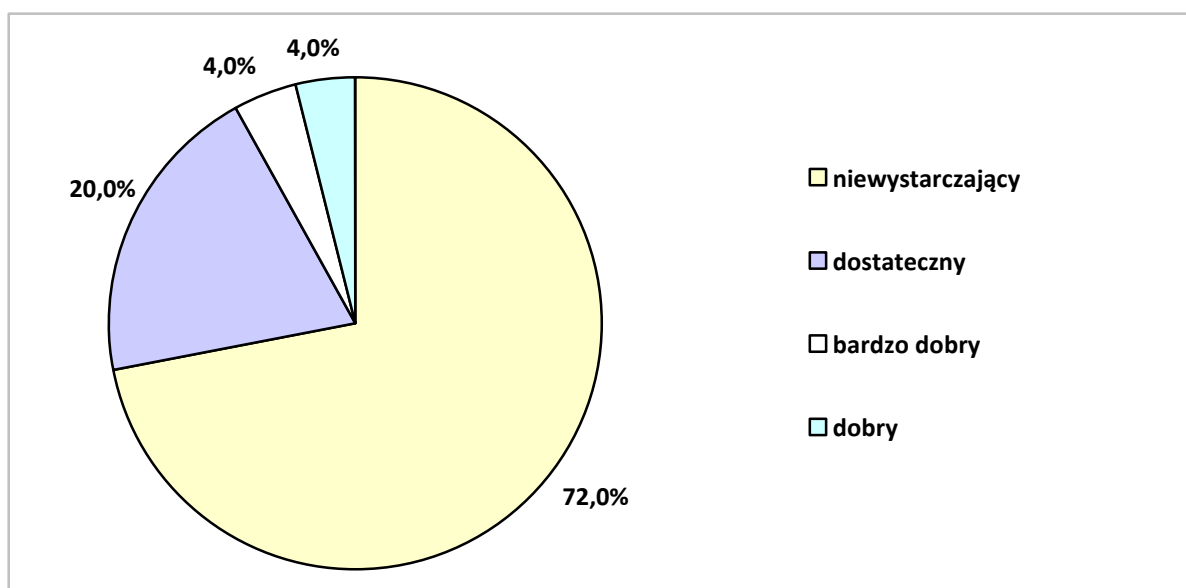
Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące zmniejszeniu skali problemu uzależnień. Wśród nich uwypakowali te, które wiążą się z profilaktyką oraz zwiększeniem dostępności terapii oraz pomocy psychologicznej i socjalnej.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. w pierwszej kolejności zaliczyli do nich Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ważną rolę do odegrania przypisali również zakładom opieki zdrowotnej, Policji, grupom wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień oraz organizacjom należącym do sektora pozarządowego, w tym Stowarzyszeniu Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „ISKRA” i Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Chorych „SONICH”.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

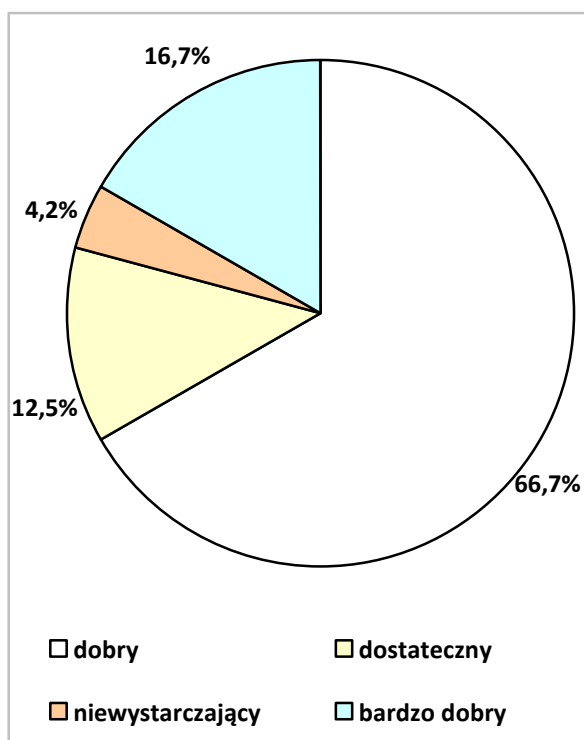
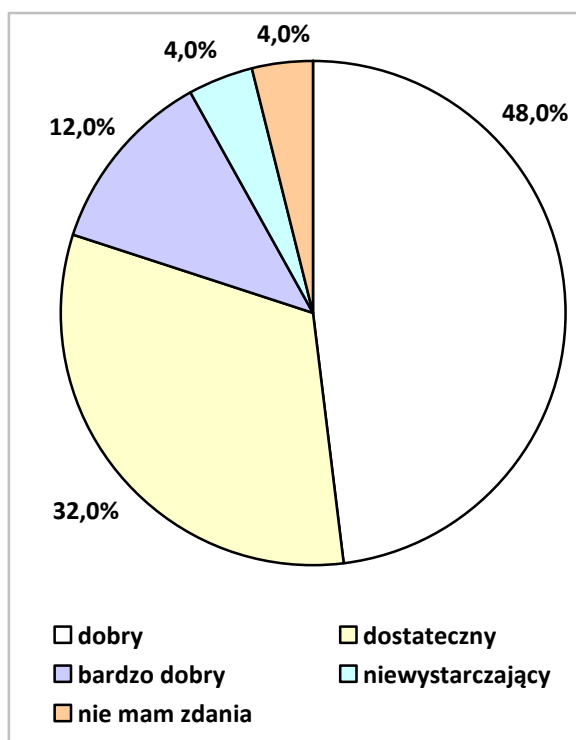
Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów (72%) uznała dostępność placówek służby zdrowia w gminie za niewystarczającą. Łącznie 8% badanych oceniło ją bardzo dobrze lub dobrze, a 20% dostatecznie.

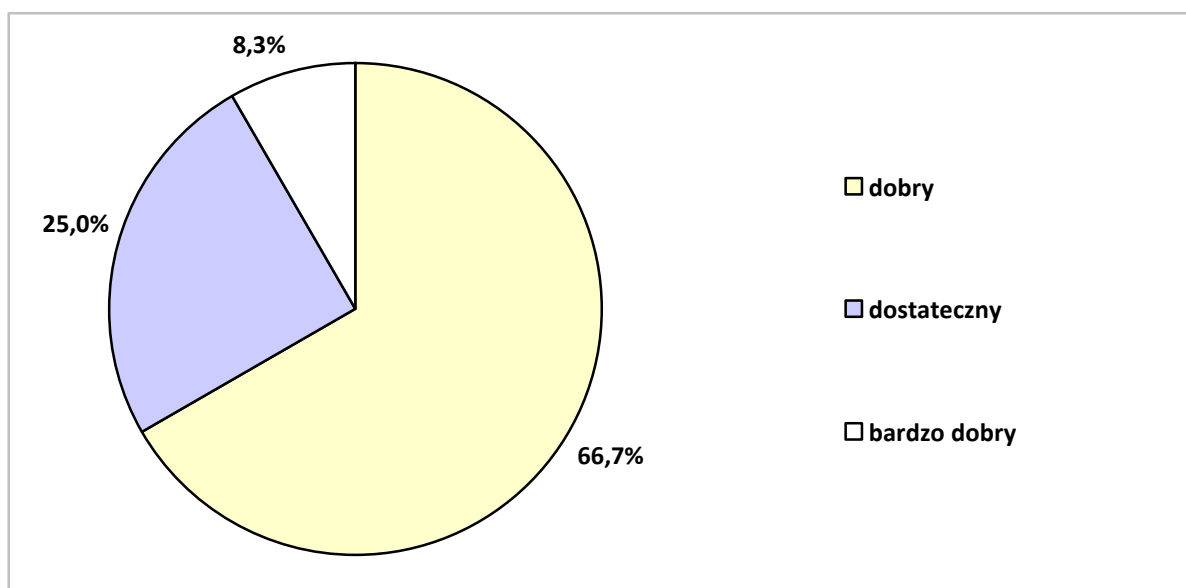
Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: ortopedę, kardiologa, pediatrę, neurologa, okulistę, dermatologa, endokrynologa, laryngologa, stomatologa oraz chirurga.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?**Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?**

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Największy odsetek respondentów (odpowiednio 66,7 i 48%) stwierdził, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie jest dobry. Za dostateczny uznało go odpowiednio 12,5 i 32% ankietowanych, a za bardzo dobry odpowiednio 16,7 i 12% badanych. Negatywnie dostępność placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych w gminie oceniło odpowiednio 4,2 i 4% respondentów.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej kino, żłobek i przedszkole.

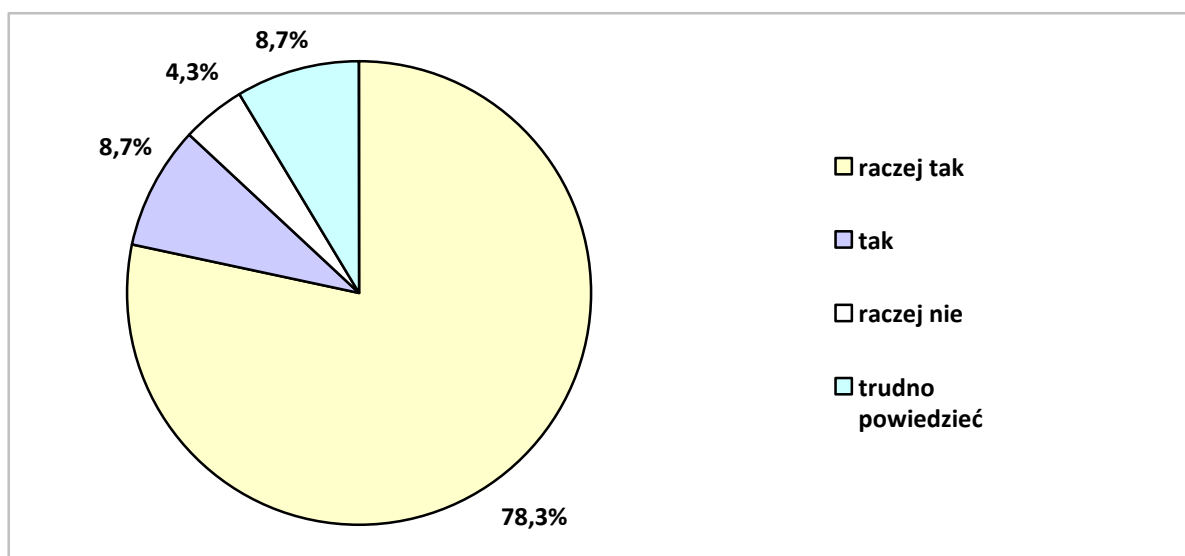
Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Blisko 67% respondentów dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie. Za dostateczny uznało go 25% badanych, a za bardzo dobry 8,3% ankietowanych. Nikt z respondentów nie wyraził negatywnej opinii o dostępności obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli niedostatek jednego obiektu, mianowicie basenu.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 87%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odminną opinię w tej sprawie wyraziło jedynie 4,3% badanych.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2011 roku w gminie Kobierzyce funkcjonowało 38 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego („Program współpracy Gminy Kobierzyce z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”) podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecania organizacjom realizacji zadań własnych gminy, dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji.

Poniższa tabela przedstawia wykaz organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 38. Organizacje pozarządowe w gminie w 2011 roku

lp.	nazwa organizacji	adres organizacji
upowszechnianie kultury fizycznej i sportu		
1.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „BŁĘKITNI” Bielany Wrocławskie	Ślęza, ul. Przystankowa 2, 55-040 Kobierzyce
2.	Uczniowski Klub Sportowy „BIELIK” przy Zespole Szkół w Bielanych Wrocławskich	Bielany Wrocławskie, ul. Akacyjowa 1, 55-040 Kobierzyce
3.	Klub Piłki Ręcznej Gminy Kobierzyce z siedzibą w Kobierzycach	ul. Parkowa 7, 55-040 Kobierzyce
4.	Ludowy Klub Sportowy „POLONIA” Jaszowice	Jaszowice, ul. Słoneczna 2, 55-040 Kobierzyce
5.	Gminny Klub Sportowy Kobierzyce	ul. Sportowa, 55-040 Kobierzyce
6.	Klub Sportowy „POLONIA” Bielany	Bielany Wrocławskie, ul. Wrocławska 32, 55-040 Kobierzyce
7.	Stowarzyszenie Klubów Sportowych, w skład którego wchodzi: – WKS Wierzbice – MKS Małuszów – MKS Magnice – LZS „Ślęza” Tyniec nad Ślężą – „Orzeł” Pustków Wilczkowski – „Sparta” Pustków Żurawski (piłka siatkowa) – „Wicher” Domasław – „Tarant” Krzyżowice	ul. Ludowa 7, 55-040 Kobierzyce Wierzbice, ul. Lipowa 72 Małuszów, ul. Krzyżowicka 4 Magnice, ul. Kwiatowa 16/2 Tyniec nad Ślężą, ul. Leśna 18 Pustków Wilczkowski, ul. Wrocławska 4 Żurawice, ul. Topolowa 4 Domasław, ul. Wrocławska 51 ul. Główna 20, Krzyżowice
8.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Płomień” Tyniec Mały	ul. Domasławska 10, 55-040 Kobierzyce
9.	Ludowy Klub Sportowy „Galakticos” Solna	Solna, ul. Krucza 12A, 55-040 Kobierzyce
10.	Klub Sportowy „Cotar”	Bielany Wrocławskie, ul. Słoneczna 5, 55-040 Kobierzyce
11.	Klub SKS „Match Point”	Ślęza, ul. Szyszkowa 6, 55-040 Kobierzyce
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa		
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Pustkowie Żurawskim	Pustków Żurawski, ul. Ogrodowa, 4/3, 55-040 Kobierzyce
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kobierzycach	ul. Robotnicza 10, 55-040 Kobierzyce
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Pustkowie Wilczkowskim	Pustków Wilczkowski, ul. Domianowicka 1, 55-040 Kobierzyce
kultura sztuka ochrona dóbr kultury i tradycji		
15.	Związek Kombatanów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Zarząd Koła Gminnego	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
16.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy Kobierzyce	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
17.	Związek Sybiraków, Zarząd Koła Terenowego Kobierzyce	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
18.	Stowarzyszenie Na Rzecz Dziecięcej Działalności Twórczej i Na Rzecz Sztuki „Tęczowisko”	Wierzbice, ul. Lipowa 8, 55-040 Kobierzyce
19.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Koło Turystyczne w Kobierzycach	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
20.	Stowarzyszenie Miłośników Krzyżowic	Krzyżowice, ul. Główna 2, 55-040 Kobierzyce
21.	Towarzystwo Przyjaciół Gminy Kobierzyce	ul. Witosa 18, 55-040 Kobierzyce

22.	Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice	Szczepankowice, ul. Wrocławska 7a, 55-040 Kobierzyce
23.	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Koło Kobiet” w Pustkowie Żurawskim	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce
24.	Koło Gospodyń Wiejskich w Pustkowie Wilczkowskim	Pustków Wilczkowski, 55-040 Kobierzyce
25.	Koło Gospodyń Wiejskich w Tyńcu nad Ślężą	Tyniec nad Ślężą, 55-040 Kobierzyce
26.	Koło Gospodyń Wiejskich w Bielanych Wrocławskich	Bielany Wrocławskie, 55-040 Kobierzyce
27.	Koło Gospodyń Wiejskich w Domasławiu	Domasław, 55-040 Kobierzyce
ochrona i promocja zdrowia, nauka, edukacyjna opieka wychowawcza		
28.	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Chorych „SONICH”	ul. Witosa 18, 55-040 Kobierzyce, adres korespondencyjny, ul. Robotnicza 51, 55-040 Kobierzyce
29.	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy dla Dzieci prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr św. Józefa w Wierzbicach	Wierzbice, ul. Lipowa 44, 55-040 Kobierzyce
30.	Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „ISKRA”	ul. Witosa 18, 55-040 Kobierzyce
31.	Stowarzyszenie „Nasze Dzieci”	Tyniec Mały, ul. Domasławska 10, 55-040 Kobierzyce
32.	Fundacja „Pomóżmy Dzieciom Niepełnosprawnym” w Wierzbicach	Wierzbice, ul. Lipowa 44, 55-040 Kobierzyce
33.	Stowarzyszenie Promocji, Zdrowia, Sportu i Rekreacji „Strefa Zdrowia”	Żurawice, ul. Topolowa 4, 55-040 Kobierzyce
ekologia, ochrona dziedzictwa przyrodniczego, rolnictwo, biznes		
34.	Stowarzyszenie Rolników Gminy Kobierzyce	Budziszów, ul. Słoneczna 4, 55-040 Kobierzyce
35.	Stowarzyszenie Przedsiębiorców Ziemi Kobierzyckiej	Bielany Wrocławskie, ul. Kłodzka 4a/2, 55-040 Kobierzyce
36.	Polski Związek Wędkarski Koło Nr 8 Kobierzyce	55-040 Kobierzyce
37.	Stowarzyszenie „Forum Partnerskiej Współpracy”	ul. Witosa 18, 55-040 Kobierzyce
38.	Lokalna Grupa Działania na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Gmin: Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Święta Katarzyna, Żórawina – Lider A4	ul. Witosa 15, 55-040 Kobierzyce

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

W 2011 roku w gminie Kobierzyce było 6 parafii Kościoła rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2011 roku

lp.	nazwa parafii	adres parafii
1.	Parafia Rzymskokatolicka św. Wojciecha, Biskupa i Męczennika w Domasławiu	ul. Wrocławska 34b, 55-040 Kobierzyce
2.	Parafia Rzymskokatolicka św. Michała Archaniola w Tyńcu nad Ślężą	Tyniec nad Ślężą, ul. Szkolna 8, 55-040 Kobierzyce

3.	Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia Matki Boskiej w Kobierzycach	ul. Polna 1a, 55-040 Kobierzyce
4.	Parafia Rzymskokatolicka św. Andrzeja Apostoła w Bielanych Wrocławskich	Bielany Wrocławskie, ul. Wrocławska 30a, 55-040 Kobierzyce
5.	Parafia Rzymskokatolicka Bożego Ciała i Matki Bożej Częstochowskiej w Wierzbicach	Wierzbice, Pl. Bożego Ciała 1, 55-040 Kobierzyce
6.	Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Tyńcu Małym	Tyniec Mały, ul. Kościelna 5, 55-040 Kobierzyce

Dane Urzędu Gminy Kobierzyce.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE i UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia

<ul style="list-style-type: none"> z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) zachęcenie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy, przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> niski poziom bezrobocia malejące bezrobocie wśród kobiet oraz osób w wieku 45 lat i więcej niewielka liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy możliwość ograniczania bezrobocia przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) rosnąca liczba nowych inwestorów tworzących w gminie miejsca pracy możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> zapobieganie dysfunkcjom rodzin efektywna praca socjalna przeprowadzanie analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży zapewnianie rodzinom odpowiedniego dostępu do poradnictwa specjalistycznego koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież w gminie rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży rozwijanie opieki przedszkolnej oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego w gminie prowadzenie działań na rzecz rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci niewystarczająca promocja wolontariatu wśród dzieci i młodzieży

<ul style="list-style-type: none"> szkolnictwa ponadgimnazjalnego w gminie podnoszenie poziomu nauczania w gminie dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży przewodzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia oraz mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> spadająca liczba rodzin dysfunkcyjnych odpowiednie warunki do prowadzenia pracy socjalnej dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży dobry dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży możliwość podniesienia skuteczności udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży pomocy dzięki koordynowaniu działań instytucji wspierających te grupy dostateczna dostępność w gminie do szkół podstawowych i gimnazjalnych możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców dobra dostępność podstawowej opieki medycznej w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci niewystarczająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego niedostateczna dostępność w gminie do opieki przedszkolnej niewystarczająca dostępność do specjalistycznej opieki medycznej

Obszar UZALEŻNIENIA i PRZEMOC w RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> przewodzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe przewodzenie wśród rodziców, nauczycieli 	<ul style="list-style-type: none"> długi czas oczekiwania na miejsce w placówce leczenia odwykowego dla osób dotkniętych problemem uzależnienia

<p>i sprzedawców działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień</p> <ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • inicjowanie powstawania w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób uzależnionych leczących się • zwiększająca się liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych z gminy objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych, co do zagrożeń uzależnieniami • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • funkcjonowanie w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • zwiększająca się wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • rosnąca liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • zwiększająca się liczba osób w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które wymagają umieszczenia w ośrodkach wsparcia • rosnąca liczba osób wymagających działań korekcyjno- edukacyjnych • brak mieszkań chronionych i lokali socjalnych dla ofiar przemocy w rodzinie

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności • podejmowanie działań zapobiegających bezdomności i na rzecz bezdomnych • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym, które przybyły z innej gminy • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • uwrażliwianie mieszkańców gminy na problemy osób bezdomnych • prowadzenie działań mających na celu zwiększenie akceptacji osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • utrudniona dostępność do miejsc noclegowych dla osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewielka skala problemu bezdomności w gminie • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością oraz osób bezdomnych wymagających schronienia • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych, które przybyły z innej gminy • społeczna akceptacja osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • minimalizowanie problemów osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • podejmowanie działalności prozdrowotnej wśród osób starszych • umożliwianie osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i nowych instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (kluby seniora, domy dziennego pobytu, rodzinne domy pomocy społecznej)

<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie w gminie wolontariatu na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • zadawalający poziom życia osób starszych w gminie • rosnąca liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna w gminie • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób starszych w gminie • brak w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, domy dziennego pobytu, rodzinne domy pomocy społecznej) • niewielki udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • niewystarczająca współpraca pomiędzy Związkiem Emerytów, a innymi organizacjami (stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób starszych) • nieodpowiednia liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • uczestniczenie w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych • inicjowanie w gminie wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak diagnozy dotyczącej osób posiadających stopień niepełnosprawności

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia istnienie podstawowej bazy rehabilitacyjnej w gminie wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby osób niepełnosprawnych zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie nieodpowiednia liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY i LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej diagnozowanie problemów społecznych w gminie informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach mogących świadczyć pomoc mieszkańcom gminy pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej inicjowanie w gminie wolontariatu podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych brak asystenta rodziny
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> bardzo dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w gminnym ośrodku pomocy społecznej pełna wiedza na temat problemów społecznych występujących w gminie posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia odpowiednia jakość obsługi klientów GOPS-u posiadanie przez pracowników pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

<p>społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobrze finansowany system pomocy społecznej • świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych w gminie • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe 	
---	--

INNE MOCNE i SŁABE STRONY ORAZ SZANSE i ZAGROŻENIA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • bardzo dobrze wykwalifikowana kadra pracowników pomocy społecznej, przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi • dostępność środków na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień • istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi • poprawa funkcjonowania programu rozwiązywania problemów alkoholowych i sieci placówek wsparcia • poprawa funkcjonowania programu rozwiązywania problemów narkomanii • poprawa funkcjonowania programu rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie • prowadzenie promocji zdrowia osób starszych • współpraca i przepływ informacji pomiędzy instytucjami pomocowymi • wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości • rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych • dobrze rozwinięta sieć placówek oświatowych • dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej • pozytywna współpraca GOPS-u z innymi podmiotami pomocy społecznej w zakresie pojawiających się problemów społecznych • powstanie nowych organizacji pozarządowych na terenie gminy • dobra koordynacja działań podmiotów zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • brak asystentów rodziny • brak mieszkań chronionych • brak DPS oraz innych placówek opiekuńczych dla osób starszych, z długotrwałą chorobą i niepełnosprawnych • niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych • brak programu dla rodzin wielodzietnych • brak punktu wydawania ciepłych posiłków • istnienie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • istnienie barier architektonicznych utrudniających dostęp do służb publicznych dla osób niepełnosprawnych (z uwagi na architekturę niemożność zainstalowania windy w budynku GOPS w Kobierzycach) • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców • niepełnosprawnych w życiu społecznym • brak chętnych osób do pracy w wolontariacie • niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stałe doskonalenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pomocy społecznej • współpraca instytucji samorządowych i pozarządowych zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie w zakresie realizacji programów profilaktycznych • racjonalnie rozdzielane środki publiczne • wzrost mobilności zawodowej • uwrażliwienie na potrzeby osób starszych oraz podmiotowe ich traktowanie • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • możliwość korzystania ze środków finansowych Unii Europejskiej • skuteczność podejmowanych działań oraz wspólna praca fachowców różnych dziedzin na rzecz osób uzależnionych • wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • istnienie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, wyuczonej bezradności • marginalizacja i alienacja osób i grup środowisk dewiacyjnych • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny takich, jak uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, ubóstwo • wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej • zmniejszenie liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych • zwiększający się problem ubóstwa w społeczeństwie

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza uwzględniona w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzyce obejmowała kilkanaście zagadnień. Jeśli przyjrzeć się **sytuacji demograficznej** gminy w świetle przeprowadzonej na potrzeby niniejszego dokumentu analizy, to należy zauważyć, iż mamy do czynienia ze stałym wzrostem liczby mieszkańców. Przyrost ludności ma głównie miejsce w północnej części gminy (miejscowości Bielany Wrocławskie, Wysoka i Tyniec Mały), gdzie powstają nowe osiedla mieszkaniowe, i jest związany z migracją mieszkańców, przede wszystkim z terenów Dolnego Śląska. Co warto podkreślić, ruch migracyjny ludności ma związek z intensyfikacją działalności gospodarczej w rejonie Węzła Bielańskiego oraz wzdłuż dróg krajowych nr 35 i 8.

Widoczna jest tendencja starzenia się społeczności lokalnej. Nie jesteśmy dziś w stanie przesądzić, czy jest to tendencja stała, niemniej jednak nie można bagatelizować takich symptomów i należy przygotować się do zapewniania powiększającej się grupie osób starszych właściwych warunków do funkcjonowania w gminnej przestrzeni. Przede wszystkim należałoby zadbać o poprawę dostępu do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego. w tym kontekście należy rozważyć możliwość wsparcia dla różnych formy pomocy, np. rodzinne domy pomocy społecznej, domy pomocy społecznej, kluby seniora. Warto również mieć na

uwadze pozyskiwanie wolontariuszy, którzy mogliby wspierać osoby starsze w codziennym życiu.

Infrastruktura techniczna gminy, której fotografię zawiera diagnoza, wydaje się być rozwinięta, choć nie w pełni. i tak sieć wodociągowa pokrywa obecne potrzeby mieszkańców gminy, niemniej z uwagi na rozwój budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego w gminie, który niesie coraz większe zapotrzebowanie na wodę, konieczna będzie rozbudowa ujęć wody (m.in. poprzez połączenie sieci gminnej z siecią wodociagową Wrocławia) oraz dalsza modernizacji już istniejących stacji.

Niewystarczająco rozwinięta jest natomiast sieć kanalizacyjna w gminie. w różnym stopniu skanalizowanych jest osiem miejscowości: Bielany Wrocławskie, Wysoka, Pustków Żurawski, Kobierzyce, Tyniec Mały, Domasław, Ślęza i Biskupice Podgórne. Obecnie trwają prace nad kanalizacją 10 miejscowości znajdujących się w południowej części gminy: Damianowice, Jaszowice, Dobkowice, Cieszyce, Rolantowice, Solna, Wierzbice, Żurawice, Pustków Żurawski i Owsianka. Ich zakończenie planowane jest na rok 2015.

Nie w pełni rozwinięta jest również sieć gazowa. Przyłączonych do niej jest 11 miejscowości gminy. w przypadku kolejnych wsi, zajmujących środkową część gminy, prowadzona jest obecnie analiza możliwości ich gazyfikacji.

Mocną stroną gminy jest sieć drogowa. Przez jej teren przebiegają bowiem dwa międzynarodowe szlaki komunikacyjne, które w postaci fragmentu autostrady A-4 (E-40: Berlin – Wrocław – Gliwice – Kraków) i dróg krajowych nr 8 (E-67: Warszawa – Wrocław – Kudowa Zdrój – Wiedeń) i nr 35 (E-261: Poznań – Wrocław – Jelenia Góra – Praga) krzyżują się w tzw. „Węźle Bielańskim”, dwie drogi wojewódzkie (nr 436 relacji Środa Śląska – Oława, nr 348 relacji Małuszów – Pietrzykowice) oraz 19 dróg powiatowych. Uzupełnieniem infrastruktury drogowej są drogi gminne, które pełnią funkcję dodatkowych połączeń międzyosiedlowych oraz powiązań z drogami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi.

Właściwie rozbudowana sieć drogowa sprzyja dobrze zorganizowanej **komunikacji** publicznej. w gminie ma ona głównie charakter autobusowy i umożliwia mieszkańcom większości miejscowości połączenie z Kobierzycami i Wrocławiem. Dostępna jest również linia nocna z Dworca Głównego PKP we Wrocławiu do miejscowości Pustków Żurawski, a także dodatkowe linie, które dają połączenie Wrocławia z Bielaniem Wrocławskimi, Ślężą, Wysoką i Biskupicami Podgórnymi.

Słabą stroną komunikacji gminnej jest brak alternatywy dla autobusowego transportu publicznego, jaką mogłaby być szybka kolej podmiejska łącząca gminę Kobierzyce

z Wrocławiem. Jej powstanie mogłoby przyczynić się do zmniejszenia natężenia ruchu samochodowego na przeciążonych i niebezpiecznych drogach nr 35 i 8 oraz pozwoliłoby na lepszą prezentację walorów turystycznych gminy.

Dane zgromadzone na potrzeby zanalizowania **sytuacji gospodarczej** pokazują niezbieżnie, że na przestrzeni ostatnich lat zmienił się charakter gminy z typowo rolniczego na rolniczo-przemysłowy. Zróżnicowanie gospodarki gminy było możliwe dzięki wdrożeniu koncepcji tzw. „Węzła Bielańskiego” oraz utworzeniu w Biskupicach Podgórnych Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Euro-Park Wisłosan” Podstrefy Wrocław – Kobierzyce. Pozwoliło to na przyciągnięcie do gminy wielu inwestorów, w tym takie firmy, jak: LG Display, LG Electronics, Toshiba, Cargill, Castorama, Ikea, Tesco, Obi, Pepsi Cola, ATM, ProLogis, Auchan, Stalprodukt czy Toyota. Efektem tych zmian jest stale rosnąca liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie oraz powstanie na jej terenie tysiące nowych miejsc pracy.

Pomimo dynamicznego rozwoju przedsiębiorczości dla sporej części mieszkańców gminy działalność rolnicza nadal jest głównym źródłem utrzymania. Dobre warunki glebowe (udział gruntów szczególnie cennych, tj. w klasach I-III, wynosi 85,2%) sprawiają, że wiodącym kierunkiem działalności rolniczej jest produkcja roślinna. w strukturze zasiewów dominują zboża (głównie pszenica i kukurydza na ziarno), duże znaczenie mają również uprawy przemysłowe. Nie bez znaczenia pozostaje produkcja zwierzęca, w której dominuje hodowla trzody chlewnej. Dlatego też tak ważne jest kontynuowanie w gminie działań na rzecz poprawy warunków prowadzenia działalności rolniczej, a także podnoszenia wiedzy i kwalifikacji rolników, także w aspekcie pozyskiwania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej.

Wspomniany powyżej boom inwestycyjny, a co za tym idzie, pokaźny przyrost miejsc pracy przyczynił się w ostatnich latach do znacznego spadku **bezrobocia** w gminie. Choć obecnie trudności na lokalnym rynku pracy dotyczą niewielki odsetek mieszkańców, to jednak nadal należy mieć na uwadze podejmowanie działań służących ich aktywizacji zawodowej.

Statystyki powiatowe pokazują, że najczęściej bez zatrudnienia pozostają osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego, a także osoby długotrwale bezrobotne, powyżej 12 miesięcy. Formułując wnioski zmierzające do poprawy istniejącego stanu rzeczy, należy oczywiście uwzględnić potrzeby każdej grupy wiekowej z osobna i z jednej strony zaproponować rozwiązania umożliwiające tym najmłodszym podjęcie pierwszej pracy zawodowej bądź też poszerzenie doświadczenia zawodowego, a z drugiej

rozwiązania pozwalające tym starszym wiekowo osobom, posiadającym już doświadczenie zawodowe, ponowne znalezienie zatrudnienia, np. poprzez zapewnienie możliwości przekwalifikowania się.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w największym stopniu osiągał osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcenie oraz podniesienie lub wspomnianą powyżej zmianę kwalifikacji zawodowych.

Nie należy również zapominać o kobietach, które wśród osób pozostających bez pracy stanowiły większość, w szczególności młodych, w wieku 25-34 lata i, co budzi niepokój, posiadających wykształcenie wyższe.

W niniejszym dokumencie zobrazowano również **zasoby i warunki mieszkaniowe**. Tu należy zauważyć, że z uwagi na wiejski charakter gminy większość budynków mieszkalnych znajdujących się na jej terenie to obiekty wolnostojące i jednorodzinne. w ostatnich latach ich liczba systematycznie zwiększała się, co wiązało się z przyrostem ludności gminy. Nowe osiedla mieszkaniowe powstawały przede wszystkim w północnej części gminy, w miejscowościach Bielany Wrocławskie, Wysoka i Tyniec Mały – terenach, gdzie nastąpiła intensyfikacja działalności gospodarczej.

W posiadaniu gminy znajdują się mieszkania komunalne oraz socjalne, których liczba jest niewystarczająca. Istnieje konieczność poszerzania bazy mieszkań komunalnych z uwagi na wzrost liczby mieszkańców gminy i zapotrzebowanie. Wiąże się to ze stałym ponoszenia nakładów finansowych na ich utrzymanie w odpowiednim stanie.

Analiza zasobów mieszkaniowych gminy pozwoliła także stwierdzić deficyt mieszkań socjalnych. Istnieje również niedostatek mieszkań potrzebnych do realizacji wyroków eksmisyjnych (aktualne zapotrzebowanie na mieszkania komunalne, według listy oczekujących, szacowane jest na około 100 mieszkań). w tym kontekście warto podkreślić, że w ostatnich latach zwiększał się w gminie zakres wsparcia udzielanego w postaci dodatków mieszkaniowych, które przyznawane są rodzinom niemogącym pokryć całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Elementem pozytywnym są wyniki analizy dokonanej w odniesieniu do osób bezdomnych. **Bezdomność** w gminie ma charakter jednostkowy, jest jedynie zjawiskiem i nie urasta do rangi problemu społecznego. Biorąc jednak pod uwagę dalszy przyrost liczby mieszkańców gminy, należy w kolejnych latach bacznie przyglądać się zjawisku bezdomności. Symptodem rosnącej jego skali może być, póki co nieznaczny, niemniej widoczny, przyrost liczby osób, które z powodu bezdomności korzystały w ostatnim okresie

ze wsparcia z systemu pomocy społecznej. z tego względu zasadne wydaje się stałe monitorowanie ich potrzeb, a także, w razie konieczności, podjęcie działań w kierunku zapewnienia odpowiedniego dostępu do schronienia oraz budowy mieszkań socjalnych i jadalni.

Zasoby edukacyjne gminy są, jak się wydaje, nie w pełni rozbudowane. Choć na jej terenie funkcjonują trzy przedszkola, pięć publicznych oraz siedem niepublicznych punktów przedszkolnych, pięć szkół podstawowych, dwa gimnazja, jedna szkoła ponadgimnazjalna i jedna szkoła specjalna, a przy pięciu szkołach podstawowych funkcjonują oddziały przedszkolne, to jednak doskwiera niewystarczająca liczba miejsc w placówkach oferujących opiekę przedszkolną oraz brak placówek zapewniających opiekę dzieciom do lat 3. Ma to istotne znaczenie w kontekście prawdopodobnego, z uwagi na rozwój gospodarczy gminy, dalszego przyrostu liczby mieszkańców.

Warto podkreślić, że tak pod względem technicznym, jak i posiadanego wyposażenia, placówki oświatowe w gminie są na odpowiednim poziomie – przeważnie mieszczą się one w nowoczesnych, funkcjonalnych, wybudowanych lub odremontowanych obiektach. Dostęp do nowoczesnych pomocy dydaktycznych, pracowni informatycznych, bibliotek, sal gimnastycznych, siłowni, boisk szkolnych, a także pomocy psychologiczno-pedagogicznej stwarza bardzo dobre warunki do prawidłowej realizacji procesu dydaktycznego, co przekłada się na systematyczny wzrost w ostatnich latach poziomu wykształcenia mieszkańców.

Pozytywne odczucia mieszkańców budzi także obszar szeroko rozumianej **kultury** oraz **infrastruktura sportowo-rekreacyjna**. Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach, które jest główną instytucją realizującą w gminie zadania z zakresu kultury, sportu i rekreacji, posiada dobrze wyposażoną bazę, w oparciu o którą organizuje szeroki wachlarz zajęć i imprez środowiskowych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują zajęcia prowadzone w ramach sekcji i kół zainteresowań, zajęcia w świetlicach profilaktyki środowiskowej, zajęcia grup młodzieżowych w różnych dyscyplinach sportowych, imprezy okolicznościowe sportowe i teatralne oraz uroczystości związane z tradycjami i świętami narodowymi. Nie bez znaczenia jest działalność funkcjonującej w ramach Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach Biblioteki, która posiada 4 filie biblioteczne.

Dobrze rozwinięta jest infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie. Składają się na nią dwa obiekty piłkarskie i dwanaście terenów sportowych utworzonych na wiejskich terenach zielonych, wśród których szczególne zainteresowanie budzą stadion sportowy w Kobierzycach, wybudowany w ramach Programu „Orlik 2012” kompleks sportowy

w Tyńcu Małym oraz funkcjonujące przy placówkach oświatowych wielofunkcyjne boiska. Warta podkreślenia jest również działalność jedenastu gminnych klubów sportowych.

Naturalnym wsparciem oferty gminy Kobierzyce są **walory turystyczne**. Choć na jej terenie nie ma parków narodowych i rezerwatów przyrody, niewątpliwymi atutami są położenie na Nizinie Śląskiej, obecność rzeki Ślęzy, bliskość Wrocławia i charakter rolniczy gminy. Dzięki temu istnieje możliwość tworzenia na jej terenie gospodarstw agroturystycznych oraz rozwijania turystyki kajakowej (istnieją plany przystosowania rzeki Ślęzy do pełnienia funkcji wodnego szlaku turystycznego dla spływów i wędrowek kajakowych), pieszej i rowerowej. Przykładem rozwiązań funkcjonujących w tym ostatnim zakresie jest żółty szlak spacerowy dookoła Wrocławia (przebiega przez miejscowości Wysoka, Ślęza, Bielany Wrocławskie, Tyniec Mały i Biskupice Podgórne), ścieżka rowerowa Wrocław – Kobierzyce – Sobótka (góra Ślęza) czy trasa rowerowa „Rowerem przez historię”, która prowadzi szlakiem miejsc i zabytków architektury. Wśród tych ostatnich największą uwagę przyciągają w gminie obiekty zabytkowe głównie z końca XVIII i początku XIX wieku w postaci kościołów oraz zespołów pałacowych, parkowo-pałacowych oraz dworsko-folwarcznych.

Baza noclegowa w gminie jest dobrze rozwinięta, znajduje się bowiem na jej terenie siedem obiektów zbiorowego zakwaterowania (w tym pięć hoteli), które dysponują stu pięćdziesięcioma miejscami noclegowymi. Słabością jest natomiast baza gastronomiczna gminy – poza rejonem „Węzła Bielańskiego jest nieodpowiednio rozwinięta. Taki stan rzeczy wymaga w najbliższych latach podjęcia kroków w celu jej rozbudowy, co umożliwi stworzenie warunków do rozwoju turystyki kilku- czy kilkunastodniowej (obecnie ma ona charakter sobotnio-niedzielny i pozwala mieszkańcom Wrocławia i okolic na krótkie, jednodniowe wyjazdy).

Choć **infrastruktura zdrowotna w gminie** obejmuje cztery niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej (w skład jednego z nich, tj. Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Twój Lekarz” w Kobierzycach, wchodzi pięć ośrodków zdrowia), prowadzone są prywatne praktyki lekarskie (m.in. stomatologiczne, internistyczne, ginekologiczne, laryngologiczne i pediatryczne), to osoby wymagające hospitalizacji kierowane są do szpitali we Wrocławiu.

Analiza stanu zdrowia ludności gminy wykazała, iż najczęściej stwierdzanymi schorzeniami u dzieci i młodzieży są: alergia – dychawica oskrzelowa, choroby układu moczowego, niedokrwistości oraz zniekształcenia kręgosłupa. Dorośli z kolei zmagają się przede wszystkim z chorobami układu krążenia, chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej, chorobami obwodowego układu nerwowego, przewlekłymi chorobami układu trawiennego oraz cukrzycą. w przypadku najmłodszych należy zatem rozwijać profilaktykę oraz wzmocnić zajęcia z wychowania fizycznego (służące m.in. zapobieganiu wadom

postawy), a dorosłym powinno zapewnić się szerszy dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (m.in. kardiologa). Obu grupom trzeba również umożliwić w szerszym zakresie niż dotychczas korzystanie z oferty placówek świadczących usługi rehabilitacyjne.

Warte podkreślenia jest także finansowanie przez samorząd gminy realizacji programów zdrowotnych, np. programu „Szczepienia profilaktyczne przeciwko rakowi szyjki macicy dziewcząt – mieszkanki gminy Kobierzyce”.

W ramach diagnozy zobrazowano również **sytuację dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym**. Okazało się, że problemami, które najczęściej dotykają dzieci, młodzież i ich rodziny, są dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, nadużywania przez nich alkoholu oraz zjawiska przemocy domowej. Uwidocznili się również prowadzący do ubóstwa problem bezrobocia, a także niska motywacja do nauki u dzieci i młodzieży.

Do badań, które należałoby przeprowadzić wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, zaliczono: dokładne zdiagnozowanie zachowań negatywnych w środowisku szkolnym i rodzinnym (głównie problemów agresji w grupie rówieśniczej oraz przemocy domowej) i poziomu bezpieczeństwa dzieci i uczniów tak w szkole, jak i poza nią oraz pełne rozpoznanie potrzeb uczniów odnośnie oferty spędzania czasu wolnego oraz rozwoju zainteresowań.

Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych gminy pozwoliły również poznać potrzeby dzieci i młodzieży. Wśród nich najczęściej pojawiały się te, które dotyczyły dalszego edukowania rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich. Zwrócono również uwagę na konieczność intensyfikacji działań profilaktycznych, m.in. poświęconych cyberprzemocy, oraz propagowania zdrowego stylu życia i rozwijania aktywności ruchowej uczniów.

Zdaniem mieszkańców Kobierzyce są **gminą bezpieczną**. Pomimo takiej opinii na jej terenie odnotowywanych jest szereg przestępstw i wykroczeń, które mają bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo ludności gminy. Wśród nich dominującą pozycję zajmują włamania i kradzieże, które należą do przestępstw najbardziej społecznie uciążliwych.

Najbardziej zagrożona przestępstwami i wykroczeniami jest północna część gminy, co wynika z bezpośredniego sąsiedztwa Wrocławia oraz dużej liczby placówek usługowo-handlowych i zakładów pracy znajdujących się w tym rejonie.

Jeśli w najbliższych latach skala niezgodnych z prawem zachowań będzie rosła, może pojawić się potrzeba podjęcia ze strony władz gminy działań w celu wydłużenia pracy funkcjonującego na jej terenie Posterunku Policji, a tym samym zwiększenia liczby funkcjonariuszy powołanych do ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Szeroko rozumianą **pomoc społeczną** w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach. W latach 2009-2011 najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie były ubóstwo i bezrobocie. Można zatem przyjąć, że najczęściej beneficjentami GOPS-u były charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach.

Ważną przyczyną udzielania wsparcia była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. By skuteczniej przeciwdziałać temu problemowi w przyszłości, zasadnym wydaje się dalsze rozwijanie systemu pomocy, m.in. poprzez zatrudnianie, w razie możliwości, asystentów rodziny oraz zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, prawnego i terapeutycznego.

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność.

Infrastruktura w gminie jest odpowiednio rozwinięta. Obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, tworzy ją czternaście świetlic profilaktyki środowiskowej. w świetlicach tych realizowane są zadania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej poprzez organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz podejmowanie działań o charakterze opiekuńczo-wychowawczym. Ponadto mieszkańcy gminy są wspierani przez Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Wrocławiu.

Proces starzenia się społeczności gminy może przyczynić się do zwiększenia liczby **osób niepełnosprawnych**. Starsze grupy wiekowe są bowiem bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności. w 2002 roku odsetek osób niepełnosprawnych w ogóle mieszkańców gminy wynosił 14,3%. Osoby w wieku produkcyjnym dotknięte niepełnosprawnością stanowiły ponad 11% ogółu ludności gminy będącej w wieku zdolności do pracy. Liczną grupę reprezentowały również osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym.

Osoby dotknięte niepełnosprawnością były relatywnie gorzej wykształcone (najwięcej z nich posiadało wykształcenie podstawowe ukończone i zasadnicze zawodowe), co miało wpływ na ich funkcjonowanie na rynku pracy – zdecydowana większość osób niepełnosprawnych blisko 82%) była bierna zawodowo.

Wagę problemu niepełnosprawności w gminie potwierdziły dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczące powodów udzielania wsparcia, wśród których w latach 2009-2011 problem ten figurował na jednym z czołowych miejsc.

Biorąc pod uwagę sytuację osób niepełnosprawnych w gminie, należałoby nadal podejmować działania, które z jednej strony będą łagodziły skutki niepełnosprawności, np. poprzez systematyczne likwidowanie barier, a z drugiej ułatwiały, poprzez rehabilitację, powrót (przynajmniej części osób niepełnosprawnych) na rynek pracy. Podobnie jak w przypadku osób starszych, warto również mieć na uwadze pozyskiwanie wolontariuszy, którzy mogliby wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

Diagnoza **problemów uzależnień i przemocy w rodzinie** pokazała, że odciskają one wyraźne piętno na kondycji mieszkańców gminy Kobierzycy. Wyłaniający się z danych statystycznych rozmiar tych dolegliwości społecznych różni się od faktycznego stanu, o czym świadczą wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie dotyczące problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, najwięcej respondentów wskazało alkoholizm, a na czwartym i piątym odpowiednio narkomanię i przemoc w rodzinie. Identyfikując z kolei grupy, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie, najliczniejsze grono ankietowanych stwierdziło, że są to osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Przeprowadzona diagnoza wykazała, że samorząd gminy świadomy wagi problemów zwiększa pulę środków finansowych przeznaczanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (wśród nich od dwóch lat uwzględniane są osobno środki służące działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie). Jednocześnie podejmowane są działania służące ograniczeniu sprzedaży napojów alkoholowych, o czym świadczy zwiększająca się ilość mieszkańców gminy przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem.

Działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie planowane są każdego roku w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Ich inicjowanie należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobierzycach, która poza przedstawianiem opinii w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych m.in. przeprowadza rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, występuje do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego czy kontaktuje się z osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie.

Mieszkańcy gminy zmagający się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie mogą również otrzymać pomoc ze strony innych instytucji i organizacji. Zasadniczą funkcję

w tym zakresie pełni Gminny Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach, w ramach którego działają m.in. grupy młodzieżowe, grupy wsparcia dla rodziców, grupy motywujące osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków do leczenia przed lub po terapii, grupa AA „Nadzieja”, odbywają się konsultacje, dyżury, działa telefon zaufania dla osób dotkniętych problemami alkoholizmu i narkomanii. Istotną rolę odgrywają także Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach oraz Gminne Centrum Kultury i Sportu, które korzysta ze świetlic profilaktyki środowiskowej działających w miejscowościach gminy (Bielany Wrocławskie, Budziszów, Damianowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzycze, Królikowice, Krzyżowice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pustków Żurawski, Tyniec nad Słężą, Solna, Słęża i Żerniki Małe).

Duże znaczenie mają również działania prowadzone przez gminne placówki oświatowe (we wszystkich z nich realizowane są szkolne programy profilaktyczne z elementami socjoterapii), w tym świetlice profilaktyki środowiskowej w Szkole Podstawowej w Pustkowie Wilczkowskim i Tyńcu Małym, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Posterunek Policji w Kobierzycach, Komisariat Policji Wrocław Krzyki, VII Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach Rodzinnych i Nieletnich przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Krzyków, II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach Karnych przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia- Krzyków oraz Prokuraturę Rejonową dla Wrocławia Krzyków-Zachód we Wrocławiu. Nieocenione są także inicjatywy podejmowane przez Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „Iskra” (prowadzi ono m.in. telefon zaufania Anonimowych Alkoholików i członków ich rodzin) i Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Koło Turystyczne w Kobierzycach, Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice.

Choć istnieje możliwość nasilenia się problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie, to warto podkreślić, że zwiększa się liczba osób korzystających z pomocy instytucjonalnej oraz dobrowolnie uczestniczących w grupach terapeutycznych. w najbliższych latach niezbędne jest kontynuowanie szerokiej gamy działań edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, kształtowania postaw asertywnych oraz nabywania umiejętności przeciwstawiania się przemocy domowej. Istotne wydaje się również poszerzenie oferty działającego w Kobierzycach Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w zakresie wsparcia udzielanego osobom i rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej oraz podjęcie kroków w kierunku budowy mieszkań chronionych. w tym kontekście nie należy zapominać

o utrzymaniu na odpowiednim poziomie i dalszym szkoleniu kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz dotkniętymi przemocą w rodzinie.

Skuteczność funkcjonowania systemu przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Kobierzyce może również podnieść szersza i ściślejsza współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego i Kościołem.

W ramach diagnozy przeprowadzono również **badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy**. Pozwoliły one poznać opinie badanych na temat wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. i tak np. za największe atuty gminy mieszkańcy uznali dobre położenie geograficzne i komunikacyjne – w sąsiedztwie Wrocławia oraz z przebiegającą przez teren gminy autostradą A-4, która krzyżuje się w tzw. „Węźle Bielańskim” z drogą krajową nr 8 oraz z drogą krajową nr 35, a także wynikające z położenia geograficznego i komunikacyjnego walory ekonomiczne gminy, które, przy zaangażowaniu władz gminy, pozwoliły na przyciągnięcie na jej teren inwestorów zagranicznych i utworzenie największego w Polsce centrum handlowo-usługowego w okolicach tzw. „Węzła Bielańskiego” oraz licznych zakładów produkcyjnych w ramach Podstrefy Wrocław-Kobierzyce Tarnobrzесьkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Europark Wisłosan”.

Najczęściej wymienianymi przez mieszkańców słabościami były z kolei nieodpowiednia dostępność opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, niewystarczająco rozwinięte budownictwo komunalne i socjalne, a także niedostateczna opieka nad dziećmi do lat 3 oraz brak placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Podczas badań mieszkańcy identyfikowali również problemy występujące w gminie. Do najczęściej występujących zaliczyli alkoholizm, a następnie dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, narkomanię i przemoc w rodzinie.

Ankietowani wskazywali również działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Najczęściej zaliczali do nich: zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej (w tym specjalistycznej) oraz badań profilaktycznych, poprawę warunków mieszkaniowych w gminie (m.in. poprzez rozbudowę mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego) oraz utworzenie na jej terenie placówki wsparcia dziennego dla osób starszych (domu dziennego pobytu). Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące

zmniejszeniu skali problemu uzależnień. Wśród nich uwypatnili te, które wiążą się z profilaktyką i zwiększeniem dostępności terapii oraz pomocy psychologicznej i socjalnej.

W ramach diagnozy zobrazowano również funkcjonujący w gminie **sektor pozarządowy**. Choć wydaje się, że jest on dobrze rozwinięty, bowiem w 2011 roku wchodziło w jego skład 38 organizacji, z których najwięcej działało w sferze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji oraz w obszarze upowszechniania kultury fizycznej i sportu, to warto nadal go rozwijać i wspierać. w szczególności potrzeba ta dotyczy organizacji, które podejmują działania w obszarze polityki społecznej.

W ramach diagnozy przeprowadzono również analizę SWOT. Umożliwiła ona identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę.

Przedstawione powyżej wyniki diagnozy posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminy, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin,
- pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
- zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, udzielanie pomocy poszukującym pracy.

2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia poprzez:

- profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- promowanie zdrowia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i zwiększenie dostępności służby zdrowia.

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:

- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:

- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:

- doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzyce na lata 2014-2020, jest następująca:

Gmina Kobierzyce - zintegrowana społecznie, podnosząca jakość życia mieszkańców, zaspokajająca ich potrzeby i stwarzająca im możliwości rozwoju

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Wśród tych ostatnich pogrubioną czcionką oznaczono te, które mają charakter priorytetowy.

Cel strategiczny 1.:

Wzmacnianie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Podnoszenie poziomu funkcjonowania rodzin.
2. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
3. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego, udzielanie pomocy poszukującym pracy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
2. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.
3. Zatrudnianie, w razie potrzeby, asystentów rodziny oraz ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi) oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej.
6. Tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin i samotnych rodziców.
7. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
8. Opracowywanie i realizowanie programów edukacyjnych i profilaktycznych służących przeciwdziałaniu i zapobieganiu problemom rodzin, dzieci i młodzieży.
9. Opracowywanie i realizowanie projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
10. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych

i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania.
2. Utworzenie bazy opiekuńczej dla dzieci do lat 3 oraz zwiększenie dostępności placówek przedszkolnych w gminie oraz uelastycznienie czasu ich pracy.
3. Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice szkolne i środowiskowe).
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy).
5. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć), przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.
6. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego oraz likwidowanie barier architektonicznych.
7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie pracą socjalną osób ubogich, bezrobotnych oraz zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom i osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej oraz zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, w tym finansowej i rzeczowej (np. w postaci posiłku) oraz w postaci schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
5. Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz wspieranie przedsiębiorczości.

6. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
7. Podjęcie działań w kierunku rozwoju i wykorzystania bazy żywieniowej oraz zwiększenia jej dostępności, w tym w szczególności dla osób samotnych, chorych i niepełnosprawnych.
8. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
9. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
10. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem i bezrobociem, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
11. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
12. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
13. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich, bezrobotnych i bezdomnych.

Szczegółowe działania w zakresie wspierania rodziny zawiera Program Wspierania Rodziny w Gminie Kobierzyce.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne oraz oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, szkoły ponadgimnazjalne, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin i samotnych rodziców,
- liczba żłobków i placówek przedszkolnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz liczba dzieci i młodzieży objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba osób korzystających z jadłodajni,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem i bezrobociem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- poprawy dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- poprawy sytuacji osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
2. Promowanie zdrowia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i zwiększenie dostępności służby zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach.
5. Kontynuowanie działalności funkcjonujących w gminie świetlic profilaktyki środowiskowej; podejmowanie działań w kierunku rozszerzenia ich oferty.
6. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zintensyfikowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
9. Kierowanie, w razie potrzeby, sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób oraz rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanii, przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Podjęcie działań w kierunku zwiększenia w gminie dostępności usługi medycznych na poziomie specjalistycznym.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
5. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają:

- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,**
- **Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,**
- **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.**

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Zespół Interdyscyplinarny na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki przedszkolne oraz oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Szkoły ponadgimnazjalne, placówki służby zdrowia, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „Iskra”, Towarzystwo Przyjaciół

Dzieci i Młodzieży, Koło Turystyczne w Kobierzycach, Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie dziennego domu pobytu.
5. Promowanie wśród społeczności lokalnej i samych osób starszych i niepełnosprawnych aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
6. Zwiększenie dostępu osób starszych i niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach oraz dostępnych formach wsparcia, m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet.
7. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
8. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunów,
- liczba osób korzystających z domu dziennego pobytu,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.

1. Podejmowanie działań celem realizacji ustawy w zakresie zatrudnienia pracowników socjalnych.
2. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przy wykorzystaniu stron internetowych gminy oraz GOPS-u.
5. Podjęcie działań w kierunku poprawy bazy lokalowej GOPS-u – utworzenie punktu obsługi klienta.
6. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
7. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
8. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
9. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
10. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
11. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Gminy Kobierzyce z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych projektów,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.

Źródła finansowania strategii

Podstawowym źródłem finansowania działań wynikających z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki mające sfinansować poszczególne działania w ramach realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej,
- środków własnych organizacji pozarządowych.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzycy na lata 2014-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Wdrażanie strategii wymaga prowadzenia monitoringu osiągania podstawowych celów. Monitoring jest stałym i ciągłym procesem obserwacji mającym na celu zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań. Monitoring może być prowadzony przez Wójta, pracowników odpowiedzialnych za wykonywanie zadań w zakresie swoich obowiązków służbowych, organizacje i instytucje w swoim sektorze działań. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Wójta Gminy.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaże Wójtowi Gminy i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. w większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. w przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. w miarę rozwoju systemu monitorowa-

nia dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzyce na lata 2014-2020 będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kobierzyce na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program Wspierania Rodziny w Gminie Kobierzyce,
- Program współpracy Gminy Kobierzyce z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Poniżej przedstawiono szczegółową informację na temat Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kobierzyce

3.1.1. GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA ROK 2014

Wstęp

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014 opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1356, ze zm.). Do sporządzenia programu wykorzystano materiały własne Urzędu Gminy Kobierzyce, w tym raporty i sprawozdania z realizacji zadań własnych gminy. Program został oparty o diagnozę problemów uzależnień i przemocy w rodzinie gminy Kobierzyce przeprowadzoną przez Ośrodek Służb Publicznych i Socjalnych Centru AV w Częstochowie z 2012 roku, analizę danych (stan na listopad 2013 rok) pozyskanych od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobierzycach, Posterunku Policji w Kobierzycach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach, gminnych jednostek oświaty, organizacji pozarządowych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach koordynuje zadania ujęte w programie.

I. Dostępność alkoholu w gminie

1. Charakterystyka problemów:

- a) limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jest wykorzystany w 85%, natomiast do spożycia w miejscu sprzedaży jest wykorzystany na poziomie 80%. Ogólnie wykorzystanie limitów punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi 84% w roku 2013. Nieznacznie zwiększa się ilość mieszkańców Gminy przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem, jest to tendencja pozytywna, natomiast zmniejsza się ilość mieszkańców Gminy przypadająca na jeden punkt napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu, jest to tendencja negatywna. Dane dotyczące ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych w odniesieniu do ilości mieszkańców przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Punkty sprzedaży, sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w gminie w latach 2008-2013

Wyszczególnienie	Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość
Łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych uchwalony przez radę gminy (handel + gastronomia)	75	75	75	85	85	85	85
Uchwalony przez radę gminy limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia:							
- poza miejscem sprzedaży (handel)	50	50	50	60	60	60	60
- w miejscu sprzedaży (gastronomia)	25	25	25	25	25	25	25

Pozostałe punkty sprzedaży poza limitem (do 4,5% alkoholu i piwo)	83	83	86	80	74	83
- poza miejscem sprzedaży (handel)	54	52	56	50	48	54
- w miejscu sprzedaży (gastronomia)	29	31	30	30	26	29
Wykorzystanie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie z napojami przeznaczonymi do spożycia:	61	66	66	59	62	71
- poza miejscem sprzedaży (handel)	47	49	49	44	45	51
- w miejscu sprzedaży (gastronomia)	14	17	17	15	17	20
tutaj za 100% przyjęto limit uchwalony przez radę gminy						
Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia:	68	70	41	38	15	68
- poza miejscem sprzedaży (handel)	47	54	28	22	3	53
- w miejscu sprzedaży (gastronomia)	21	16	13	16	12	15
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży wszystkich napojów alkoholowych	177	180	179	199	210	211
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%	330	253	496	408	293	281
Liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0	0	0	0

b) z danych liczbowych Policji dotyczących naruszeń prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu wynika, że ich liczba utrzymuje się na poziomie zbliżonym do roku 2012. Odnotowano niewielki wzrost interwencji rodzinnych, w 2013 roku przeprowadzono - 28 interwencji rodzinnych, w tym 12 w związku z alkoholem. w 2013 roku założono 4 niebieskie karty w związku z przemocą domową, mniej o 2 niebieskie karty założone w 2012 roku.

W omawianym okresie liczba osób przewiezionych do Izby Wytrzeźwień, do wytrzeźwienia kształtuje się na poziomie powyżej 30 osób z wyjątkiem roku 2009, w którym przewieziono 18 osób.

Tabela nr 2. Dane liczbowe Policji w latach 2008-2013

Wyszczególnienie \ Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość
Liczba osób przewiezionych do Izby Wytrzeźwień, do wytrzeźwienia	31	18	39	37	34	32
Liczba interwencji rodzinnych	332	338	73	31	26	28

Liczba interwencji rodzinnych w związku z alkoholem	285	138	34	7	10	12
Liczba założonych Niebieskich Kart	24	15	8	7	6	4

- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach świadczył pomoc w postaci pracy socjalnej i materialną dla 27 rodzin z problemem alkoholowym w 2013 roku, dla 53 w 2012 roku, dla 32 w 2011 roku, dla 36 rodzin z problemem alkoholowym w 2010 roku i w 2009 roku, natomiast w 2008 roku dla 50 rodzin z problemem alkoholowym; tendencja rosnąca w stosunku do poprzednich lat.
- d) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych liczy 4 członków, inicjuje działania w zakresie Ustawy oraz rozpatruje sprawy związane z procedurą zobowiązania do podjęcia do leczenia odwykowego od alkoholu i opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Ogólna liczba skierowanych w 2013 r. do GKRPA wniosków o leczenie odwykowe wynosiła 29, z czego 4 osób nadużywających alkoholu podjęły leczenie bez kierowania sprawy do sądu, po zastosowaniu przez członków Komisji metody krótkiej interwencji. 19 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym wpłynęło od członków rodzin, 6 od Policji, 1 ze szkoły, 1 z sądu, 1 od kuratora sądowego, 1 od pracownika socjalnego.

Członkowie Komisji nie uczestniczyli w rozprawach sądowych.

W 2013 r. Komisja po dokonaniu oceny warunków w terenie, zaopiniowała 105 wniosków podmiotów ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydała również 105 pozytywnych postanowień, w tym 64 dotyczyło zezwoleń jednorazowych. Komisja odbyła 23 posiedzenia zwykłe, problemowe i plenarne. Ogólna liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym zmniejszyła się o 19 w stosunku do roku 2012, a liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zwiększyła się o 15.

Tabela nr 3. Działania w ramach GKRPA w gminie w latach 2008-2013

Wyszczególnienie \ Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość	Ilość
Ogólna liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym od alkoholu	34	18	20	31	48	29
Liczba wywiadów środowiskowych osób z problemem alkoholowym, przeprowadzonych na potrzeby Komisji	27	15	15	25	25	25
Liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w związku z problemem alkoholowym	35	32	25	42	67	53
Liczba osób, wobec których	12	15	10	20	20	8

Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o zobowiązanie do leczenia odwykowego						
Liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	32	58	58	49	90	105
- pozytywnie,	32	58	58	47	89	105
- negatywnie	0	0	0	2	1	0

2. Osoby i instytucje realizujące zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (stan zasobów):

- Gminny Punkt Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przy ul. Witosa 15 w Kobierzycach, służący osobom uzależnionym i ich rodzinom, w którym działa:
  - grupa motywująca osoby uzależnione od alkoholu do leczenia będące przed lub po programie terapeutycznym podstawowym w placówce leczenia odwykowego,

- grupa samopomocowa AA,
- konsultacje, dyżury, telefon zaufania AA dla osób pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym,
- grupa dla młodzieży,
- treningi, warsztaty terapeutyczne.

- światlice profilaktyki środowiskowej w następujących miejscowościach: Bielany Wrocławskie, Budziszów, Chrzanów, Damianowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzycy, Królikowice, Krzyżowice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pełczyce, Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Solna, Szczepankowice, Ślęza, Tyniec Mały, Tyniec nad Ślężą, Wierzbice, Żerniki Małe, w których realizowane są zadania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej, poprzez alternatywne formy spędzania wolnego czasu, działania opiekuńczo - wychowawcze. Ogółem uczęszcza 250 osób w wieku od 6 do 21 lat. Światlice ww. prowadzone są w szkołach – 2 i w budynkach świetlic wiejskich - 21. Dla poprawienia bazy przeprowadzono konieczne remonty i modernizację pomieszczeń przeznaczonych na działalność świetlic.

- w jednostkach oświaty w miejscowościach: Bielany Wrocławskie, Kobierzycy, Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Tyniec Mały realizowane są programy autorskie z elementami socjoterapii, gdzie programem objęci są uczniowie, nauczyciele, rodzice,

- Gmina organizuje w okresie wakacji letnich corocznie wyjazdy dla dzieci i młodzieży, podczas których realizowane są programy profilaktyczne,

- program świetlic profilaktycznych jest realizowany przez Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach w budynkach świetlic wiejskich,

3. Organizacje pozarządowe realizujące w 2013 roku m.in. programy profilaktyczne: Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „ISKRA”, Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice. 4. Najważniejsze zadania Gminy w 2014 roku:

- profilaktyka dzieci i młodzieży,
- umocnienie rodziny,
- zmniejszanie skutków uzależnień poprzez prowadzenie Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, w którym prowadzone będą zajęcia wspierające. Prowadzenie punktu konsultacyjnego oraz telefonu zaufania (wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin pomocą psychospołeczną, prawną),

d) podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym).

5. Przewidywana wysokość środków finansowych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2014 roku wyniesie 1.158.000,00 złotych (słownie: jeden milion sto pięćdziesiąt osiem tysięcy złotych).

II. Cel Programu

Celem ogólny programu jest ograniczenie na terenie Gminy Kobierzyce spożycia alkoholu i związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych.

Cele szczegółowe:

- Poprawa dostępności do leczenia odwykowego mieszkańcom gminy,
- Wspomaganie psychospołeczne i prawne osób poddawanych przemocy w rodzinie,
- Zmniejszenie ilości przypadków naruszeń ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Wspomaganie działań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Kontynuacja profilaktyki gminnej angażująca wiele grup społeczności lokalnej (młodzieży, wychowawców, przedstawicieli samorządu).

III. Zadania prowadzące do osiągnięcia celów:

• Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

a) prowadzenie Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach przy ul. Witosa 15 w zakresie:

- programu motywującego osoby uzależnione od alkoholu do leczenia,
- prowadzenia treningów umiejętności, warsztatów służących dalszemu zdrowieniu i rehabilitacji społecznej i rodzinnej,
- programu dla młodzieży pijącej w sposób ryzykowny,
- programu wsparcia prowadzonego przez specjalistów dla osób pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym, oraz osób doznających przemocy w rodzinie, sprawców tej przemocy,

b) merytoryczne wsparcie dla działającego na terenie gminy Ruchu Anonimowych Alkoholików, Stowarzyszenia Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „ISKRA”.

• Działania na rzecz ograniczania występujących problemów alkoholowych:

a) inicjowanie działań w Gminie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

b) współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,

c) prowadzenie działalności informacyjnej służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,

d) usprawnienie prac związanych z postępowaniem wobec mieszkańców gminy nadużywających alkoholu, w tym: udzielanie informacji rodzinie o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych, motywowanie osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia odwykowego, przeprowadzenie wywiadów środowiskowych osób z problemem alkoholowym, współpracę z sądem, biegłymi opiniującymi w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, kierowanie wniosków do sądu w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego od alkoholu,

e) kontynuację i uruchomienie nowych programów w świetlicach środowiskowych dla dzieci podlegających przemocy w rodzinie,

f) kontynuację działań Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach,

g) współpraca m. in. z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, organizacjami pozarządowymi, szkołami,

h) wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy Kobierzyce usytuowania i limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18 ust. 8 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku,

i) współudział w kontrolowaniu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych z cyt. Ustawą.

• Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:

a) realizację programów profilaktycznych na terenie świetlic środowiskowych oraz szkół,
b) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym, przeznaczonych dla rodziców dzieci uczestniczących w programach,

c) organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,

d) wdrażanie pozalekcyjnych zajęć sportowych do programów profilaktyki środowiskowej,

e) kontynuację budowy nowych świetlic profilaktyki środowiskowej.

• Zlecenie realizacji zadań dla organizacji pozarządowych w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego.

IV. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

• Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w jej pracach otrzymują wynagrodzenie.

• Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wypłacane jest w okresach miesięcznych, na podstawie listy sporządzanej w oparciu o protokoły z posiedzeń i listę obecności.

• Podstawę ustalenia wynagrodzenia dla członków GKRPA jest wysokość minimalnego wynagrodzenia określonego na dany okres, zgodna z obwieszczeniem Prezesa Rady Ministrów ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski”.

• Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 3 wynosi 15 % minimalnego wynagrodzenia za udział w każdorazowym posiedzeniu GKRPA.

• Regulamin pracy członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uchwalony przez GKRPA zatwierdza Wójt Gminy Kobierzyce.

• Członkom GKRPA przysługuje zwrot kosztów podróży wynikający z udziału m.in. w szkoleniach, konferencjach, seminariach organizowanych dla potrzeb Komisji poza terenem działania Komisji na zasadach określonych w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

V. Szczegółowy zakres działań i realizatorów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2014

Lp.	Cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Koszt w zł	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizator
-----	-----------------	-----------------------	------------	-------------------	-----------	------------

I.	Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i ich rodzin		58.880,00			
		1. Realizacja programów profilaktycznych w Gminnym Punkcie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	49.380,00	Cały rok		
		A. Grupa motywująca osoby uzależnione do leczenia, realizacja raz w tygodniu przez 3 godziny	9.660,00	Cały rok z wyjątkiem lipca	Z programu skorzysta nie mniej niż 12 osób	Instruktor terapii
		B. Grupa młodzieżowa, realizacja 2 grup, 7 godzin tygodniowo	27.720,00	Cały rok z wyjątkiem lipca i sierpnia	Z programu skorzysta nie mniej niż 12 osób	Specjalista ds. terapii uzależnień, trener PTP
		C. Program wsparcia dla rodzin z problemem alkoholowym, dyżury realizacja raz w tygodniu 4 godzin	12.000,00	Cały rok	Z programu skorzysta nie mniej niż 20 osób	Specjalista ds. terapii, prawnik, lekarz
		2. Koszty prowadzenia Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach	9.500,00	Cały rok		Organizacje uprawnione
		A. Zakup energii	4.000,00		Zakupiona będzie energia potrzebna do funkcjonowania Punktu	
		B. Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych	2.000,00		Zakupionych zostanie minimum 20 egzemplarzy literatury fachowej oraz 500 sztuk materiałów informacyjnych	
		C. Zakup środków czystości	2.000,00		Zakupione zostaną środki czystości niezbędne do utrzymania w czystości Punktu	
		D. Opłata za telefon	1.500,00		Opłacony zostanie telefon zaufania AA w Punkcie	

II.	Działania na rzecz ograniczania występujących problemów alkoholowych		43.000,00			
		1. Praca komisji	30.000,00	Cały rok	Skontrolowanych zostanie minimum 40 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, Odbędzie minimum 9 posiedzeń dotyczących rozmów interwencyjnych z osobami z problemem alkoholowym	Członkowie GKRPA
		2. Współpraca z sądem oraz biegłymi w sprawie uzależnienia od alkoholu	8.000,00	Cały rok	Do sądu zostanie skierowanych minimum 7 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego od alkoholu	Członkowie GKRPA, sąd, biegły w sprawie uzależnienia od alkoholu
		3. Przeprowadzenie wywiadów środowiskowych osób z problemem alkoholowym	3.000,00	Cały rok	Zostanie przeprowadzonych minimum 10 wywiadów środowiskowych osób z problemem alkoholowym	Pracownik socjalny
		4. Szkolenia członków GKRPA, pracownika ds. profilaktyki, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, pracowników oświaty, policji, radnych, sołtysów	2.000,00	Cały rok	W szkoleniach udział weźmie minimum 10 osób	Osoby, organizacje uprawnione
III.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności i dla dzieci i młodzieży, w tym		533.020,00			

	prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych					
		1. Świetlice środowiskowe, działania w zakresie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych patologią - zakup energii	32.000,00	Cały rok	Zostanie zakupiona energia do minimum 10 świetlic środowiskowych	Organizacje uprawnione
		2. Wydatki inwestycyjne	184.224,00	Cały rok	Zostaną dofinansowane budowy minimum 2 świetlic środowiskowych	Organizacje uprawnione
		3. Konkursy, kampanie profilaktyczne	1.500,00	Cały rok	Minimum 50 osób zostanie weźmie udział w konkursie lub kampanii profilaktycznej	Osoby, organizacje uprawnione
		4. Programy profilaktyczne w jednostkach oświaty	265.296,00	Cały rok z wyjątkiem lipca i sierpnia	W programach profilaktycznych w jednostkach oświaty udział weźmie minimum 200 dzieci i młodzieży	Osoby, organizacje uprawnione
		5. Program profilaktyczny wyjazdowy dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin alkoholowych w wieku od 7 do 16 lat (kolonia, obóz)	50.000,00	czerwiec, lipiec, sierpień	W programie profilaktycznym udział weźmie minimum 45 dzieci i młodzieży	Osoby, organizacje uprawnione
IV.	Zlecenie realizacji zadań dla organizacji pozarządowych w trybie ustawy o działalności pożytku		20.000,00	Cały rok w sposób ciągły		Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia abstynenckie

	publicznego					
		1. Program dla rodzin z problemem alkoholowym	20.000,00		Objętych programem będzie minimum 50 dzieci, młodzieży, osób dorosłych	
V.	Program świetlic środowiskowych	Dofinansowanie programów profilaktycznych w świetlicach środowiskowych	503.100,00	Cały rok w sposób ciągły	W nie mniej niż w 17 świetlicach środowiskowych realizowany będzie program profilaktyczny dla minimum 350 dzieci i młodzieży	GCK i S, inne organizacje
		RAZEM	1.158.000,00			

VI. Promocja Programu

Informacje na temat Programu przekazywane będą mieszkańcom oraz instytucjom zaangażowanym w jego realizację poprzez:

- strony internetowe: Urzędu Gminy Kobierzyce, GOPS, realizatorów, partnerów,
- lokalną prasę,
- biuletyn informacyjny Stowarzyszenia Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „ISKRA”,
- ulotki,
- tablice informacyjne w sołectwach.

VII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring

Realizację zadań będą monitorowali: Wójt Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury i Sportu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wyznaczeni pracownicy tych instytucji będą sporządzali sprawozdania. Po upływie roku budżetowego w I kwartale Wójt Gminy przedstawi sprawozdanie z realizacji programu w formie raportu Radzie Gminy Kobierzyce.

Ewaluacja

Po przedstawieniu raportu wnioski z realizacji programu zostaną ujęte w projekcie Gminnego Programu na rok następny.

3.1.2. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA ROK 2014

Wstęp

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2014 opracowany został zgodnie z treścią Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. 2012 r., Poz.124, ze zm.) oraz z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Podstawą do sformułowania niniejszego programu jest informacja o stanie problemów i zasobów, która określa rzeczywiste potrzeby społeczności lokalnej.

I. Informacja o problemach narkomanii występujących w gminie:

Informacja została oparta o diagnozę problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w Gminie Kobierzycy przeprowadzoną przez Ośrodek Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych Centrum AV w Częstochowie z 2012 roku, analizę danych (stan na listopad 2013r.) udostępnionych przez: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne Centrum Kultury i Sportu, Gminne jednostki oświaty.

1. Charakterystyka problemów (stan problemów):

- młodzież szkół postrzega problem zażywania narkotyków przez swych rówieśników jako problem marginalny. Najczęściej używanym środkiem odurzającym jest marihuana. Towarzyszy często temu przekonanie o małej szkodliwości tej substancji. Młodzi ludzie mają przekonanie, że w narkotyki można najszybciej zaopatrzyć się na dyskotecę, w pubie, ale kupno środka odurzającego w innych miejscach też nie następuje trudności.

2. Osoby i instytucje przygotowane do rozwiązywania problemów narkomanii (stan zasobów):

a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach od 2011 roku koordynuje działania Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień przy ul. Witosa 15 w Kobierzycach, informuje o działaniach i możliwości pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom,

b) świetlice profilaktyki środowiskowej w następujących miejscowościach: Bielany Wrocławskie, Budziszów, Chrzanów, Damianowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzycy, Królikowice, Krzyżowice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pełczyce, Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Solna, Szczepankowice, Ślęza, Tyniec Mały, Tyniec nad Ślężą, Wierzbice, Żerniki Małe w których realizowane są zadania z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej, poprzez alternatywne formy spędzania wolnego czasu, działania opiekuńczo - wychowawcze. Ogółem na zajęcia w świetlicach profilaktycznych uczęszcza 250 osób w wieku od 4 do 21 lat. Dwie świetlice prowadzone są w budynkach szkolnych, natomiast dwadzieścia jeden świetlic prowadzonych jest w budynkach świetlic wiejskich. Dla poprawienia stanu technicznego przeprowadzono konieczne remonty i modernizację pomieszczeń przeznaczonych na działalność świetlic. w 2013 roku zostały oddane do użytku nowe świetlice w miejscowościach: Chrzanów, Pełczyce, Wierzbice,

c) w jednostkach oświaty w miejscowościach: Bielany Wrocławskie, Kobierzycy, Pustków Wilczkowski, Pustków Żurawski, Tyniec Mały realizowane są programy autorskie z elementami socjoterapii gdzie programem objęci są uczniowie, nauczyciele, rodzice,

d) świetlice profilaktyczne w miejscowościach: Bielany Wrocławskie, Budziszów, Damianowice, Domasław, Jaszowice, Kobierzycy, Królikowice, Krzyżowice, Kuklice, Magnice, Małuszów, Owsianka, Pustków Żurawski, Tyniec nad Ślężą, Solna, Ślęza, Wierzbice, Żerniki Małe prowadzone są przez Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach, natomiast w Szczepankowicach program profilaktyki środowiskowej realizowany jest przez Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice,

e) w okresie wakacji letnich gmina organizuje corocznie wyjazdy dla dzieci i młodzieży, podczas których realizuje się programy profilaktyczne.

3. Organizacje pozarządowe realizujące w 2013 roku m. in. programy profilaktyczne:

a) Stowarzyszenie Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „ISKRA”,

b) Fundacja Na Rzecz Osób Uzależnionych i Żyjących z HIV im. Danuty Jaskólskiej.

c) Stowarzyszenie Aktywne Szczepankowice

4. Najważniejsze problemy do rozwiązania w 2014 roku:

a) profilaktyka dzieci i młodzieży,

b) umocnienie rodziny,

c) zmniejszanie skutków uzależnień poprzez prowadzenie Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach, w którym prowadzone będą zajęcia wspierające. Prowadzenie punktu konsultacyjnego oraz telefonu zaufania AN (wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin pomocą psychospołeczną, prawną),

d) tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania narkomanii.

5. Środki na realizację gminnego programu przeciwdziałania narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Planowana wysokość środków finansowych na realizację gminnego programu przeciwdziałania narkomanii w 2014 roku wynosi 42.000,00 złotych (słownie: czterdzieści dwa tysiące złotych).

II. Cele programu :

Celem głównym programu jest zapobieganie, ograniczanie używania narkotyków oraz związanych z tym problemów poprzez:

1. Prowadzenie działań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki szkolnej i rodzinnej,

2. Poprawa dostępności do leczenia odwykowego mieszkańcom gminy,

3. Wspomaganie psychospołeczne i prawne osób poddawanych przemocy w rodzinie,

4. Współdziałanie merytoryczne i wspieranie instytucji, organizacji pozarządowych, osób fizycznych realizujących zadania gminne z zakresu przeciwdziałania narkomanii,

5. Wspomaganie działań dotyczących reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

6. Zwiększenie wiedzy rodziców o narkotykach i szkodliwości ich zażywania.

III. Zadania prowadzące do osiągnięcia wskazanych wyżej celów:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej w celu ich eliminacji:

– prowadzenie Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach przy ul. Witosa 15 w zakresie:

- doradztwa i konsultacji specjalistów w zakresie uzależnień,

- telefonu zaufania AN,

- programu motywującego osoby uzależnione od narkotyków do leczenia,

- prowadzenia treningów umiejętności, warsztatów służących dalszemu zdrowieniu i rehabilitacji społecznej i rodzinnej,

- programu dla młodzieży z grupy ryzyka,

- nawiązanie pierwszego kontaktu osób z problemem narkomanii i umożliwienie podejmowanie szybkich działań i kontaktu z organizacjami i osobami niosącymi pomoc,

- informowania o chorobie narkotykowej i możliwościach leczenia osób uzależnionych i członków ich rodzin,

- informowania o ruchach samopomocowych,

- finansowanie zakupu materiałów informacyjnych, prenumerata czasopism,

- współpraca z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kobierzycach, Zespołem Interdyscyplinarnym, przedstawicielami służby zdrowia, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi.

2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

a) realizację programów profilaktycznych na terenie świetlic środowiskowych i szkół,
b) podejmowanie działań w Gminnym Punkcie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach o charakterze edukacyjnym, przeznaczonych dla rodziców dzieci uczestniczących w programach,

- organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych dla młodzieży, kampanii społecznych.

3. Pomoc osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych:

a) udzielanie zainteresowanym informacji o ośrodkach i grupach terapeutycznych i grupach wsparcia,

b) współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kobierzycach:

- koordynacja realizacji programu,

- koordynacja i nadzór nad działalnością Gminnego Punktu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Kobierzycach,

- pracownicy socjalni wykonują pracę socjalną z rodzinami dotkniętymi problemem narkomanii, motywują do podjęcia terapii odwykowej, prowadzą działania na rzecz dożywiania dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, udzielają pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom i osobom, które podjęły leczenie odwykowe.

IV. Zadania gminnego programu przeciwdziałania narkomanii i ich kalkulacja na rok 2014

Realizacji każdego z celów służą następujące zadania

Lp.	Nazwa zadania	Adresaci programu	Koszt	Termin realizacji	Realizator
I	Programy w Gminnym Punkcie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	Mieszkańcy Gminy Kobierzycze	42.000,00	Cały rok	
1.	Program grupy motywującej osoby uzależnione od narkotyków do leczenia, realizacja 1 raz w tygodniu przez 3 godziny	Z programu skorzysta nie mniej niż 10 osób	7.500,00	Cały rok w sposób ciągły	Specjalista ds. terapii uzależnień, instruktor terapii
2.	Program edukacyjny dla młodzieży z grup ryzyka, realizacja 1 raz w tygodniu przez 4 godziny	Z programu skorzysta nie mniej niż 10 osób	10.000,00	Cały rok w sposób ciągły	Specjalista ds. terapii uzależnień, instruktor terapii
3.	Program w zakresie edukacji o narkotykach i szkodliwości ich działania dla rodziców i nauczycieli, Cykl 80 godzin.	Z programu skorzysta nie mniej niż 30 osób	8.000,00	II półrocze	Specjalista ds. terapii uzależnień, instruktor terapii
4.	Program grupy wsparcia dla rodziców osób uzależnionych od narkotyków,	Z programu skorzysta nie mniej niż 10 osób	7.500,00	Cały rok w sposób ciągły	Specjalista ds. terapii uzależnień,

	realizacja 1 raz w tygodniu przez 3 godziny.				instruktor terapii
5.	Szkolenia dla: pracowników służby zdrowia, pracowników oświaty, pracowników socjalnych, policji, pracownika ds. profilaktyki	Organizacja w szkolenia dla zainteresowanych osób w budynku Urzędu Gminy Kobierzyce, dla minimum 20 osób	7.000,00	Cały rok	Osoby, organizacje uprawnione
6.	Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych	Zakupione zostanie minimum 20 egzemplarzy literatury fachowej oraz 500 sztuk materiałów informacyjnych	2.000,00	II półrocze	Podmioty uprawnione
	RAZEM		42.000,00		

V. Promocja Programu

Informacje na temat programu przekazywane będą mieszkańcom Gminy Kobierzyce oraz instytucjom zaangażowanym w jego realizację poprzez:

- strony internetowe: Urzędu Gminy Kobierzyce, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach, realizatorów, partnerów,
- lokalną prasę,
- ulotki,
- tablice informacyjne.

VI. Monitoring i ewaluacja

Monitoring

Realizację zadań będzie monitorował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest koordynatorem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Informacje ze zrealizowanych zadań ujęte będą w sprawozdaniach i przedstawione Wójtowi Gminy.

Po upływie roku budżetowego w I pierwszym kwartale Wójt Gminy przedstawi Radzie Gminy raport z realizacji programu.

Ewaluacja

Po przedstawieniu raportu wnioski z realizacji programu zostaną ujęte w projekcie Gminnego Programu na rok następny.

3.1.3. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA ROK 2014

Wstęp

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie opracowany został na podstawie diagnozy problemów uzależnień i przemocy w rodzinie Gminy Kobierzycy przeprowadzoną przez Ośrodek Służb Publicznych i Socjalnych Centrum AV w Częstochowie z 2012 roku, analizę danych (stan na listopad 2013 rok) pozyskanych od podmiotów współpracujących przy realizacji zadań Programu, w tym: Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kobierzycach, Posterunku Policji w Kobierzycach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach, Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Kobierzycach, gminnych jednostek oświaty, organizacji pozarządowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach koordynuje zadania ujęte w programie.

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie od wielu lat jest traktowana jako ważny problem społeczny. w czasie kilkunastu lat powstało wiele dokumentów organizacji międzynarodowych, które zalecają Krajom Członkowskim Unii Europejskiej podjęcie zmian prawa i polityki w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, udzielania pomocy ofiarom przemocy i skuteczniejszych oddziaływań na sprawców przemocy.

Działania na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie unormowano w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, ze zm.). Celem ustawy jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowania i wspierania działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. w ten sposób zrobiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie. Nadano działaniom z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ramy prawne, podnoszące tym samym rangę zadań realizowanych przez instytucje rządowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.

Pomimo tego, iż przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce.

Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa osób i rodzin.

Pod pojęciem przemocy rozumie się „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś, lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna, przemoc ekonomiczna. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, rzadziej mężczyźni, osoby niepełnosprawne i w podeszłym wieku. Osoby doświadczające przemocy są kierowane do Zespołu Interdyscyplinarnego, celem objęcia pomocą.

II. Program skierowany jest do:

- a) ofiar przemocy w rodzinie, w tym:
  - dzieci,
  - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,

- osób starszych,
- osób niepełnosprawnych.
- b) sprawców przemocy w rodzinie,
- c) świadków przemocy w rodzinie,
- d) przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
- e) społeczności lokalnej.

III. Celem ogólnym programu jest tworzenie warunków do skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez:

- 1) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- 2) zmniejszanie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- 3) zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc,
- 4) zwiększanie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 5) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

IV. Cele realizowane będą poprzez:

- 1) systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
- 3) szkolenie służb zajmujących się przemocą w rodzinie,
- 4) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie,

V. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

A. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- 1) powołanie koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy domowej,
- 2) wypracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach,
- 3) stworzenie bazy danych rodzin dotkniętych przemocą, wzmocnienie ochrony ofiar przemocy,
- 4) podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy w rodzinie,
- 5) działalność Punktu Konsultacyjnego, w którym realizowany będzie program „przemocy w rodzinie”,
- 6) prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży promującej rozwiązywanie konfliktów bez przemocy w świetlicach środowiskowych z elementami socjoterapii oraz zajęciach pozalekcyjnych,
- 7) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

B. Zespół Interdyscyplinarny

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie działań podmiotów wchodzących w skład zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie zjawisku,
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- 4) opracowywanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielanie pomocy w środowisku lokalnym,
- 6) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,

7) monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,

8) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,

9) prowadzenie szerokiej akcji medialnej dotyczącej uprawnień pokrzywdzonych jak i podejmowanych w tym zakresie działań:

- stała edukacja środowiska lokalnego poprzez systematyczne umieszczanie ulotek, plakatów, broszur w miejscach publicznych i ogłoszeń w prasie lokalnej,

- promowanie zadań w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

VI. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1) działania uprzedzające: diagnozujące, informacyjne, edukacyjne kierowane do ogółu społeczeństwa,

2) działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące, kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,

3) działania powstrzymujące (wspierające): psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,

4) działania korekcyjne i edukacyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,

5) interwencja kryzysowa,

6) prewencja i realizacja „Niebieskiej Karty” i „Niebieskiej Linii”,

7) interwencje środowiskowe.

VII. Opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie

A. Udzielanie pomocy

1) Pomoc psychologiczna:

a) indywidualny kontakt z psychologiem mającym na celu:

- wsparcie w działaniu,

- edukację (poszerzanie wiedzy o zjawisku przemocy),

- terapię.

2) Pomoc prawna:

a) poradnictwo prawne mające na celu:

- informację o możliwościach prawnego rozwiązania problemu,

- pomoc w załatwieniu spraw urzędowych (sąd, policja).

3) Pomoc socjalna organizowana przez pracowników socjalnych:

- praca socjalna,

- informacja o możliwościach uzyskania wszechstronnej pomocy,

- występowanie o pomoc materialną,

- zabezpieczenie miejsca noclegowego (w zależności od sytuacji, w jakiej znajduje się ofiara).

B. Grupowe formy wsparcia

1. Zorganizowanie grup wsparcia dla kobiet – ofiar przemocy

a) cel spotkań:

- praca nad motywacją do zmiany sytuacji,

- wspieranie w działaniu,

- zmniejszanie poczucia osamotnienia,

- udzielanie informacji z zakresu prawa i pomocy społecznej (spotkanie z prawnikiem i pracownikiem socjalnym),

- zwiększanie wiedzy o zjawisku przemocy,

b) spotkania będą miały charakter otwarty, będą odbywać się raz w tygodniu.

2. Terapia grupowa ofiar przemocy (grupy o charakterze zamkniętym).

Cel terapeutyczny:

- zwiększanie świadomości i poczucia własnej wartości,
- rozwijanie umiejętności życiowych zwiększających niezależność (praca nad traumatycznymi doświadczeniami).

3. Zorganizowanie grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą i będących świadkami przemocy.

Cel:

- udzielanie informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- uczenie wyrażania emocji, rozładowywania agresji, napięć,
- uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów,
- kształtowanie pozytywnego obrazu samego siebie.

4. Tworzenie warunków do powstania grupy samopomocowej kobiet dotkniętych przemocą, której celem są:

- działania w środowisku lokalnym na rzecz ofiar przemocy,
- rozwiązywanie problemów emocjonalnych, społeczno – bytowych w oparciu o wspólne doświadczenie.

VIII. Prowadzenie gminnego punktu konsultacyjnego:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej koordynuje i nadzoruje działalność Punktu Konsultacyjnego, który pełni rolę wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie:

- udzielanie specjalistycznego poradnictwa,
- podejmowanie interwencji w środowisku,
- realizacja działań dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
- koordynowanie działań zespołów interdyscyplinarnych,
- systematyczne diagnozowanie zjawisk przemocy w rodzinie,
- prowadzenie bazy danych ofiar przemocy w rodzinie.

IX. Przewidywane efekty i ocena prowadzonych działań:

- 1) zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie wartości rodzinnych,
- 3) edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie,
- 4) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- 5) zmniejszanie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- 6) zwiększanie skuteczności i dostępności pomocy,
- 7) wzrost liczby placówek udzielających pomocy w środowisku lokalnym,
- 8) wzrost osób profesjonalnie pomagającym ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
- 9) spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane są wielokrotnie,
- 10) zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.

Z realizacji zadań programowych sporządzone będzie roczne sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach.

X. Realizatorzy programu:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Gminy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sąd Rejonowy,
- Prokuratura,

- Policja,
- Placówki oświatowe,
- Placówki służby zdrowia,
- Organizacje pozarządowe,
- Społeczność lokalna.

XI. Finansowanie:

Źródłem finansowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są środki z dochodów własnych gminy w wysokości 2.000,00 zł (słownie: dwa tysiące złotych).

XII. Zadania gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie i ich kalkulacja 2014 rok

Realizacji każdego z celów służą następujące zadania

Lp.	Nazwa zadania	Adresaci programu	Koszt	Termin realizacji	Realizator
1	Zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych	Mieszkańcy Gminy Kobierzyce	1.000,00	cały rok	Podmioty uprawnione
2	Koszty związane z obsługą organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grupy Roboczej ZI		1.000,00	cały rok	Podmioty uprawnione
	RAZEM		2.000,00		

XIII. Promocja Programu

Informacje na temat programu przekazywane będą mieszkańcom Gminy Kobierzyce oraz instytucjom zaangażowanym w jego realizację poprzez:

- strony internetowe: Urzędu Gminy Kobierzyce, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, realizatorów, partnerów,
- lokalną prasę,
- ulotki,
- tablice informacyjne w sołectwach oraz instytucjach na terenie gminy.

XIV. Monitoring i ewaluacja

Monitoring

Realizację zadań będzie monitorował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który jest koordynatorem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Informacje ze zrealizowanych zadań ujęte będą w sprawozdaniach i przedstawione Wójtowi Gminy.

Po upływie roku budżetowego w I pierwszym kwartale Wójt Gminy przedstawi Radzie Gminy raport z realizacji programu.

Ewaluacja

Po przedstawieniu raportu wnioski z realizacji programu zostaną ujęte w projekcie Gminnego Programu na rok następny.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Aktywizacja klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kobierzycach”

Wnioskodawca projektu

Gmina Kobierzycy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach, ul. W. Witosa 18, 55-040 Kobierzycy.

Cel główny projektu

Rozwój aktywnej integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze wsparcia GOPS-u Kobierzycy w okresie trwania projektu.

Cele szczegółowe projektu

- nabycie nowych kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze wsparcia GOPS-u Kobierzycy,
- podniesienie poczucia własnej wartości, motywacji do działania oraz zaufania we własne siły w funkcjonowaniu na rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze wsparcia GOPS-u Kobierzycy,
- poprawa sytuacji finansowej osób objętych wsparciem w ramach projektu.

Miejsce realizacji projektu

Gmina Kobierzycy.

Realizowane w ramach projektu kursy, szkolenia i warsztaty mogą odbywać się poza siedzibą GOPS-u Kobierzycy, tj. u wyłonionego wykonawcy zajęć.

Beneficjenci projektu

Projekt skierowany jest do osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym, będących w wieku aktywności zawodowej, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej GOPS-u Kobierzycy. Pośrednio z realizacji projektu skorzysta otoczenie ww. osób.

Partnerzy w realizacji projektu

Projekt nie jest realizowany w partnerstwie.

Czas realizacji projektu

Umowa o dofinansowanie realizacji projektu zawarta jest na okres 01.01.2008 r. – 31.12.2014 r.

Projekt 2. „Zapewnienie dostępu do Internetu mieszkańcom Gminy Kobierzyce zagrożonym wykluczeniem cyfrowym – II edycja” (projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Działanie 8.3.)

Wnioskodawca projektu

Gmina Kobierzyce, Al. Pałacowa 1, 55-040 Kobierzyce.

Cel główny projektu

Przeciwdziałanie tzw. wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców Gminy Kobierzyce. Realizacja projektu ma na celu zmniejszenie zjawiska „wykluczenia cyfrowego” wynikającego z niekorzystnych warunków materialnych i zapewnianie równych szans w dostępie do wiedzy i informacji.

Cele szczegółowe projektu

W ramach projektu zostanie w procesie rekrutacji wyłoniona grupa 40 beneficjentów ostatecznych, którym zostaną zapewnione szkolenia z zakresu umiejętności korzystania z komputera, Internetu oraz zostanie bezpłatnie udostępnionych 40 nowoczesnych zestawów komputerowych z pełnym oprogramowaniem wraz z opłaconym w ramach projektu dostępem do szerokopasmowego Internetu.

Miejsce realizacji projektu

Teren Gminy Kobierzyce – 40 lokalizacji, adresów (znane będą po przyznaniu dofinansowania i po rekrutacji).

Beneficjenci projektu

W projekcie wezmą udział osoby, które zamieszkują na terenie Gminy Kobierzyce oraz w gospodarstwie domowym, w którym nie ma dostępu do Internetu

Grupa beneficjentów ostatecznych (40 osób), do których skierowany zostanie projekt, została zdefiniowana zgodnie z opisem Działania 8.3. i obejmuje mieszkańców gminy zagrożonych wykluczeniem cyfrowym ze względu na trudną sytuację materialną lub inną. Oprócz 40 osób

(beneficjentów ostatecznych) z projektu skorzystają inni domownicy – można przyjąć, że będzie to liczba ok. 120-130 osób.

Partnerzy w realizacji projektu

Tylko w zakresie rekrutacji: GOPS, stowarzyszenia, sołtysi, radni, placówki edukacyjne (nie są to partnerzy projektu).

Czas realizacji projektu

Lata 2014-2016 plus 5-cioletnia trwałość projektu

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii	s. 5
--	------

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2011 roku	s. 21
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2009-2011	s. 23
Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2009-2011	s. 23
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2009-2011	s. 23
Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2011 roku	s. 24
Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2009-2011	s. 25
Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2011 roku	s. 25
Tabela 8. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2009-2011	s. 26
Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec lat 2009-2011	s. 27
Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju na koniec lat 2009-2011	s. 28
Tabela 11. Bezrobotni w powiecie na koniec 2011 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	s. 28
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2009-2011	s. 30
Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2009-2011	s. 30
Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2009-2011	s. 31
Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2010/2011	s. 33
Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2011 roku	s. 36
Tabela 17. Obiekty sportowe w gminie w 2011 roku	s. 38
Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy	s. 42
Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2011 roku	s. 44
Tabela 20. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2011 roku	s. 45
Tabela 21. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2011 roku	s. 46
Tabela 22. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2011 roku	s. 46

Tabela 23. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2009-2011	s. 49
Tabela 24. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011.....	s. 50
Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2009-2011	s. 50
Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2009-2011	s. 52
Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2011 roku	s. 54
Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2009-2011	s. 55
Tabela 29. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2009-2011	s. 57
Tabela 30. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	s. 58
Tabela 31. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku	s. 58
Tabela 32. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	s. 59
Tabela 33. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	s. 60
Tabela 34. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie w latach 2009-2011.....	s. 61
Tabela 35. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2009-2011	s. 62
Tabela 36. Dane Policji dotyczące naruszeń prawa i porządku publicznego w gminie w związku z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w latach 2009-2011	s. 66
Tabela 37. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie w 2011 roku	s. 67
Tabela 38. Organizacje pozarządowe w gminie w 2011 roku.....	s. 77
Tabela 39. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2011 roku	s. 78
Tabela 40. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020.....	s. 117

Wykresy:

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	s. 70
Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie	s. 71
Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca.....	s. 72
Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?.....	s. 73

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?	s. 74
Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?	s. 74
Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?.....	s. 75
Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	s. 76

Uzasadnienie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany tych stanów występujących w obrębie danej społeczności.

Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 182 ze zm.), który nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia stanowi także obowiązkowy załącznik w procesie ubiegania się przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kobierzycach o środki w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.